

Γ. ΒΙΔΑΛΗΣ

ΕΥΡΩΠΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

Φυλλάδ. 58

Τόμος Η'

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 4 ΜΑΡΤΙΟΥ 1855.

Ο ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΟΥ ΓΑΙΑΝΘΡΑΚΩΡΥΧΕΙΟΥ

Η ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΟΡΥΧΕΙΩΝ.

(Εκ του Γαλλικού.)

Όταν πίπτετε τεμάχιον γαϊάνθρακος επί τῆς κιγκλίδος τῆς ἐστίας ἡμῶν, ἐσκέφθητέ ποτε περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ τοσοῦτον ἀκατεργάστου, ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον πολυτίμου ὀρυκτοῦ; Ἀντὶ πόσων δυστυχιῶν καὶ ἀγῶνων ἀπὸ τῶν σπλάγχχνων τῆς γῆς ἐξῆλθεν, ὅπως φέρῃ ὑμῖν τὸ εὐεργέτημα τῆς θερμάνσεως; Ἡ ἱστορία ἡ ἐπομένη διδάσκει τοὺς ἀγνοοῦντας. Ἰπὸ τὴν ἀπλουστεράν ὑπόθεσιν συνοψίζει τὰ μυστήρια τῶν μεταλλείων καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ἀκρίθειαν. Οὐδὲν περιέχει γεγονόσ, μὴ ἐξηγημένον ἀπὸ τῶν ἀθθεντικωτάτων πηγῶν, καὶ μὴ ἐπὶ ἄλλων χιλιάδων ἐν τοῖς γαϊανθρακωρυχείοις τοῦ Βελγίου, τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας.

Α. ΒΙΣ ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΩΤΗΡ ΚΑΙ ΕΙΣ ΑΓΓΕΛΟΣ ΦΥΛΑΞ. Ὅλιγα ἔτη πρὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐπῆλθον τὰ γεγονότα, ὅσα μέλλομεν νὰ διηγηθῶμεν, ὑπῆρχεν ἐν Ἀγγλῶν, πλησίον τῆς πόλεως * * * μίαν τῶν χαριεστάτων τοποθεσιῶν, ἐξ ὧν ἡ φαντασία δύναται νὰ εἰκονίσῃ. Δὲν ἦτο θέσις ζωγραφικῆ, ὁμοία τῶν τῆς Ελβετίας ἢ τῆς Ἰταλίας. Ἀντὶ βράχων ἀποτόμων ἢ ἀβύσσων καταπληκτικῶν, ὑπῆρχον ἐνταῦθα γελῶντες λόφοι, καλυπτόμενοι ὑπὸ δένδρων ἐστολισμένων ὑπὸ φύλλων ποικιλίας ἀτελευτήτου, λειμῶνες, πυκνοὶ καὶ λιπαροὶ, ῥάβδους πλατεῖς τῶν ὁποίων τὸ καθαρὸν καὶ διαφανὲς ὕδωρ ἐστρέφετο περὶ τῶν λειβαδίων καὶ ἐσχημάτιζεν αὐτῶ τὴν στίλβουσαν ἀσφάνην τῶν πλουσιῶν τούτων ταπήτων. Ὁρατὰ οἰκήματα ὑπῆρχον διεσπαρμένα ἐνθεν κακίθην ἐν τῇ πεδιάδι. Ἡ εὐδαιμονία ἐπεκράτει εἰς τὰ γειτονικά χωρία καὶ τὸ ἄσμα τῶν γεωργῶν ἀνεμιγνύετο συνήθως εἰς τὸ κελᾶδμα τῶν πτηνῶν. Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 10. αἰῶνος γαϊανθρακωρυχείον ἀνέφθη οὐχὶ μακρὰν τῶν ὑπὸ δρόσου

καὶ χλόης πεπληρωμένων τούτων τόπων. Αὐθωρεὶ ἡ ὄψις τῆς χώρας μετήλλαξε. Νέφη καπνοῦ ἐξετάθησαν εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν, ὡς σινδὼν νεκρική, καὶ ὁ δηλητήριος αὐτῶν ἀτμὸς ἀντικατέστησε τὸ ἀρώμα τῶν ἀνθέων. Ὁ ὀρίζων δὲν ἀντήγει πλέον, εἰμὴ ἀπὸ τὸν ὑπόκωφον κρότον τῶν ἀλύσεων καὶ τοῦ σιδήρου τῶν μηχανῶν, αἱ ὁδοὶ ἐκαλύφθησαν ἀνθρώπων ὄψεως ἀγρίας, ἀσχημίας περιφόβου, ἐνδυμασίᾳ δὲ ἀλλόκοτος, γλώσσα ἄγνωστος, ὑπ' αὐτῶν δημιουργηθεῖσα καὶ μεταξὺ αὐτῶν τῶν ἰδίων ὀμιλουμένη, συνεπλήρου τὸ ἔκτακτον τῶν ὄντων αὐτῶν. Τὰ παράδοξα αὐτὰ φάσματα ἦσαν οἱ ὀρύκται (mineurs).

Ἐντρομοὶ οἱ χωρικοὶ ἐθεώρουν τὸ ἄγριον τοῦτο εἶδος τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀπαξιοῦντες νὰ ζῶσι παρ' αὐτοῖς, τοῖς ἐγκατέλιπον βαθμηδὸν τὸ πεδῖον. Πρὶν ἢ ἀναχωρήσωσι, τινὲς αὐτῶν, κινούμενοι ὑπὸ τῆς ἰδιαιτέτης ὄλων ἐλξεως, ἦν ἐμποιεῖ πᾶν ἀντικείμενον τρόμου, προεχώρησαν μέχρι τοῦ στομίου τοῦ φρέατος, ὅπερ ἐχηρσίμειεν ὡς εἰσοδος τοῦ γαιανθρακωρυχείου. Οὐδεὶς αὐτῶν ἐσκέφθη περὶ ἐπισκέψεως τῆς ἀβύσσου ταύτης· ἀπεύθυναν ὅμως ἐρωτήσεις τινὰς εἰς τοὺς τολμῶντας νὰ ρίπτωνται καθ' ἐκάστην ἐντὸς αὐτῆς, καὶ ἐμβρόντητοι ἀπέμεινον, μανθάνοντες πόσους καὶ πολλαπλοὺς κινδύνους κατεφρόνουν ἀκαταπαύτως οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, παλαίοντες κατὰ τῆς γῆς, τοῦ ὕδατος, τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ πυρός, στοιχείων συνευόντων τὰς προσπαθείας αὐτῶν πρὸς ἀφανισμόν τῶν δυστυχῶν τούτων.

Ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ ὀρύκτης θέτει τὸν πόδα του ἐπὶ τοῦ ἀνηρημένου κανίστρου, δι' οὗ καταβαίνει εἰς τὰ σπλάγγνα τῆς γῆς, ἡ ζωὴ του εὐρίσκεται εἰς κίνδυνον ἀδιάκοπον. Καταβαίνων πρέπει νὰ φοβῆται ἐμπρώτοις τὴν συνάντησιν ἢ τὴν σύγκρουσιν τοῦ κανίστρου, τοῦ χρησιμεύοντος, ὡς ἀντιζύγιον, πρὸς τὸ κανίστρον, ἐν ᾧ εὐρίσκεται. Διὰ τοῦ ποδὸς ὠθοῦσι τὸ δεύτερον τοῦτο κανίστρον· ἀλλ' ἐὰν διὰ τοῦ κινήματος τούτου κλονῆται ὁ ὠθῶν, ἐὰν στηρίξῃ τὴν χεῖρά του, ὅπως κρατηθῇ, κατὰ τῶν ὑγρῶν πλευρῶν τοῦ φρέατος, ἡ χεὶρ του γλιστρεῖ, τὸ αἰωρούμενον πλοῖον ἀνατρέπεται καὶ ὁ ἄφρων καταβάτης κρημνίζεται εἰς τὴν ἀβύσσον. Ἀλλ' οὐχ' ἦττον, καὶ ἐὰν δυνήθῃ νὰ φυλάξῃ τὴν πρέπουσαν θέσιν, ἡ ζωὴ του διατελεῖ ἐκτεθειμένη εἰς κίνδυνον, καθόσον τὸ σχοινίον δύναται νὰ κοπῆ καὶ τὸ κανίστρον νὰ διχρήρηθῇ. Τὰ φρέατα, ἅτινα ἐπρεπε νὰ ὑπέρχωσι στερεῶς· πρὸς τὰ ἔσω ἐστρωμένα, εὐρίσκονται συνήθως εἰς χειρίστην κατὰστασιν. Μικρὸς τις λίθος ἀποκοπτόμενος, καὶ βυθιζόμενος ταχύτερον συρόμενος· πρὸς τὰ κάτω, ἀρκεῖ νὰ φωνήσῃ τὸν ἄνθρωπον.

Ἐντὸς τοῦ ὀρυχείου ἄλλοι κίνδυνοι διαδέχονται τοῦ· κινδύνους αὐτοῦ, οἷον ἡ κατὰπτωσις τῶν θόλων, ἡ πτώσις ὄγκων ἄθροικος, τὰ κερκυνώδη ἀέρια καὶ αἱ ἀκατάσχετοι πλημμύραι πολιορκοῦσι πανταχόθεν τὴν ὑπαρξίν τῶν πτωχῶν τούτων ἐργατῶν. Ἐστρημένοι ὕδατος καὶ φωτὸς, τοὺς πόδας

ἐντὸς τοῦ βορβορίου ἔχοντες, τὸ σῶμα ἐκυστωμένον ὑπὸ θόλους χθαμαλοῦς, ὅπου ἀδύνατον εἶναι νὰ σταθῶσιν ὄρθιοι, οἱ δυστυχεῖς οὗτοι ἐργάζονται συνήθως εἰς τρόπον ἄξιον νὰ ἐπιβληθῇ ὡς τιμωρία εἰς κακούργους καὶ ἐγκληματίας.

Προσόμενοι ὑπὸ τῶν λυπηρῶν τούτων εἰκόνων οἱ χωρικοὶ ἀπεμακρύνοντο, τὴν ψυχὴν πεπληρωμένην φέροντες συμπαιθείας. Ἡ παραβολὴ δὲ παρίστα αὐτοῖς γλυκυτέραν καὶ εὐτυχεστέραν τὴν μοῖραν αὐτῶν.

Καὶ ὅμως ἐξ ὄλων, ὅσοι ἐγίνωσκον τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τῶν ὀρύκτων, μόνον παιδίον δεκαετραστὲς· ἐπεθύμει νὰ συμμερισθῇ τὴν τύχην αὐτῶν. Ἀλλὰ τὸ παιδίον αὐτὸ εἶχε πατέρα, ὃν ἐλάτρευε, ἔβλεπεν αὐτὸν πάσχοντα καὶ ἤθελε νὰ τὸν ἀνακουφίσῃ.

Ὁ Ζιὼν Ἰδάρ ἔζησε ποτὲ ἐν πλούτῳ. Ἡ χρεωκοπία τραπέζιτου καὶ ἀδικός τις δίκη ἐγύμνωσαν αὐτὸν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ὅσων ἐν τῷ κόσμῳ ἐκέκτητο. Ἀπεμακρύνθη, οὕτως ἔχων, εἰς τὴν ἐξοχὴν, μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ θυγατέρων, τῆς Ἰωάννας καὶ τῆς Ἄννης. Ἐρ' ὅσον εἰργάζετο ἡ πτωχεία αὐτοῦ δὲν κατήνησεν εἰς τὴν ἐνδειαν· μετ' ὀλίγον ὅμως, καταληφθεὶς ὑπὸ νόσου ὀξείας καὶ περιδεθείς ἐπὶ κλίνης ὀδύνης, δὲν ἤργησε νὰ ἐνοήσῃ, ὅτι οἱ περὶ αὐτὸν ἐστεροῦντο τοῦ ἄρτου, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς ἐστερεῖτο τῶν ἱατρικῶν, ὅσα ἐδύναντο νὰ ἀνακουφίσωσι τὰ δεινά του.

Ἡ Ἰωάννα ἐδέετο τῷ Θεῷ, ἔχουσα δάκρυα, εἰργάζετο ἀδικόπως (ἄλλὰ φεῦ! ὁσάκις εὐρίσκεν ἐργασίαν!) καὶ παρῆχε τῷ πατρὶ αὐτῆς ὅσας ἂν ἐδύναντο περιποιήσεις· ἀλλὰ, ὑπὸ τῆς δυστυχίας καταβεβλημένη, δὲν εἶχε τὴν ἐνεργητικότητα ἐκείνην, ἣτις παλαίει κατὰ τῆς ἐχθρᾶς τύχης καὶ διδάσκει τὸν θρίαμβον κατ' αὐτῆς. Ἡ Ἄννα ὅμως, ἡ νεωτέρα αὐτῆς ἀδελφὴ, ἦτο χαρακτήρης ὄλων διαφόρου. Ἰπάρχουσι ὄντα, ὡς λέγουσιν, ἅτινα οὐδόλως τὴν παιδικὴν ἡλικίαν διέρχονται καὶ παρ' οἷς ὁ νοῦς καὶ τὸ αἶσθημα λαμβάνουσι πλήρη σχεδὸν ἀνάπτωξιν ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ζωῆς. Ἡ Ἄννα κατελέγετο ἐν τοῖς ἐκτάκτοις τούτοις δημιουργήμασι· ἦδη ἐσκέπτετο βαθέως, καὶ ἡ σκέψις ὠρίμασε τὴν καρδίαν αὐτῆς. Καθ' ἣν ἡλικίαν μόλις γινώσκουσι τὴν ἀξίαν τοῦ πατρικοῦ ἔρωτος, αὕτη ἠσθάνετο ἤδη ὀλόκληρον τὴν εὐγνωμοσύνην, ἣν γεννᾷ εἰς ἐκείνους, οἵτινες παρέβαλον αὐτὸν πρὸς τὴν ἀδιαφορίαν τοῦ κόσμου.

Ἄλλως· ὑπῆρχον μετὰξὺ τοῦ Ἰδάρ καὶ τῆς Ἄννης ἐξ ἐκείνων τῶν σχέσεων τοῦ χαρακτήρος, αἵτινες γεννῶσι τὴν ἀφοσίωσιν, καὶ ἐλλειπόντων δεσμῶν αἵματος. Ἡ Ἰωάννα ἠγάπη τὸν πατέρα αὐτῆς· ἀλλ' ἠγάπη αὐτὸν ἀναγνωρίζουσα ἤδη τὴν ὑπεροχὴν αὐτοῦ, πεπεισμένη οὖσα, ὅτι αὐτὸς ὑπῆρχεν ἀνώτερος τῶν κοινῶν ἀνθρώπων διὰ τῆς ἀγαθότητος τῆς καρδίας αὐτοῦ, διὰ τῆς αὐστηραῆς εὐθύτητός του, διὰ τῆς εὐαισθησίας του καὶ τοῦ θάρρους του, ὅπερ οὐδένα ἐξέπληττε. Ὅλα τὰ προτερήματα ταῦτα ἡ Ἄννα ἐγίνωσκε νὰ τὰ ἀναγνω-

ρίζῃ, ἐγίνωσκε νὰ τὰ ἐκτιμᾷ καὶ ὁ ἐνθουσιασμός τοῦ θαυμασμοῦ συννηοῦτο ἐν αὐτῇ μετὰ τῆς υἱοῦκῆς στοργῆς. Ἄς συμπεράνῃ τις ἡδὴ ὀπόσον ἐπασχε τὸ δυστυχὲς τέκνον, θεωρῶν τὸ ἀντικείμενον ἀφοσιώσεως τόσον ὑπεροβλικῆς, ὑποβεβλημένον εἰς παθήματα φρικώδη, τῶν ὁποίων δὲν κατώρθωνε πάντοτε ἢ ἀποκρύπτῃ τὴν δεινότητα, μ' ὅσῃν καὶ ἂν ἐξήσκει ἐφ' ἑαυτοῦ ἰδιάζουσαν αὐθεντείαν. Ἐὰν ἀπὸ τῶν χειλέων τοῦ πατρὸς διέφυγε παράπονόν τι, ἡ Ἄννα ἠσθάνετο τὴν καρδίαν αὐτῆς ἐκλείπουσαν καὶ τὸ λογικόν της ἔτοιμον νὰ τὴν παραιτήσῃ, διότι ἐνόει, ὅτι ὁ γέρον ὑπέμεινε καταιγίδας ὑπερτέρας τῆς ἀνθρωπίνου δυνάμεως. Ἀναλογιζομένη δὲ τότε, ὅτι τρία ἢ τέσσαρα μικρὰ νομίσματα ἤρκουν ἵνα ἀγοράσῃ ὅ,τι ἠδύνατο νὰ ἀνακουφίσῃ, ἴσως καὶ νὰ θεραπεύσῃ ὀδύνας ἀνποφόρους, τῇ ἐφαίνετο, ὅτι πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ ἀργυρίου τούτου δὲν ὑπῆρχεν ἐργασίας εἶδος, ὅπερ δὲν ἐδύνατο νὰ ἐκτελέσῃ. Ἀλλὰ τίς ἐδίδεν ἐργασίαν εἰς παιδίον οὕτω μικρὸν τὴν ἡλικίαν καὶ τόσον ἀσθενὲς κατ' ἐπιφανείαν; Ἡμέραν τινὰ ἐπίστευσεν, ὅτι εὖρε τὸ μέσον πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν πόθων της.

Ἀπὸ τῆς ἀνοίξεως τοῦ γαιανθρακωρυχείου εἰς τὰ πέριξ συνεπήγη πληθὺς τρομερῶν οἰκημάτων, χθαμαλῶν, κακῶς με' ἀσβεστον κεχρισμένων, ἅτινα ἐχρησίμειον ὡς κατοικητήρια εἰς τοὺς ὀρύκτας καὶ τὰς οἰκογενεῖας αὐτῶν. Ἡ περιοχὴ ὀλόκληρος ἀντήγει ἀπὸ διαπληκτισμῶν καὶ ξυλοκοπημάτων· μολοντοῦτο οἱ χονδροῦθεις καὶ ἄγριοι κάτοικοι αὐτῶν δὲν ἐστεροῦντο φιλανθρωπίας καὶ οἱ πτωχοὶ τῶν πέριξ δὲν ἤργησαν νὰ διακρίνωσιν, ὅτι ἦσαν προσέτι καίλικανοι πρὸς εὐεργεσίας. Ἡ Ἄννα, τὰ καθέκαστα ταῦτα πληροφορηθεῖσα, ἔμαθε συγχρόνως, ὅτι μετεχειρίζοντο καὶ παιδιὰ ἐν τῷ ὀρυχείῳ ἀπὸ τοῦδε ἢ ἀπόφασις της ὑπῆρξεν ἀμετάθετος.

Ὀλίγον πρὸ τῆς ἐπανόδου τῶν ἐργατῶν ἡ Ἄννα εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἶνον ὀδὸν, τὴν σχηματιζομένην ἀπὸ τὰς δύο σειρὰς τῶν οἰκίσκων. Προχωροῦσα ἐθεώρει εἰς ὄλας τὰς θύρας, εἰς ὄλα τα ἀνοικτὰ παράθυρα, ὅπως ἀνακλύψῃ φυσιογνωμίαν τινα, δυναμένην νὰ τῇ ἐμπνεύσῃ θάρρος, ἔστω καὶ ἐλάχιστον. Ἐσταμάτησε πρὸ οἰκίσκου, ὅπου ἐφαίνετο γυνὴ, προετοιμαζοῦσα δεῖπνον.

Ἐφ' ἣ Ἄννα ἐζήτηε πρόσασιν ἐνάρξεως συνομιλίας, παιδίον ἐπταετὲς ἢ ὀκταετὲς, φυσιογνωμίας θλιβερᾶς καὶ ἀσθενοῦς, ἤρχετο ἀπὸ τῆς ἀκρῆς τοῦ χωρίου, κοπιώδως βεδίζον καὶ οἶνον ὑπὸ καμάτου καταβιβλημένον. Δὲν ἀπείχε πολὺ, ὅτε ἐφάνη ἀναζωογονούμενον καὶ ἤρχισε τρέχον. Ἡ σπουδὴ αὐτῆ τῷ ἀπίθῃ ὀθεῖρα, διότι ἐπίσσε καὶ ἐκτύπησε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κατὰ λίθου, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἔκλυσε ἐκ ὑψηλῆς ὑπὸ αἵματος. Ἡ Ἄννα ἔτρεξε πρὸς βοήθειαν αὐτοῦ. Τὸ πληγωμένον παιδίον ἔβλεπε τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐξέπεμπε μόνον κορυαῖα· τὸ τοῦ θορύβου αὐτοῦ πτοημένη ἡ

δεῖπνον γυνή, ἐθεώρησεν ἀπὸ τοῦ παραθύρου, καὶ ἀναγνωρίσασα τὸν υἱὸν τῆς πάσχοντα, ἔτρεξεν ἐξω. Ἡ μικρὰ Ἄννα αὐθωρεὶ ἐθάμβωσε, κτυπηθεῖσα με βίαιον ῥάπισμα καὶ ὑβρισθεῖσα διὰ φράσεων ἀγεννῶν, πρὶν ἢ οὐδὲ λέξις ἐξηγήσεως ἀνταλλαχθῇ. Ἀλλ' ἅμα τὸ νέον παιδίον διηγῆθη τὰ συμβάντα εἰς τὴν μητέρα αὐτοῦ, αὕτη ἐστράφη πρὸς τὴν Ἄνναν λέγουσα·

— Ὡ! λυπούμαι πολὺ, διότι σὲ ἐκτύπησα... ἔλα μαζί μου· θέλω νὰ σοὶ δώσω καλὸν δεῖπνον, διὰ νὰ λησμονήσῃς τὴν σκηνὴν αὐτήν.

Καὶ, λαμβάνουσα αὐτὴν ἀπὸ τῆς χειρὸς, τὴν ὤθησεν ἐντὸς τῆς οἰκίας της, χωρὶς νὰ θελήσῃ νὰ ἀκροαθῇ τὸ παραμικρὸν, πρὶν ἢ παραθεῖ τὸ ἐπίδειπνον τοῦ υἱοῦ της.

Τὸ ἐσωτερικόν τῆς κατοικίας αὐτῆς δὲν ἐστερεῖτο καθαριότητος, τούταντιον ἐμαρτύρει καὶ τὶνὰ ἄνεσιν. Ἀνηρτᾶτο εἰς τὸν τοῖχον ὀρολόγιον ἐξ ἐκείνων, ὅσα καθ' ἐβδομάδα κανονίζονται, σκευοθήκη με' οὐρτας, πληροῦσα ὀλόκληρον τὸ διάστημα, ἀπὸ τοῦ πατώματος μέχρι τῆς ὀροφῆς, κλίνη με' στῆλας καὶ ἐσκεπασμένη με' εὐρὸν βαμβυκακρινὸν ἐχρωματισμένον ἐφ' ἀπλοῦμα. Σκεῦη μαγειρικά, ἀγγεῖα χαλκίνα, λάμποντα, ὑπῆρχον διατεθειμένα διὰ τινος συμμετρίας καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ τοίχου. Ἀπὸ τοῦ ἀντιθέτου τῆς ὀδοῦ μέρους τὰ παράθυρα ἠνοίγοντο ἐπὶ μικρᾶς τινος ἐκτάσεως γῆς, ἣνπερ ὁ κύριος τοῦ οἰκίσκου κατέστησεν ἀληθῆ ἀνθῶνα, καλλιεργῶν ὠραία ἄνθη, ἅτινα οἱ ὀρύκται ἀγαπῶσιν ἐξαιρέτως, καὶ περὶ ὧν τοσοῦτον φροντίζουσιν, ὥστε ἀπεδείχθησαν εἰς τοὺς συναγωνισμοὺς τῆς ἀνθοκομίας νικῶντες καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐξ ἐπαγγέλματος κηπουροῦς.

Ἡ Ἄννα ὑπνοῦσα ἐκάθησε καὶ συμμετείχε τοῦ ἱκανῶς ὀρεκτικοῦ δεῖπνου τοῦ νέου παιδίου, ὅπερ ἔτρωγε με' λαίμαργίαν, δι' ἣν αὕτη ἐξεπλάγη καὶ σχεδὸν δυσηρεστήθη. Ἡ ἐντύπωσις αὕτη, ἡ γεννηθεῖσα ἐν τῷ πνεύματι τῆς νέας κόρης, δὲν διέφυγε τὸ ὄμμα τῆς μητρὸς, ἣτις εἶπε τότε μετὰ τινος πικρίας.

— Ἐκλήττεσαι ἴσως διὰ τὴν μεγάλην πείνα τοῦ παιδίου αὐτοῦ! Πρὸ δώδεκα ὥρῶν πρὸς τροφήν του δὲν ἔλαβεν ἄλλο, εἰμὴ ὀλίγον ἄρτον καὶ καφὲ με' γάλα.

— Διατί λοιπόν, Κυρία, τὸ ἀφήνετε τόσον νηστικόν; εἶπεν ἡ Ἄννα, ἣτις ἔβλεπε καλῶς, ὅτι τὸ τοιοῦτον δὲν ἦτον ἀνάγκη, ἐπιβαλλομένη ὑπὸ τῆς πτωχείας.

— Ἄ! διατί! εἶπεν ἡ μήτηρ ἀναστεναζοῦσα· διότι εἶναι θυρωρὸς ἐν τῷ ὀρυχείῳ καὶ ἡ ἐργασία του δὲν τῷ ἐπιτρέπει νὰ ἐξέλθῃ πρὸ τῆς ὥρας ταύτης.

— Θυρωρὸς! Τί σημαίνει τοῦτο; Καὶ εἶναι δύσκολον ἐπάγγελμα;

— Οὐχί, ὑπελαβε τὸ τέκνον, δύσκολος, ἀλλὰ πληκτικὴ ἐργασία· ἐπὶ δώδεκα ὥρας μένω σχεδὸν ὑπτίος ἐντὸς κοιλώματος μεγέθους ἐστίας, κρατῶν τὸ σχοινίον θύρας, ἣν ὑποχρεοῦμαι

ἀνοίγω δασύς ἀκούω ἐρχομένας τὰς ἀμάξας τῶν ἀνθρακοφόρων (pullers) (1). Οὐδεὶς μοι ὀμιλεῖ πάντοτε εὐρίσκωμαι ἐν τῷ σκότει.

— Δύνασθε νὰ ἐχῆτε φῶς καὶ βιβλίον.

— Καὶ μήπως γινώσκῃ τὴν ἀνάγνωσιν, ἢ μήπως ὑπάρχουσι περὶ ἡμῶν βιβλία! Καθόσον ἀφορᾷ τὸ φῶς εὐχαρίστως ἤθελον τῷ δάσει· ἀλλ' ὁ πατήρ του θεωρεῖ τὴν δαπάνην αὐτὴν ἀνωφελῆ καὶ ὄλωσ' περιττήν.

— Δώδεκα ὄλας ὥρα· μόνος ἐν τῷ σκότει! πόσον θλιβερόν! Δὲν ἠδύνατο νὰ εὐρῆ ἦτον κοπιαστικὴν ἐργασίαν ἐν τῷ ἄνθρακωρυχείῳ;

— Καὶ ποῖαν διὰ τὴν ἡλικίαν του; Δὲν ἐδύνατο νὰ τὸν μεταχειρισθῶσιν εἰς ἄλλην ἐργασίαν παρὰ τὴν μετακομιδὴν ἀνθράκων ἢ τὴν ὄθισιν τῶν ἀμαξίων· ἀλλὰ τοῦτο εἶναι χειρότερον, διότι ὁ τὴν ἐργασίαν ταύτην ἔχων ὀφείλει σχεδὸν πάντοτε νὰ ἐρπῆ γονυκλιτῶν καὶ ἐπὶ τῶν χειρῶν ὑπὸ θόλους τραχυτάτους, συνήθως ὕψους μῶλις δύο ποδῶν, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ζώνη καὶ ἡ ἄλυσος, ἡ συνδέουσα αὐτὸν, τὸν πληγώνει συχνάκις μέχρις ἀφαιματώσεως.

— Ἐνῶ ἐγὼ εἶπεν ὁ Ἰάκωβος, δὲν φοβοῦμαι παρὰ μόνον τὰ ῥαβδίσιμα τοῦ ἐπιστάτου, ἐὰν μὲ εὐρῆ κοιμώμενον, ἢ τινὰ σφυροκοπήματά ἐὰν ἐξ ἀμελείας ἀφήσω τοῦ ἀνθρακοφόρου νὰ περιμένωσιν εἰς τὴν θύραν.

— Σφυροκοπήματα! καὶ ἀποκαλεῖτε τοῦτο μικρὸν πρᾶγμα;

— Μάλιστα, παραβάλλον αὐτὸ πρὸς ὅσα ἄλλοι ὑποφέρουσι· ὁ δὲ ἄλλος κτυποῦσι μὲ ἀξίνας, ῥίπτουσι κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν τμήματα ἀνθρακοῦ ἢ τοῦ ῥαβδίζουσι μὲ καμπύλην καὶ εὐλόγιστον ῥάβδον, δακτύλου πάχος ἔχουσαν. Αἱ! ἄφυσέ με! ἔχω ἑταίρους τοὺς μὲν φέροντας τὸν ὀφθαλμὸν διεβρηγμένον, τοὺς δὲ τὴν κεφαλὴν ἠνεωγμένην, τὰ πλευρὰ τεθλασμένα καὶ βουλημένα.

— Θεέ μου! Θεέ μου! ἀνέκραξεν ἡ Ἄννα, κλαίουσα ἐκ συμπαιθείας. Κυρία μου, πῶς λοιπὸν ἀποστέλλετε τὸ τέκνον σας εἰς τὸ μέρος αὐτό;

— Ἄ! μικρά μου, διότι πρέπει νὰ ζήσωμεν· εἰ καὶ τὸσον νέος κερδίζει μολοντοῦτο δέκα πένες καθ' ἑκάστην.

— Δέκα πένες! Δέκα πένες! Ἄ! πλέοι παρ' ὅσον μοι χρειάζεται. . . . Εἰπέτε μοι, σὰς ἐξορκίζω, ἐὰν ἀληθεύῃ, ὅτι μεταχειρίζονται διὰ τὴν ἐν τοῖς ἀνθρακωρυχείοις ἐργασίαν γυναῖκας, μάλιστα δὲ καὶ μικρὰς κόρας.

— Εἶναι ἀληθέστατον τοῦτο· καὶ τὰ πτωχὰ πλάσματα δέχονται τὴν ἐπιπονωτέραν ἐργασίαν.

— Ὦ! Κυρία μου, ἐπανελάθεν ἡ Ἄννα διὰ τόνου θερμότητος ἱκεσίας, κατωρθώσατε νὰ τύχῃ καὶ ἐγὼ ἐργασίας τοιαύτης, ἔστω καὶ μὲ τὸν ἡμισυμισθὸν τῶν ἄλλων!

(1) Οὕτω καλοῦνται οἱ ἐργάται οἵτινες σὺρρουν τοὺς κάδους ἐν οἷς εὐρίσκονται οἱ ἀνθρακες.

Ἐνῶ αὐτὴ ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας, νέος τις ἐργάτης, ὅστις εἰσῆρχετο εἰς τὴν καλύβην καὶ τὸν ὁποῖον ἡ οἰκοδόμοισιν ἐχαιρέτησεν ὡς ἀκολούθως. « Καλὴ ἐσπέρα, Κύριε Φραγκίσκο », ἐφριξεν ἀπὸ ἐκπλήξεως καὶ θαυμασμοῦ, καὶ, χωρὶς νὰ ἀποδείξῃ τι, προσήλωσε τὴν ζωροτέρην προσοχὴν εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συνεντεύξεως. Καὶ ἡ Λουκία αὐτὴ (οὕτως ὠνομάζετο ἡ μήτηρ τοῦ Ἰακώβου) οὐχ' ἦτον ἐξεπλάγη διὰ τὴν πρότασιν τῆς Ἄννης.

— Σὺ νὰ ἐργάζεσαι ἐντὸς ἀνθρακωρυχείου! ἀπεκρίθη. Μὴ τὸ συλλογίζηται κἄν! σὺ ἔχεις ἤθος μικρὰς ἀρχόντισσας (lady), εἶσαι περίφοβος, λεπτή, θέλεις ἀποθάνει ὑπὸ κόπου ἐντὸς τοῦ ἀνθρακωρυχείου, ἐὰν δὲν προαποθάνῃς ὑπὸ φρίκης, κηταδίνουσα ἐντὸς αὐτοῦ. Ζήτησον ἄλλην τινὰ ἐργασίαν.

— Πανταχοῦ ἤδη ἐζήτησα τοιαύτην, ἀλλ' εἰς μάτην.

— Δὲν γινώσκεις, λοιπὸν, ὅτι οἱ ὀρύκται εἰσὶν ἐκτεθειμένοι εἰς τοὺς μεγίστους τῶν κινδύνων;

— Ναι! Ναι! τὸ γνωρίζω· καὶ ἐπὶ τῶν κινδύνων μάλιστα τούτων στηρίζεται ἡ ἐλπίς μου. Ὁ χρόνος, αἱ δυνάμεις μου, ἡ ἐπιτηδειότης μου ἠθελὸν κριθῆ ἐλάχιστα, ἡ ζωὴ μου δὲ μόνη δύναται, δύναται νὰ ἀξίξῃ τὴν τιμὴν, ἢν ἀξίω καὶ τὴν ὁποῖαν ζητῶ ν' ἀπολύσω. Ναι! ἀπολύτω; ἀπιτεῖται τοῦτο. Ἄ! ἐὰν ἐγινώσκετε ὅποσα ὁ πατήρ μου πάσχει, ἐὰν ἐδύνασθε νὰ ἐνοήσητε ὅποσα ὁ πατήρ μου πάσχει, ἐὰν ἐδύνασθε νὰ συλλάβητε ἰδέαν τῶν πόνων του! Ἐν μῇ στιγμῇ, καθ' ἣν ἐπίστυεν, ὅτι ἦτο μόνος, εἶδον δάκρυα ῥέοντα εἰς τὰς παρειὰς αὐτοῦ. Αὐτοῦ! αὐτοῦ! τοῦ τόσον ἰσχυροῦ, τοῦ τόσον ἀνδρείου! Καὶ μερικὰ σελίνια, ὧν στεροῦμαι, ἤρουν πρὸς ἀγορὰν ὅσων διέταξεν ὁ ἰατρός, ὅστις ἄπαξ μόνον, φεῦ!.. ἄπαξ μόνον τὸν ἐπισκέφη. Πλήρωσόν μοι τὴν χάριν, ἦν σοὶ ζητῶ, καὶ μετ' ὀλίγον θέλω ἰδεῖ καταπαυόμενα τοῦ πατρός μου τὰς ὀδύνας, θέλω ἰδεῖ αὐτὸν κοιμώμενον ἢ σὺχον ὕπνον! Ἄ! δὲν θέλω ἀνταμειβῆ ἀκούωντως διὰ εὐτυχίας τοιαύτης, ἀνθ' ὅλων τῶν κινδύνων, εἰς οὓς ἤθελον ἐκτεθῆ;

Δι' ὅλας ἐκτάκτου πάθους ὀμιλοῦσα συνέσφιξεν ἡ πτωχὴ τὰς μικρὰς τῆς χειρᾶς καὶ τὸ πρόσωπόν της ἐπλημμύρησε δακρύων. Ἡ Ἄννα ἦτον ἐν τῶν χαριστάτων παιδίων, εἶχε τὴν ἐπιδερμίδα μὲχρι θαμβώσεως λευκὴν, τὸ ἀνάστημα κομψότατον, τῶν δὲ βραχιόνων ἡ λεπτότης καὶ τῶν ποδῶν αὐτῆς ἡ εὐρυθμία ἐμαρτύρουν, ἐναντίον τῆς ἄκρας ἐνδεείας τῶν ἐνδυμάτων της, ὅτι δὲν ἐγεννήθη διὰ τὸ ἐπάγγελμα, ὅπερ ἐζήτηε νὰ ἐναγκαλισθῇ.

Ἡ Λουκία ἰθεώρει αὐτὴν καὶ μὲ σέβας καὶ μὲ οἶκτον.

— Πτωχὸν παιδίον! τῇ εἶπε ὅτι μοι ζητεῖς δὲν ἐξαρτᾶται ἀπ' ἐμοῦ. Μόνον νὰ ὀμιλήσω ὑπὲρ σοῦ, ἰδοὺ τί δύναμαι νὰ πράξω. Ἐπᾶνελθε αὐριον τὴν ἐσπέραν, ὅτε ὁ σύζυγός μου θέλει φέρει τὴν

ἀπάντησιν τῶν προῖσταμένων του εἰς τὴν αἵτησίν σου, ἢν θέλεις τοῖς παρουσιάσει. (1) Ἡ Ἄννα θερμότητος ἀπεύθυνεν εὐχαριστίας καὶ ἐξῆλθε τῆς καλύβης, κρατοῦσα μεγάλην ἀνθοδέσμην, ἣν ἡ Λουκία ἐσχημάτισεν ἐκ τοῦ κήπου της καὶ ὑπερρέωσεν αὐτὴν νὰ τὴν λάβῃ. Ὁ δὲ νέος ἐργάτης, ὅστις ἐξῆλθεν ὀλίγον πρὸ αὐτῆς, ἔτρεξεν, ἅμα τὴν εἶδε μόνην, τῇ ἔλαβε τὴν χεῖρα καὶ τῇ εἶπε μὲ τόνον συγκινητικόν.

— Θάρρει, θάρρει, οὐράνιον τέκνον! Ὁ Θεὸς θέλει φροντίσει διὰ σέ.

Ἡ Ἄννα, μακρυνομένη, ἐσκέφη περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ ἀποκρύψῃ εἰς τὸν πατέρα της τὴν ἐσχάτην ταύτην ἀπόφασίν της, καὶ περὶ τῆς εὐρέσεως προφάσεως πρὸς ἐξήγησιν τῆς ἐπὶ ἡμέρας ὀλοκλήρους ἀπουσίας της. Ὅτε δὲ ἐπιστρέψασαν, ὁ πατήρ της τὴν ἠρώτησε τὴν αἰτίαν τῆς ἀπουσίας της, αὕτη ἀπεκρίθη, ἐρυθριῶσα ὀλίγον καὶ δεικνύουσα τὰ ἄνθη, ἅτινα τῷ ἐνέπνευσαν τὴν ἰδέαν τῆς ἐρωτήσεως αὐτῆς.

— Ἦμην, πάτερ μου, εἰς μίαν κηπουρὴν, ἀγαθώτατον πρόσωπον, ἦτις μοι παρέσχεν ἐλπίδα ἐνασχολήσεως.

— Εἰς σέ, θύγατερ;
— Καὶ δὲν εἶμαι ἡλικίας πρὸς ἐργασίαν;
— Φεῦ! ὄχι καὶ ἐπὶ μακρὸν ἐτι χρόνον.
— Καὶ ἐὰν σκληρυνθῶ ὀλίγον ἐκ τοῦ κόπου μήπως τὸ μικρὸν αὐτὸ ἄτοπον δὲν θέλει ἀνταμειβῆ ἄριστα διὰ τῆς εὐχαριστήσεως, ἣν θέλω αἰσθανθῆ, δυναμένη νὰ προσκαλέσω ἰατρὸν πρὸς ἐπίσκεψίν σου;
— Κόρη μου! Κόρη μου! πρόσεζε μὴ ἡ ἐλπίς αὕτη σὲ ὠθήσῃ νὰ ἐπιχειρήσῃς ἐργασίαν ἀνωτέραν τῶν δυνάμεών σου.
— Μὴ φοβῆσθε τοῦτο.

— Ἡ κατάστασις ἡμῶν εἶναι τοιαύτη, ὅστε δὲν δύναμαι, πρὸς τὸ συμφέρον ἡμῶν μάλιστα, ν' ἀντιτείνω εἰς τὸ σχέδιον αὐτό. Εἶθε κατορθώσῃς νὰ δημιουργήσῃς μέσα ὑπάρξεως! Καὶ ἐὰν ἐπὶ τέλους ἀπολεσθῶ. . .

— Πάτερ μου, ἐγὼ ὀμιλῶ περὶ θεραπείας καὶ σὺ ὀμιλεῖς περὶ θανάτου!

— Ἄ! θεραπείας. . . εἶμι ἀπηλπισμένος. Δι' ἐαυτὴν σὲ ἀφίνω νὰ ἐνεργήσῃς. Ἐὰν μᾶλλον τὴν καρδίαν μου ἢ τὸν νοῦν μου ἐσυμβουλεύμην, ἀντιπαντὸς ἄλλου πλεονεκτήματος ἤθελον προτιμήσει τὸ νὰ σὲ βλέπω ἀκαταπαύστως πλησίον τοῦ πατρός σου.

Ἡ Ἄννα τὸν ἠναγκαλίσθη ψιθυρίζουσα ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς της: « Θεέ μου! συγχώρησόν μοι, » ὅτι τὸν ἀπατῶ· ἀλλὰ διὰ νὰ τὸν ὑπηρετήσω ὁ φείλω νὰ τὸν ἀφήσω εἰς τὴν πλάνην. » Τῇ ἐπαύριον ἐσπέρα ἐφυγοῦσα ἔτρεξεν εἰς τὴν καλύβην, ὅπου χαίρουσα ἔμαθε τὴν παραδοχὴν τῆς αἰτήσεώς της. Ἡ ἀγαθὴ Λουκία τῇ ἔδωκε μερικὰς πληροφορίας, περὶ τῆς νέας ἐνασχολήσεώς της, καὶ τῇ προκατέβαλε μάλιστα, χωρὶς νὰ τῇ ὁμολογή-

σῆσθε, ὅτι ὁ Φραγκίσκος τῇ ἐνεχειρίσεν αὐτὰ, τὰ ἀναγκία χρήματα πρὸς ἀγορὰν τοῦ κανίστρου, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐμελλον νὰ θέτωσι τοὺς ἀνθράκας ἐπὶ τῶν ὤμων της· διότι οἱ ἐργάται δι' ἰδίων ἐξόδων φέρουσι αὐτό. Συνεφωνήθη, ὅτι περὶ τὴν ἀνατολὴν τῆς ἡμέρας ἡ Ἄννα θέλει εὐρεθῆ εἰς τὴν καλύβην, ὅπως διὰ πρῶτην φορὰν καταβῆ εἰς τὸ ἀνθρακωρυχεῖον, συνωδευμένη ὑπὸ τοῦ Τῆμ, τοῦ ἀνδρός τῆς Λουκίας, ὅστις ὑπεσχέθη νὰ τὴν λάβῃ ὑπὸ τὴν προστασίαν του. Πτωχὴ Ἄννα! ὁποῖα ὑπῆρξαν αἱ συγκινήσεις αὐτῆς, ὅτε τῇ ἐπομένη αὐγῇ παρήτησε τὴν πατρικὴν στέγην, ὅπως εἰς ἀγνώστους ἐμπιστευθῆ τὴν φροντίδα τοῦ νὰ τὴν βυθίσωσιν ἐντὸς τῶν σπλάγγων τῆς γῆς! Εὐτυχῶς ὁ Ἰδάρ ἦτο παραδεδομένος τότε εἰς ὕπνον βαθύτατον, ὁποῖον ἀπελάμβανε πόσον σπανίως καὶ τόσον βραχέως. Ἡ θυγάτηρ του ἐφυλάχθη τοῦ νὰ τὸν ἐξυπνήσῃ· ἐνηγκαλίσθη ὅμως περιπαθῶς τὴν Ἰωάνναν καὶ ἐξῆλθε τῆς οἰκίας, τὴν ψυχὴν ἔχουσα περίλυπον, ὡσεὶ ἐμελλε νὰ μὴ ἐπανελθῇ ποτέ.

Παρὰ τῇ Λουκίᾳ τὴν περιέμενον ἤδη ἅμα ἐφάνη ἤρχισαν ὀδεύοντες, καὶ μετ' ὀλίγον εὐρέθησαν ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ φρεάτος, ὅπερ ἔχρησιμωσεν, ὡς εἶσοδος τοῦ ἀνθρακωρυχείου.

Β'. ΕΝ Τῶ ΟΡΥΧΕΙῶ. ΣΚΗΝΑΙ ΚΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ.

Ὅπως καταστήσωμεν καταληπτόν, ὁποῖα ἐπρεπε νὰ φανῆ εἰς παιδίον δεκατετραετὸς ἢ ἐπιχειρήσῃς τῆς Ἄννης, παραθέτομεν τὸ ἐπόμενον ἀπόσπασμα τῆς *Βιομηχανικῆς Εὐρώπης*:

« Διὰ νὰ φαντασθῆ τις τί ἐστὶ κατάβασις εἰς ἀνθρακωρυχεῖον, πρέπει νὰ ὑποθέσῃ ἑαυτὸν εὐρισκόμενον εἰς τὴν κορυφὴν τῶν πύργων τῆς ἐν Παρισίοις Ἐκκλησίας τῆς Παναγίας. (Notre-Dame) Πλοῖον μικρὸν, σχήματος κυκλικοῦ, καλούμενον καταβάτης (benne), βάθους μῶλις δύο ποδῶν, μέλλει νὰ καταβῆ ἐνώπιον ὤμων, δονούμενον εἰς τὴν ἄκραν σχοινίου καὶ μακρὰν τῆς ἐπιφανείας εὐρισκόμενον ὡς ἀπόστασιν βραχίονος. Ἡ στιγμὴ τῆς ἐπιδιδάσεως ἐφθασε. Χαίρετ᾽ ἡ κατερχόμενος καὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ νέφη, κλίνων πρὸ τῆς ἀβύσσου εἰς τρόπον ὅστε νὰ ἀπολέσῃ τὴν ἰσορροπίαν. Ἡ στιγμὴ αὕτη εἶναι φορικώδης. Ἐνα καὶ μόνον πόδα πρέπει νὰ θέσῃ εἰς τὸν καταβάτην, ἕνα καὶ μόνον! θέσατε αὐτὸν ταχέως, καὶ ἀμέσως βυθίζεσθε, περιστρεφόμενοι, εἰς τὴν ἀβύσσον. »

Ἡ Ἄννα ἠσθάνθη τὴν κεφαλὴν της στρέφουσαν καὶ τὴν καρδίαν της ἐξασθενοῦσαν, ὅτε ἐμελλε νὰ διέλθῃ τὸ κενόν, ὅπως εἰσέλθῃ εἰς τὸ ἐναέριον πλοῖον. Μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης κατέσχευ αὕτη τὰς ἐντυπώσεις της· ἀλλ' ἤδη ἠναγκάσθη νὰ ἀνακράξῃ.

— Ἄ! κρατήσατέ με! θὰ πέσω!
— Θάρρει! τῇ εἶπε ταυτοχρόνως φωνή τις, ἣν ἀνεγνώρισε.

Και στρέφουσα είδε τον Φραγκίσκον, τον εργα-
την της προτεραίας, όστις τή επανέλαβε.

— Θάρρει! ο Θεός σε φυλάττει και σε προσ-
τατεύει.

Ήδη όμως η σκληρά και κρατερά χείρ του Τόμ
κατέλαβεν αυτήν και την εσήκωσε διά τοσοῦτον
όλιγωτέρας δυσκολίας, έφ' όσον εις τους άτρομή-
τους όρύκτας, η θέσις εις ην εύρίσκονται, διαρ-
κούσης της καταβάσεως, φαίνεται ελάσσονος του
θάρρους των άσφαλείας και εύκολον είναι να ίδη
τις τινάς αυτών εκ παλληκαρισμού, μόνον από
του σχοινίου κρατουμένους, χωρίς να στηρίζωσι
τους πόδας των εις οιονδήποτε μέρος.

Εμβρόντητος, κατειλημμένη από σκοτοδινί-
σιν, η Άννα έκρατείτο ισχυρώς εις την κάμη-
λον, την διαπερῶσαν το κάνιστρον, όπου εύτυχώς
εύρον θέσιν οι δύο μικροί πόδες της. Έφ' όσον
όμως έβυθίζετο εις την γήν ηύξανε και η άγω-
νία της. Έβλεπε τον όρίζοντα σμικρυνόμενον βαθ-
μηδόν, την ημέραν καταπίπτουσαν, τον άέρα
σπανίζοντα και την θερμοκρασίαν ύψουμένην. Προς
στιγμήν η πτώσις των υδάτων άντήχησεν εις τα
ώτα αυτης, ώσει ύψηλοι καταρράκται έμελλον να
πέσωσι κατ' αυτης, βραδύτερον δέ οι όφθαλμοί
της επλήγησαν υπό της λάμψεως και της θερμό-

τητος των μεγάλων πυρών, παρ' οίς εβιάζετο να
διέλθη (1). Το πνεύμα ειχεν ολοκληρώως τεταραγ-
μένον. Όλοι αι έντυπώσις αυται ώμοιάζον προς
όσας έμποιεί φρικώδες τι φάσμα, και πολλακις
μάλιστα επερώτα έαυτην εάν ζή εισέτι η εάν η
ψυχή της δέν καταβαίη εις τόπον καθαρισμού. Τέ-
λος θόρυβοι νέοι και ήχοι φωνής ανθρώπων άνέ-
βαινον από του βάθους της άβύσσου, αυξανόντες
ανά πᾶσαν στιγμήν· η δέ Άννα, αναλαμβάνουσα
την συναίσθησιν της θέσεώς της, έσυμπέρανε, ότι
ήγγιζεν εις το τέμα του κινδυνώδους ταξειδίου
της. Και αληθώς, μετ' όλίγον κατετίθη επί σα-
νίδος στενης, ητις έν είδει γεφύρας, εκάλυπτε
τον πυθμένα του φρέατος, σχηματίζοντα δεξαμε-
νήν βαθειαν, πεπληρωμένην υδατος πυκνού και
βορβορώδους.

Το άτυχές παιδίον δέν ετόλμησε κατ' αρχάς να

« Έάν το μεταλλειον ηναι βαθύ διαιρουσι το
δι' εισοδον χρησιμευον φρέαρ εις δύο η τρία όρι-
ζόντια τμήματα κυκλικά, εις έν των όποιων δια-
τηρουσι πυράν μεγάλην, σύρουσαν προς έαυτην
την από των άλλων εξερχομένην ψυχράν άτμοσφαί-
ραν, και διά θυρίδων μεταδιδουσιν ούτω την θερ-
μότητα εις όλα τα μέρη του μεταλλείου. »

κάμη ούδε έν κίνημα. Έψωσεν έντρομον τα βλέμ-
ματά του προς το διάστημα, όπερ διέτρεξεν, όπως
καταβή, και όπερ έμελλεν εφάπαξ έτι να διέλθη,
όπως εξέλθη του τόπου αυτού του τρόμου και της
φρίκης. Δέν διεκρινεν, ειμή έν μόνον στίλβον ση-
μειον· και τουτο υπήρχε το όρατόν του ουρανού
διάστημα. Τρέμουσα, εις άκμήν λαιποθυμίας, μό-
λις ήδυνήθη να προχωρήση προς τινα σπιλάδα, ό-
που και πεσοῦσα εκάθησε.

Αντικείμενα παρίδοξα, θορυβώδη, διήρχοντο,
παρήρχοντο, έστρέφοντο περίξ αυτης, ήρχοντο και
επανάρχοντο εις πανδαιμόνιον στοών, διαδρομών
στενών, ζοφερών, ύγρών, οϊτινες η έληγον εις την
είσοδον του όρυχείου η περιεπλέκοντο ώς οι περι-
δρομοι λαβυρίνθου. Κραυγαι, παράδοξα ήχηματα
άντήχον υπό τους θόλους τούτους, κλονουμένους
εκάστοτε υπό κρότων όμοίων τηλεβόλου (διότι
μεταχειρίζονται την πυρίτιδα προς αποκοπήν των
βράχων). Διά της ερυθρωπού λάμψεως των άνταυ-
γαστηρίων φανών, θετιμένων εις άπόστασιν μα-
κράν άπ' άλλήλων, η Άννα διεκρινε τέλος, ότι ο
περικυκλόν αυτην ζών σωής συνίσταται εξ άν-
δρών, γυναικών, παιδιών, περιπατούντων κεκυ-
φότων καιφερόντων σάκκον υπ' άνθράκων πεπληρω-
μένον επί των ώμων, εξ ίππων και ημιόνων ε-
ζευγμένων εις βαρυτάτας άμάξας, εκ γαλών, κυ-
νών και αυτών έτι των ακαθάρτων ζώων, όσα βρύ-
ουσιν έντός των νοσπερών οικημάτων. Η νέα κί-
τοικος του όρυχείου, δια-θεσιμένη ούτως, ήπόρει
τί έμελλε να πράξη, ότε είδεν επανερχόμενον τον
άνδρα της Λουκίας, κρατούντα είδος κοφφίνου.

— Λίθε αυτόν, τή είπε, θες αυτόν επί των
ώμων και ακολουθεί μου. Θέλω σε οδηγήσει εις το
μέρος, όπου μέλλεις να εργαζησαι.

Ο Τόμ εισήλθεν εις στοάν έν αρχή άρκούντως
ύψηλην όπως ίσταται όρθιος εύκόλως, και άρ-
κούντως πλατείαν, όπως η Άννα βράχη πλησίον
του, ητις όμως βιθμηδόν και κατ' όλίγον απέ-
βαινε χθαμαλωτέρα και στενωτέρα. Επί τέλους
ήναγκάστη να σταματήσει, ουχι διότι δέν ήθελε
να σύρηται γονυπετής και διά των χειρών, γυμνά-
σιον γνωστότατον εις τους όρύκτας, αλλά διότι ο
διάδρομος ήτον ού μόνον λίαν χαμηλός, αλλά
προσέτι και αρκετά στενός, μη έπιτρέπων αυτῶ
ούδε καν να γλιστρήση.

— Βλέπεις, ότι δέν δύναμαι να προχωρήσω
περαιτέρω, είπεν ο Τόμ· αλλά διά νέον άνθρωπον
του αναστήματός σου ο όρόμος είναι διαβατός μέ-
χρι του τομέως· εκεί θέλουσι πληρώσει τον κόφ-
φινον σου, θέλεις διαβή έντεῦθεν και καταθέσει
τους άνθρακας εις το μέρος, όπερ διαβάνων σοι
είδειξα.

Και ο Τόμ επανέκαμψεν αφήσας την Άνναν
μόνην έν τῶ μέσω του υπογειού σκότους. Κατα-
βεβαρυμένη, σχεδόν κατεπνιγμένη υπό τον θόλον
τουτον του χώματος και των βράχων, η Άννα
ήπόσει, πῶς θέλει δυνήθη να επανακάμψη, φέρου-

σα επί των ώμων και φορτίον. Αλλά σκέψις, ην
ήδη πολλακις επανέλαβε, τή ήλυε κατά νουν.
« Άλλοι το πράττουσι, τίνος είεκα και εγώ να
μην το πράξω; » Και μόνη την κατάβλιψιν,
ην τή επροξένουν τα τείχη αυτα, άτινα εφαινοντο
το έτοιμα να την καταπνιγῶσι, εξηκολούθησε
την πορείαν της. Αμέσως μεγάλη φωτιζόμενη έ-
κτασις ήνώχθη πρό των όφθαλμών της· εφθα-
σεν εις το μέρος, όπου ειργαζετο ο τομέης. Πολυ-
λοι όδοι έληγον εις το μέρος αυτό· μεγάλη πο-
σότης άνθρακος υπήρχε συσσωρευμένη και έσχη-
ματίζε σωρόν, περίξ του όποιου πλείστα όκταε-
τή η δωδεκαετή παιδια υπήρχον συνηθροισμένα.
Ήτον η στιγμή καθ' ην έμελλε να αρχιση η μετ-
αφορά. Η Άννα, μιμουμένη τους συνεργάτας
της, κατέθεσε τον κόφφινον, όνπερ επλήρωσαν
γαϊανθράκων. Ο κόφφινος ούτος, καλ ύμενος creele,
όμοιάζει κογγύλιον κταιίου, διότι πλατύνεται
προς τον λαιμόν, ωτε να δύναται να φέρη και
μεγαλα τμήματα άνθρακος. Βλέπυστα το τρο-
μερόν βάρος, όπερ ήτοίμαζον να την φορτώσωσιν,
η Άννα ενόμισεν, ότι άνίκητον κώλυμα έμελλε
να παραβληθη εις τα σχέδια της. Έδυνήθη και
τον τρόπον της να νικήτη, και τήν ζωήν της να
εκθέσῃ· αλλά την δύναμιν! την δύναμιν! πῶς
να τήν αποκτήσῃ;

Και όμως την εύρε. Το βάρος αυτό, όπερ με-
τά κόπου εθεσαν επί των ώμων της, το έκράτη-
σε, κύπτουσα δέ και πνευστιώσα διήλασε της
χθαμαλής στοάς, ει και προσκρούσασα και ξεσχι-
σθίσα εις τους τραχιές βράχους· επί τέλους έ-
φθασε, και με αίσθημα θριάμβου και χαρῆς άπά-
του ανέκραξε. « Δόξα τῷ Θεῷ! κατώρθωσα τον
σκοπόν μου! Ο Πατήρ μου θέλει ιαθῆ. » (1)

(1) Επειδή δύνανται να κατηγορήσωσιν ημάς,
ως υπερβαίνοντας πᾶσαν πιθανότητα, καθ' απο-
δίδοντας εις παιδίον δεκαεταετες δύναμιν προς
εκτέλεσιν τοιούτων έργων, παραθέτομεν τεμά-
χιον ειδικού συγγράμματος, όπερ μάς έδωκε την
ιδεάν της Άννης. Ομιλών περι των ένασχολήσεων
πολλών άλλων παιδιών, ο συγγραφεύς προσθέτει.

« Όλα ταῦτα είναι άσήμαντα, παραβαλλόμενα
προς το κατόρθωμα της Έλισσον-Ζίλκ, κορασίου
ένδεκαετοῦς, άνθρακοφόρου έν τῷ Leon - Head.
Αναβαίνει το βρέφος αυτό μέχρι των χειλέων ο-
πῆς ύψους έννεα κλιμάκων, έν τῇ όποιᾳ όρίζον-
τείως έσκάφη φρέαρ. Λαμβάνει το κάνιστρον αυ-
του και φθάνει ούτω εις τον θάλαμον της έργα-
σίας (rom of work). Έναποθέτει τότε το κά-
νιστρον, όπερ πληροῦσι γαιανθράκων και όπερ
μόλις δύο άνδρες δύνανται να θέσωσιν επί των
ώμων του. Τελωμώνες εισί προσηλωμένοι εις το
μέτωπόν του και το σώμα του, κατά λεζιν κεκυ-
φός, εις σχημα ημικυκλίου, όπως το βάρος άρ-
κούντως διατηρήται. Προσθέτουσι δύο η τρία
τμήματα άνθράκων, ισοσταθοῦντα και μη επί
του τραχήλου του, και αναρτώντες τον λύχνον ά-

Μετὰ μακρὰς ὥρας ἐργασίας ἡ κραυγὴ « Loose! Loose! » ἀντηγεῖ ὑπὸ τοὺς θόλους. Σημαίνει ἡ στιγμή, καθ' ἣν οἱ ἐργάται μετὰ τὸν μεσημβρινὸν δεῖπνον, ἀναλαμβάνουσι καὶ ὥρας ἀνάπαυσιν, ἧς τοσαύτην ἔχουσι χρεῖαν· ἐν τῷ ἅμα ὄλων οἱ βραχίονες σταματῶσι, αἱ ἀξίνας μένουσιν ἐμπηγμέναι εἰς τοὺς ἐτοίμους νὰ ἀποκοπῶσι βράχους, τὰ φορεῖα, βιαίως κατατεθέντα, μένουσιν ἐν μέσῃ τῇ ὁδῷ. Ὁ κόσμος ὅλος κλονεῖται, καὶ ἐντὸς δύο στιγμῶν πλῆθος συναθροίζεται ἄπειρον εἰς τὰς στοὰς τὰς ληγούσας εἰς τὸν παρὰ τῶν ἐργατῶν καλούμενον θάλαμον, « θάλαμον μεγαλοπρεπῆ τῶντι, μετὰ στηλῶν περιποικιλμένων, ὅπου ὁ χρυσὸς καὶ ὁ κύανος συμμείγνυνται πρὸς τὸν ἔβενον, μετὰ θόλων ἐστρωμένων διὰ σταγόνων ὕδατος, παρεμφερῶν στίλβουσι μαργαρίταις, μετὰ τῶν χιλίων λαμπάδων, αἵτινες χύνουσιν ἐπὶ τῆς σκηνῆς αὐτῆς φῶς οὐτὼ λαμπρὸν ὅσον τὸ τῶν ὑελίνων φανῶν τοῦ ἐν Παρισίοις θεάτρου. Ἐνταῦθα ὅλοι οἱ ὄρῳται ἐκάθησαν κυκλῆδον ἐπὶ τοῦ ὑγροῦ ἐδάφους, ἐκρέμασαν τὸν λυχνὸν τῶν ἀπὸ τοῦ θόλου καὶ ἐξήγαγον τῶν σακκίων τὰς ζωοτροφίας αὐτῶν. » Ἡ Ἄννα ἔρριπτε βλέμματα ἐκστάσεως ἐπὶ τῶν στιλβόντων φατνωμάτων τοῦ ἑορτικοῦ αὐτοῦ θαλάμου. Τὴν ἐκπληξίν της παρετήρησεν εἰς τῶν ὄρῳκτων, καὶ οὕτως ἦν ὁ Φραγκίσκος.

— Ἴδου, εἶπε, μία μικρὰ νεοφερμένη, ἥτις δὲν ἤλπιζε ποτὲ νὰ εὕρῃ ἐνταῦθα τόσον ὠραῖον ἐστιατόριον. Ἀληθεύει τῶντι, ὅτι ὁσάκις συναθροίζομεθα ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ ἀποτελούμεν ὠραῖον θέαμα;

— Καλὰ, ὑπέλαβεν ἄλλος, ἐλάχιστον εἶναι τοῦτο· ἐὰν ἔδλεπες τὰ ἀλατωρυχεῖα [τῆς Πολωνίας] ἢ θηλες τῶντι θαυμάσει. « Ἐκεῖ ὑπάρχουσιν ἀληθεῖς ὑπόγειοι πόλεις, ὁδοὶ διεγερχυμέναι εὐθύταται, λάμπουσαι δὲ ἐπίσης πανταχοῦ, λαδὸς ἀκτινοβολῶν ἀπὸ εὐχαριστήσεως, ὅστις συνωθεῖται κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεως· ἐπὶ τῶν πλατειῶν καὶ εἰς τὰς οἰκίας. Ἴσως δὲν θέλετε τὸ

πρὸ τῆς περιλαμβανούσης τὴν κεφαλὴν του ὀθόνης, τὸ ἀφήνουσι μόνον νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ταξείδιόν του. Συνίσταται δὲ τὸ ταξείδιόν του εἰς τὴν ἀνάδοσιν σειράς κλιμάκων, ὧν ἐκάστη εἶναι δέκα καὶ ἑπτὰ ποδῶν ὕψους καὶ αἵτινες τὴν ὁδηγοῦσιν ἀπὸ ὄχθης εἰς ὄχθην μέχρι τοῦ πυθμένου τοῦ πρώτου φρέατος, ὅπου ἐναποθέτει τὸ φορτίον. Ἰπελόγησαν δὲ, ὅτι τὸ ποιουτοτρόπως διαπερώμενον ὕψος, προστιθεμένης καὶ τῆς διὰ τῶν ποδῶν ὁδοπορίας, εἶναι ἴσον τῶν πύργων τοῦ ἐν Λονδίῳ Ἁγίου Παύλου. Πολλὰ γυναῖκες ἀναθαίνουσι συγχρόνως καὶ συμβαίνει συνεχέστατα, ὅτι, διαρρηγνυμένων τῶν τελαμώνων, οἱ ἀνθρακες, ὅσους φέρει ἡ πρώτη, καταρρέοντες πίπτουσι συνήθως ἀπὸ μεγάλου ὕψους κατὰ κεφαλῆς τῶν ἐπομένων. »

πιστεύσει· καὶ ὅμως ἐν τῷ ὄρυχειῷ τῆς Βιελίτζκας εὐρίσκειται λίμνη γλυκοῦ ὕδατος, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἤναψαν πυροτέχνημα καθ' ἣν ἡμέραν ἦλθον εἰς ἐπίσκεψίν μας οἱ αὐτοκράτορες τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Ρωσσίας. Διὰ νὰ κρίνηται δὲ περὶ τοῦ ὕψους τοῦ ἐπικρεμαμένου τῆς λίμνης θόλου ἀρκεῖ νὰ σὰς εἶπω, ὅτι αἱ ὑψηλότερον φθάνουσαι βράκται δὲν τὸν ἠγγίζαν. Ἐπρεπε νὰ ἴδῃ τις τὰ τεῖχη, τὰς στήλας τῶν ἀλατίνων παλατιῶν λαμπούσας ὡσεὶ ἀδάμαντας, σμαράγδους καὶ σαπφείρους εἰς τὴν λάμψιν τοῦ πυροτεχνήματος καὶ τῶν παντοειδῶν χρωμάτων ὑελίνων φανῶν, δι' ὧν ἐκόσμησαν τὴν αἰθούσαν τοῦ χοροῦ. Καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ ὑπῆρχον ἄνδρες καταπεφρωμένοι ἐκ χρυσοῦ, ὠραῖαι γυναῖκες ἐσκεπασμένοι ἐξ ἀνθῶν καὶ ἀδαμάντων, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου ἡ μουσικὴ ἐπαιάνιζε θελκτικώτατα. Ὁλόκληρος ἡ σκηνὴ παρίστανεν ἀνάκτορον χεῖρον, ἦτον ἡ πραγματοποίησις μύθου τῆς χαλιμάς. »

— Καὶ διατί λοιπὸν δὲν ἔμενες ἐν τῷ ὄρυχειῷ αὐτῷ;

— Ἦθελον νὰ ἐπανίδω τὴν πατρίδα μου· ἄλλως δὲ αὐτὸς ὁ ὕγρὸς ἀήρ τοῦ ἀλατος, ὃν ἀνεπνέομεν, μοι ἐπροξένηκεν ἀσθενείας αἰτίνας ἤθελον μὲ φονεῦσαι ταχύτερον τῆς ἀνθρακώδους κόπωσης.

— Ἄ! εἶπε περιλύπως εἰς ἕτερος ἐργάτης, ἢ οὕτως ἢ ἄλλως, βραδέως ἢ αἰφνιδίως, τὸ ὄρυχειὸν ἐπὶ τέλους φονεῖε τὸν ἐν αὐτῷ ἐργαζόμενον.

— Ναί! τοῦτο εἶναι σχεδὸν ἀναπόφευκτον· καὶ ὅτι λέγεις μοι ἀναπολεῖ εἰς τὴν μνήμην γεγονός τι ὅπερ θέλω σὰς διηγήσῃ:

Εἰργαζόμενος ποτὲ ἐν Γαλλίᾳ· κατεγινόμεθα εἰς τὴν ἀπόσπασιν τμήματος βράχου· μόλις ἀπεσιόσθη οὗτος καὶ στῶμα ἄμμου ἐχύθη καθ' ἡμῶν καὶ μετ' αὐτοῦ σῶμα νέου ἐνδεδυμένου ἑορτάσιμα. Τόσον καλῶς διετηρήθη εἰς τὸν τόπον αὐτὸν καὶ οἱ χαρακτῆρές του τόσον ὀλίγον ἦσαν ἠλλοιωμένοι, ὥστε εὐλόγως ἤθελε τις τὸν ἐκλαβεῖ ὡς κοιμώμενον. Ἐν πρώτοις ἐξεπλάγημεν ἐπὶ τὴν παράδοξον αὐτὴν ἐμφάνισιν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐνοήσαμεν, ὅτι πρὸ ἡμῶν εἶχομεν τὸ θῆμα παλαιῶν κατακαθίσματος. Ἐκ τῶν ἐνδυμάτων, ὅσα ἔφερον ὁ νέος, ἐφαίνετο, ὅτι ἔζη τουλάχιστον ἡμισαίωνα πρὸ τῆς ἐποχῆς ἡμῶν. Ἐξηγάγομεν αὐτὸν τοῦ ὄρυχειοῦ καὶ οἱ κάτοικοι τῆς περιχώρου συνήχθησαν περὶ αὐτόν, οὐδεὶς ὅμως ἐδυνήθη νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ. Μολοντοῦτο ὅτε διέκριναν, ὅτι ἐκράται εἰς τὴν χεῖρα κιβώτιον πλήρες γυναικείων στολισμάτων, οἱ ἠλικιωμένοι ἤρχισαν νὰ ἀναπολώσιν εἰς τὴν μνήμην τῶν τὴν ἱστορίαν νέου τινὸς ὄρῳκτου, ἀπολεσθέντος τῇ προτεραιᾷ τῆς ἐορτῆς τῆς μητρὸς του καὶ περὶ τῆς τύχης τοῦ ὁποίου οὐδὲν ἐγνώσθη ἕκτατε. Τῇ στιγμῇ ταύτῃ εἶδον τρέχουσαν γυναῖκα ἑλικίας ἐπέκεινα τῶν ὀγδοήκοντα ἐτῶν, ἥτις διέσχισε τὸ πλῆθος, ἐπλησίασε τὸ πτώμα, καὶ ἀμέσως ἀνέκραξε:

— Πέτρο! καλέ μου Πέτρο! αὐ εἶσαι! ἔμελλ-

λεν λοιπὸν νὰ σὰ ἐπανίδω, καὶ τοιοῦτον ὁποῖον εὐ εἶδον τῇ πρώτῃ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐνόμισα, ὅτι εὐ ἀπώλεσα διὰ παντός! Τίς ἠδύνατο νὰ μοι εἶπῃ, ὅτι μετὰ πενήτην ἔτη ἤθελον γευθῆ τὴν παρηγορίαν αὐτήν; Ἄ! κάλλιστα ἠσθανόμην, ὅτι ἀπέθανες καὶ ὅτι δὲν με ἐγκατέλειπες! Φεῦ! ἐνῶ σὲ ὑπόπτειον τοιοῦτον, σὺ ἀπέθνησκες τὸν νοῦν σου ἔχων εἰς τὴν πτωχὴν μητέρα σου! Ὡ! καλέ μου Πέτρο! Ἡ μήτηρ σου διήλθε ζωὴν δυστυχιστάτην, ὅπως διάφορον τῆς ζωῆς, ἣν σὺ παρεσκεύαζες αὐτῇ· ἀλλὰ σὺ ἐπανέρχῃσαι κατὰ τὰς τελευταίας τῆς ἡμέρας, ὅπως τῇ ἀναγγελίῃς ζωὴν βελτιοῦσα, καθὼς καὶ κατὰ τὴν νεότητά της τῇ ἐφάνης ὑποτρέφων αὐτῇ ἐλπίδας μακρυνῶν ἐτῶν εὐτυχίας!

Ἡ ἔκστασις τῆς ἀτυχῆς ταύτης γυναικὸς ὑπῆρχε τόσον μεγάλη, ὥστε ἔκριναν πρέπον νὰ τὴν ἀπομακρύνωσι τοῦ μέρους αὐτοῦ. Φεῦ! ἠπατήθησαν, διότι ἐξέπνευσε τῇ στιγμῇ, καθ' ἣν τὴν ἀπέσπασαν τοῦ σώματος τοῦ υἱοῦ της.

Ἡ ἱστορία αὕτη ἐνεποίησε σημεῖα συμπαθείας εἰς τὰ πρόσωπα τῶν ἀκρωμένων, καὶ τις αὐτῶν εἶπε τότε.

— Ὅταν εἰς ἐξ ἡμῶν ἀπόλλυται τοῦτο εἶναι ἐλάχιστον, διότι συνήθως ἀπολλύμεθα εἰκοσι, τριάκοντα, πενήτην ἔτη καὶ ἑκατὸν συγχρόνως· ἴδου τί συνέβη εἰς τὸ ὑποβρύχιον ἀνθρακωρυχεῖον τοῦ Βόρκιγκτων. Ἡ διήθησις τῶν ὑδάτων κατέστρεψε βαθμηδὸν ἀπὸ μακροῦ χρόνου τὰ ἀνώτερα στρώματα. Τινὲς ἐργάται, ἐν οἷς συγκατελεγόμην καὶ ἐγὼ, παρετήρησαν, ὅτι τὰ τεῖχη ὑγραίνοντο εἰς τρόπον ὅπως παράδοξον, καὶ ἀπεφάσιον νὰ ἀπομακρυνθῶσιν. Οἱ πλείονες ὅμως ἔμειναν, καὶ ἐν μιᾷ νυκτὶ, ἐν μιᾷ μόνῃ νυκτὶ, ἡ θάλασσα, βιαίως ἀνοίγουσα ἐξοδὸν διὰ τῶν παρεμβαλλομένων αὐτῇ προσκομμάτων, ἐπλημμύρησε τὸ ἄπειρον τοῦτο σπήλαιον. Τὰ καθέκαστα τῆς καταστροφῆς ταύτης ἔμειναν καὶ θέλουσι μείνει διὰ παντός ἄγνωστα, διότι οὐδεὶς ἐπέζησεν, ἵνα τὰ διηγήσῃ, οὐδὲ ἐν κἄν εὐρέθη πτώμα ἐξ ὧν κατὰ τὴν νύκτα αὐτὴν κατέπιεν ὁ Ὀκεανὸς, καὶ ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία ἐψάλη ἐπὶ τοῦ χαίνοντος καὶ σιωπηλοῦ φρέατος. Ὁ εἰς τὰς στοὰς τοῦ ἀνθρακωρυχειοῦ ἐγκεκλεισμένος ἀήρ τόσον ἐπιέσθη μεταξὺ τῶν ὑδάτων καὶ τοῦ ἐδάφους, ὥστε, ἀφοῦ μετέδωκεν εἰς αὐτὸ κίνησιν ὁμοίαν τῇ τοῦ δονομένου ὕδατος, τὸ διέσχισε διὰ κρότου τῶν φρικωδεστάτων, καὶ τότε τὸ ὕδωρ, ἀναμειγμένον μὲ ἄμμον, ἐτινάχθη ὀγκωδέστατον εἰς ὕψος μέγιστον καὶ ἀκολούθως ἐπίπετε βορβορηδὸν ἐπὶ πέντε συνεχεῖς ὥρας. Τὸ ἀνθρακωρυχεῖον ἠλλοιώθη τοσοῦτον, ὥστε παρητήθησαν τῆς ἀποκαταστάσεώς του. »

Ἡ θλιβερὰ αὕτη συνδιάλεξις, τὰ ζοφερὰ ταῦτα διηγήματα, ὁμοιάζοντα τοὺς τόπους ἐν οἷς ἀντήχουν, διεκόπησαν διὰ τοῦ σημείου τῆς ἐπαναλήψεως τῆς ἐργασίας.

Ἡ Ἄννα, τὴν κεφαλὴν πεπληρωμένην ἔχουσα

ὅσον ἤκουσε, εὐρέθη εἰς θέσιν νὰ καταπαλαίῃ διπλασίου φρίκης· ἀλλ' ὅπως ἀνήσυχος, ὅπως τρέμουσα εἰργάζετο ἀπαύστως, καὶ οὕτω διήνυσεν τὴν ἡμέραν ὅλην. Τέλος ἐφθασεν ἡ στιγμή, ἣν ἰθεώρει ὡς οὐδέποτε ἐπανελευσομένην. Ἐξῆλθε τοῦ ὄρυχειοῦ καὶ ἐπανεῖδε τὴν ἡμέραν. Ὡ! πόσον ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς τῇ ἐφάνῃ ὠραία! Ὁ ἀήρ, τὸ φῶς, ἡ πεδιάς, τὰ δένδρα, τὰ πτηνὰ, τὰ ἄνθη, τὰ πάντα διήγειρον αὐτὴν εἰς βεμβασμόν.

Ἀσθμαίνουσα ἐξ ἀνυπομονησίας μόλις ἔσχε καιρὸν νὰ ἐξαλείψῃ τὰ ἴχνη, τὰ μαρτυροῦντα τὴν ἐν τῷ ἀνθρακωρυχειῷ διαμονὴν της, καὶ τρέχουσα ἀπὸ τῆς οἰκίας τῆς Λουκίας ὤρμησεν ὑπὸ τὴν στέγην ἐκείνην, ἥς ἐδιπλασίασε τὴν λύπην ἡ μακρὰ αὐτῆς ἀπουσία.

— Ἴδου! ἴδου ἐπανῆλθον, ἐφώνησεν αὕτη ἀπὸ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας· ἔμελλον νὰ σὰς ἐπανίδω καὶ νὰ σὰς ἐναγκαλισθῶ.

Ἡ Ἰωάννα, ἐκπεπληγμένη διὰ τὴν παραφορὰν αὐτὴν, τῇ εἶπε μεσιδιῶσα.

— Τῶντι, ἀδελφῆ μου, νομίζει τις ὅτι ἐξέρχῃσαι βραθύρου.

Ἡ Ἄννα ἐκίρτησε καὶ ἐμετρίασε τὴν χαρὰν της, φόβῳ μὴ προδοθῆ, ἀλλὰ πόσον θωπευτικὴ καὶ περιποιητικὴ ὑπῆρξε τὴν ἐσπέραν αὐτὴν εἰς τὸν πατέρα καὶ εἰς τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς! Ἐνῶ τὴν ἡμέραν διήλθεν οὕτω δειλὴ μετὰ προσώπων ἀδιαφόρων, πόσον ἤδη ἡ οἰκογένειά της τῇ ἐφαίνετο ἀγαπητὴ καὶ προσφιλέα. Πόσον κατεβρόχθιζε τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ ἐμβλέπῃ εἰς τὰ ἀγαπητὰ ταῦτα ὄντα, ἅτινα εἰς τὸ μέλλον θέλει ἀφήνει τόσον συχνά.

Κατὰ τὴν νύκτα, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐνυπνίων ὅσα τῇ παρίστανον τὴν φρίκην τοῦ ὄρυχειοῦ, εἶδε προκύπτουσαν ἀπὸ νέφους τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐργάτου Φραγκίσκου, ὅστις τῇ εἶπεν ἤδη λόγους καὶ διὰ γλυκυτέρας φωνῆς τῇ προσέθηκε.

— Ἐπίστρεψον ἀφοβὸς εἰς τὸ ἀνθρακωρυχεῖον· ὁ φύλαξ ἄγγελος παρακλουθεῖ σοι!

Ἡ Ἄννα ἐξύπνησε, συγκεκνημένη ὑπὸ τῆς ὀπτασίας αὐτῆς καὶ ἀνεμνήσθη τῆς ἀπαντήσεως τῆς Λουκίας εἰς τὰς ἐρωτήσεις, ὅσας τῇ ἀπέυθνε περὶ τοῦ Φραγκίσκου.

— Οὐδεὶς γινώσκει τί εἶναι οὐδὲ πόθεν ἔρχεται. Οἱ μὲν τὸν μισοῦν, οἱ ἄλλοι τὸν λατρεύουσι. Δὲν γνωρίζω τί νὰ εἶπω περὶ τῶν διηγημάτων, ὅσα δι' αὐτὸν ἀκούω· τὸν θεωρῶ ὅμως καλὸν ἐργάτην, ἀνθρωπὸν ἀγαθῆς καρδίας καὶ δὲν ζητῶ τί περαιτέρω.

(Ἀκολουθεῖ.)

Ο ΕΡΥΘΡΟΣ ΠΕΙΡΑΤΗΣ

(Συνέχεια ἴδε φυλ. 57.)

Κεφάλαιον Β'.

Οἱ ξένοι ἦσαν τὸν ἀριθμὸν τρεῖς, διότι ξένοι ἦσαν τῶ ὄντι, ὡς εἶπεν εἰς τὸ οὖς τοῦ συντρόφου τοῦ ῥάπτου Ὀμέσπης, (ὅστις, ἂν ἡγάπα νὰ καυχᾶται, ἠδύνατο νὰ εἶπῃ ἐν πάσῃ ἀληθείᾳ ὅτι ἐγνώριζεν, οὐ μόνον τὰ ὀνόματα, ἀλλὰ σχεδὸν καὶ τὰ ἀπόκρυφα πάντων καὶ πασῶν ὅσοι διέμενον ἐντὸς ἀκτίνας δέκα μιλίων περίξ τῆς κατοικίας του) καὶ ξένοι μάλιστα ἦθους μυστηριώδους καὶ ἀπειλητικοῦ. Ὅπως δὲ καὶ ὁ ἀναγνώστης δυνήθη νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον βásiμον τῆς τελευταίας ταύτης εἰκασίας, ἀνάγκη νὰ ἐπεκταθῶμεν εἰς λεπτομερείας τινὰς περὶ τοῦ σεβασμίου ἐξωτερικοῦ τῶν ἀνθρώπων τούτων, οἵτινες εἶχον τὴν δυστυχίαν νὰ μὴ ἦναι γνωστοὶ εἰς τὸν φλόαρον ῥάπτου τοῦ Νέου Λιμένος.

Ὁ εἰς λοιπὸν αὐτῶν, ὅστις καὶ διεκρίνετο τῶν ἄλλων κατὰ τὴν σοφρότητα τοῦ ἦθους, ἦν νέος ἡλικίας εἴκοσι ἐξ ἢ εἴκοσι ἐπτὰ ἐτῶν περίπου. Ἄλλ' ὅπως πεισθῆ τις ὅτι τὰ ἐτῆ ταῦτα δὲν εἶχον ἀπαρτιθῆ ἐξ ἡμερῶν ἡσύχων καὶ νυκτῶν ἵναπαυτικῶν, ἤρκει νὰ παρατηρήσῃ μόνον τὰς φαιάς ἐκείνας καὶ βαθείας κηλίδας αἵτινες ἐκάλυπτον τὸ πρόσωπόν του καὶ παρείχον χροῖαν ἐλαιοειδῆ εἰς δέρμα φύσει λευκόν, χωρὶς ὅμως νὰ μετριάσῃ κατ' οὐδὲν τὴν ἐκφρασιν τῆς ἐντελούς υγείας ἣτις ἐπέλκμιν ἐπ' αὐτοῦ. Οἱ χαρακτῆρες τοῦ μετεἶχον εὐγενεῖας μᾶλλον καὶ ῥώμης ἢ κανονικότητος καὶ συμμετρίας. Ἡ ῥίν του δὲν εἶχεν ἴσως ἀναλογίας πολὺ ἀκριβεῖς, ἀλλ' ἐνέφινεν ἄνδρα θρασὺν καὶ παράτολμον, ἐνουμένη δὲ μετὰ τῶν μακρῶν ὀφρῶν του ἐδίδεν εἰς τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ προσώπου του τὸ ἦθος ἐκεῖνο τὸ πλήρες ἐκφραστικότητος καὶ νοημοσύνης, τὸ χαρακτηρίζον σήμερον τὰς πλείστας ἀμερικανικὰς φυσιογνωμίας. Τὸ στόμα τοῦ ἐξέφραζε σταθερότητα καὶ ἀνδρίαν οἱ δὲ ὀδόντες του καθίσταντο λευκότεροι ἐκ τοῦ ἀμαυροῦ χρώματος τοῦ λοιποῦ προσώπου. Ἡ κόμη του, μαύρη, ὡς ὁ ἔβενος, ἐπιπτεν ἀτάκτως κατὰ βοστρύχους ἐπὶ τῶν ὠμων του, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν μεγαλείτεροι τῶν συνήθων καὶ ἐκφράσεως λίαν εὐμεταδλήτου, μᾶλλον ὅμως γλυκειάς ἢ σοβαράς.

Τὸ δὲ ἀνάστημά του εἶχε τὴν εὐμοίρον ἐκείνην ἀνάπτυξιν τὴν ἐνόουσαν κατὰ τρόπον ἰδιάζοντα τὴν ῥώμην μετὰ τῆς εὐκαμψίας, ἐφαίνετο δὲ ὡς προῖον ἐντελοῦς συμμετρίας, τὸσον αἱ ἀναλογίαι ἦσαν ἀκριβεῖς καὶ θαυμαστῆ ἢ χάρις. Καὶ τοι δὲ αἱ διάφοροι αὐταὶ φυσικαὶ ἰδιότητες ἔχονον μέρος τοῦ μεγαλείου τῶν καλυπτόμενων ὑπὸ κοινοῦ ἀπλοῦ ναύτου ἐνδύματος ἂν καὶ εὐπρεποῦς καὶ κομψῶς φερομένου, οὐχ' ἦττον ὅμως ἀρκούντως

ἦσαν σπουδαῖαι ὥστε νὰ ἀποδειλιάσῃ τὸν κλονυμένῳ τῶ βήματι χωροῦντα φιλύποτον ῥάπτου, καὶ νὰ τὸν βίψωσιν εἰς δεινοὺς δισταγμοὺς, ἂν πρέπη νὰ ἀπευθίνη τὸν λόγον πρὸς τὸν ξένον, οὐτινος τὸ βλέμμα ἠτένιζεν ὡς ἐν γοητεία τὸν αὐτοκαλούμενον σωματέμπορον, τὸν προσωρημένον κατὰ τὸ στόμιον τοῦ λιμένος. Ἄλλ' ἡ συστολή τοῦ ἄνω χείλους τοῦ ξένου καὶ ἕτερον ἀλλόκοτον μειδίαμα ἐν ᾧ ἡ ἀγανάκτησις ἐφαίνετο ἀναμειγνυμένη μετὰ τοὺς λόγους οὐς ἐψιθύριζε, ταῦτα πάντα μετέβαλον τὴν ἀρχικὴν ἀπόφασιν τοῦ καλοῦ ῥάπτου, ὅστις, μὴ τολμήσας νὰ διαταράξῃ τὰς τοσοῦτω βαθείας διασκέψεις τοῦ νεανίου, ἀφῆκεν αὐτὸν ἐστηριγμένον ἐπὶ τινος στήλης τῆς κρηπίδος πρὸς ἣν ἀπὸ πολλῆς ὥρας ἠρείδετο, χωρὶς κἄν νὰ παρατηρήσῃ τὴν παρουσίαν του, καὶ ἔσπευσε νὰ παραχωρήσῃ ὀλίγον ὅπως ἐξετάσῃ τοῦλάχιστον τοὺς δύο ἄλλους.

Τούτων ὁ εἰς ἦν λευκός, ὁ δὲ ἕτερος μαῦρος, ἀμφοτέροι δὲ εἶχον ὑπερβῆ τὴν μέσθην ἡλικίαν καὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ τῶν ἐφαίνοντο ὅτι ἐπὶ πολὺν χρόνον εἶχον ἐκτεθῆ εἰς τὴν τραχύτητα τῶν κλιμάτων καὶ εἰς τρικυμίας παντοδαπὰς καὶ ἀναριθμήτους. Ἡ δὲ ἐνδυμασία αὐτῶν, ὑπὸ πίεσιν κεκαλυμμένη καὶ πλέον ἢ ἄπαιξ φέρουσα τὴν σφραγίδα τοῦ χρόνου, ἐμαρτύρει ὅτι ἀνήκον εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀπλῶν ναυτῶν.

Ὁ πρῶτος εἶχε βραχὺ τὸ ἀνάστημα καὶ συνεσταλμένον πλὴν σφριγῶν· ἀλλὰ δι' εὐτυχίης τῆς φύσεως διαθέσεως, διὰ πολυχρονίου ἴσως ἐξέως ἀναπτυχθείσης, ἡ κυριωτέρα τῆς ἰσχύος ἔδρα ἐφαίνετο εὐρισκομένη εἰς τοὺς πλατεῖς καὶ εὐσάρκους ὤμους καὶ εἰς τοὺς στιβαροὺς καὶ νευρώδεις αὐτοῦ βραχίονας, ὡσεὶ, κατὰ τὴν συναρμοσολογίαν τοῦ σώματός του, τὰ κατώτερα μέλη δὲν εἶχον ἄλλον σκοπὸν εἰμῆ νὰ μεταφερῶσι τὰ ἀνώτερα εἰς τὰ διάφορα μέρη ὅπου ἔπρεπε νὰ ἀναπτύξῃ τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν δραστηριότητά των. Εἶχε τὴν κεφαλὴν πλέον ἢ μεγάλην, τὸ μέτωπον βραχὺ καὶ σχεδὸν κεκαλυμμένον ὑπὸ τριχῶν, τοὺς ὀφθαλμοὺς μικροὺς, ζωηροτάτους, ὑπεροπτικούς μὲν ἐνίοτε, συνήθως ὅμως ἐστερημένους πάσης ἐκφραστικότητος· εἶχε τὴν ῥίνα χονδρὴν, κοινὴν καὶ ἰονθῶδῃ τὸ στόμα μέγα καὶ ὡς ἀναγγέλλον τοῦ κτήτορός του τὴν ἀπληστίαν καὶ τὸν πῶγωνα εὐρὺν καὶ ἀβένωτόν. Ὁ ἄνθρωπος δὲ οὗτος, ὁ τὸσον παραδόξως συγκεκορημένος ἐκάθητο ἐπὶ κάρδου κενοῦ, καὶ ἐσταυρωμένους ἔχων ἐπὶ τοῦ στήθους τὰς χεῖρας ἐθεώρει τὸν σωματέμπορον περὶ οὗ πολυλάκις μέχρι τοῦδε ἐλαλήσαμεν, φιλεύων ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸν μαῦρον σύντροφόν του διὰ παρατηρήσεων, αἱ ἤρυστο ἐκ τῆς ἀνεξαντλήτου πηγῆς τῶν θεωριῶν καὶ τῆς μεγάλης του πείρας.

Ὁ δὲ αἰθίοψ κατεῖχε μὲν θέσιν ταπεινοτέραν καὶ μᾶλλον ἀναλογουσαν πρὸς τὰς ὑποτακτικὰς ἐξέεις του, ἀλλὰ μετὰξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἄλλου μεγάλη ὑπῆρχεν ἡ ὁμοιότης ὡς πρὸς τὴν διάταξιν τῆς ζωικῆς ἰσχύος

καὶ τοι ὁ μαῦρος κατεῖχε τὸ πλεονέκτημα τοῦ ἀναστήματος καὶ τῶν ἀναλογιῶν τοῦ σώματος μάλιστα. Διότι, ἂν καὶ ἡ φύσις εἶχεν ἐγγαράξει ἐπὶ τῶν χαρακτῆρων του τοὺς διακριτικούς ἐκείνους τύπους, δι' ὧν διεσημαίνετο ἡ ἐξ ἧς ὠρμάτο φυλῆ, δὲν ἐπραξεν ὅμως τοῦτο κατὰ τὰς στιγμὰς ἐκείνας τὰς τρομεράς, καθ' αἷς στρέφει τὴν ὀργὴν αὐτῆς κατὰ τοῦ λαοῦ τούτου τοῦ φέροντος τὴν σφραγίδα τῆς ἀπαρσεκείας τῆς. Καθότι οἱ χαρακτῆρες τοῦ μαῦρου τούτου ἦσαν ὠραιότεροι ἢ κατὰ τὸ συνήθως, ὁ δὲ γλυκὺς ὀφθαλμὸς του εὐκόλως ἐλάμβανε τὴν ἐκφρασιν τῆς χαρᾶς καὶ ἐνίοτε μάλιστα, ὡς ὁ τοῦ συντρόφου του, καὶ τὴν ἐκφρασιν τῆς ἀστειότητος. Ἡ κόμη του ἤρχιζεν ὑπολευκαίνουμένη, τὸ δέρμα του δὲν εἶχε πλέον ὡς ἐν τῇ νεότητι τὴν στίλβουσαν ἐκείνην χροῖαν τῆς ἀσφάλτου, πάντα δὲ τὰ μέλη του καὶ πᾶσαι τοῦ αἰκινήσεις ἐμαρτύρουν ἄνθρωπον οὗ τὸ σῶμα εἶχεν ἀποσκληρυνθῆ ὑπὸ ἐργασίας ἀπαύστου.

Ἐκάθητο ἐπὶ λίθου τινός καὶ διεσκέδαζεν ἀναρρίπτων μικροὺς χάλικας καὶ ἀρπάζων πάλιν αὐτοὺς διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς δι' ἧς τοὺς ἐβρίπτειν. Ἡ διασκέδασις δὲ αὐτῆ, εἰς ἣν ἐφαίνετο ἐντελῶς προσηλωμένος, ἀπεδείκνυε μὲν τὸ μικρολόγον τοῦ πνεύματός του καὶ τὴν ἔλλειψιν τῶν ὑψηλοτέρων ἐκείνων αἰσθημάτων, ἅτινα γεννῶνται ἐκ τῆς ἀνατροπῆς, κατεδείκνυεν ὅμως συγχρόνως καὶ τὴν φυσικὴν ἰσχύν τοῦ αἰθίοψ. Διότι, ὅπως παραδοθῆ μᾶλλον ἀνέτως καὶ ἀκωλύτως εἰς τὸ παιδαριώδες τοῦτο παίγνιον, ἀνασύρας μέχρι τῶν ἀγκῶνων τὰς χειρίδας τοῦ χονδροειδοῦς του χιτῶνος, ἀπεκάλυψε βραχίονα, ὅστις ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ζωγράφον ὡς πρότυπον τοῦ βραχίονος τοῦ Ἡρακλέους, ἂν ἐλάμβανέ ποτε ἀνάγκην αὐτοῦ.

Καὶ ἐν γένει μὲν εἰς τὰ ἄτομα τῶν δύο τούτων ναυτῶν οὐδὲν ὑπῆρχε τόσῳ ἀξιοσέβαστον ὥστε νὰ ἀποθαρβύνη ἄνθρωπον ὡς τὸν ἡμέτερον ῥάπτου ὑπὸ τῆς περιεργείας ἐχόμενον. Ἄλλ' ὅμως οὗτος, ἀντι νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν πρώτην του κίνησιν, ἠθέλησε νὰ δεῖξῃ εἰς τὸν χωρικὸν πῶς πρέπει τις νὰ φέρεται εἰς παρομοίαν περίπτωσιν, καὶ νὰ τῷ δώσῃ τρανώτατον δείγμα τῆς ἀγχινοῖας, ἐφ' ἣ τσοῦτον ἐσεμνύετο καὶ ἐμεγαλοφρόνει. Διὸ, ἀφοῦ τῷ ἔκαμε μετὰ προφυλάξεως νεῦμα συνεννοήσεως, ἐπλησίασεν ἀθουρώως καὶ ἀκροποδητῆ ὀπισθεν, ὅπως εὐρεθῆ εἰς θέσιν νὰ ἀκούσῃ τὰ πάντα, ἂν μυστήριόν τι ἐξέφευγεν ἀκουσίως τοῦ στόματος τῶν ναυτῶν. Ἀλλὰ τὸ προορατικόν του ὑπ' οὐδενὸς σπουδαίου περιστατικοῦ ἐδικαιώθη κατὰ δυστυχίαν, οὐδὲ παρέσχεν εἰς αὐτὸν, πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῶν ὑπονοιῶν του, ἄλλο διδόμενον, ἐκτὸς τοῦ ἀπλοῦ ἤχου τῆς φωνῆς των. Ὡς πρὸς τὰς λέξεις δ' αὐτὰς, καίτοι ἐπέισθη ὁ ἀγαθὸς ῥάπτου ὅτι περιεχον προδοσίαν, ἠναγκάσθη μολοντοῦτο νὰ ἀναγνωρίσῃ ὅτι αὕτη τοσοῦτω καλῶς ὑπεκρύπτετο, ὥστε διέφευγε τὴν ἀγχινοῖάν του. Περὶ τῆς ὀρθότητος δὲ ἢ μὴ τῶν ἰδεῶν τούτων ἀφίνομεν αὐτὸν τὸν ἀναγνώστην νὰ κρίνῃ.

— Ἴδου λαμπρὸς ὄρμος τῆ ἀληθείας, Γουῖνατε, εἶπεν ὁ λευκὸς ἀναμασσῶν τὸν ταβάκον του καὶ πτύων καὶ πρῶτον τότε ἀποτρέπων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τοῦ πλοίου ἐφ' οὗ πρὸ πολλῶν στιγμῶν τοὺς εἶχε προσηλωμένους· ἴδου τῆ ἀληθείας μέρος ὅπου καὶ ναύαρχος θὰ ἐπεθύμει νὰ βλέπῃ προσωρημισμένον τὸ δίκροτόν του, παρὰ νὰ τὸ θέσῃ εἰς τὸ στόμα τοῦ ἀνέμου. Ἦμπορῶ νὰ εἶπω, χωρὶς νὰ καυχήθῳ, ὅτι καὶ ἐγὼ γνωρίζω ὀλίγον ἀπὸ ναυτικῆν· ἀλλὰ, νὰ μ' ἐπάρ' ὁ διάβολος ἂν ἤμπορῶ νὰ μαντεύσω, τὸ κατ' ἐμὲ, ποῖα εἶναι ἡ φιλοσοφία τοῦ πλοιάρχου καὶ ἄφησεν οὕτως ἐκτεθειμένον τὸ πλοῖόν του εἰς τὸν ἐξωτερικὸν ὄρμον, ἐνῶ ἠδύνατο νὰ τὸ ῥιμουλκήσῃ εἰς ὀλιγώτερον ἀπὸ ἡμίσειαν ὥραν εἰς τὴν ἀκίνητον αὐτὴν λίμνην, ἐνῶ τώρα, ἐκτὸς τοῦ κινδύνου τὸν ὅποιον τρέχει, ἂν αἰφνιδίως σηκωθῆ ἄνεμος, ἐκτὸς αὐτοῦ, δίδει καὶ τόσον κόπον εἰς τὰς λέμβους του.

Ὁ μαῦρος ἐπεκαλεῖτο Σκιπίων ὁ Ἀφρικανός, διὰ τῆς ἐπιτηδεύσεως ἐκείνης τοῦ πνεύματος, ἣτις ἦν κοινωτέρα εἰς τὰς Ἐπαρχίας ἢ εἰς αὐτὰς τὰς Ἀμερικανικὰς Πολιτείας καὶ ἣτις ἐπλήρωσε τὰς τελευταίας τῆς κοινωνίας τάξεις δι' ἀντιπροσώπων, κατὰ τὸ ὄνομα τοῦλάχιστον, φιλοσόφων, ποιητῶν καὶ ῥωμαίων ἡρώων. Δι' αὐτὸν λοιπὸν τὸν Σκιπίωνα ἦτο πρᾶγμα ἐντελῶς ἀδιάφορον, ἂν τὸ πλοῖον ἦν ἐκτὸς ἢ ἐντὸς τοῦ λιμένος, τὸ ἀπέδειξε δὲ ἀποκριθεὶς δι' ὕφους ἀδιαφορίας καὶ χωρὶς κἄν νὰ διακόψῃ τὴν παιδαριώδη του διασκέδασιν.

— Δικό του πλοῖον, δικό του καὶ τὸ φροντίδα· τί μέλει ἐμένα ἂν ὄλο τὸ θάλασσα ἐμβῆ μέσα;

— Σὲ λέγω, Γουῖνατε, ἐπανέλαβεν ὁ ἄλλος διὰ τόνου ξηροῦ καὶ ἐρεστικοῦ, σὲ λέγω ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐννοεῖ τίποτε. Ἐὰν ἤξευρεν ὀλίγον νὰ κυβερνᾷ πλοῖον, θὰ ἄφινε τὸ ἰδικόν του εἰς τὸ πέλαγος, ἐνῶ ἠμπορούσε νὰ τὸ θέσῃ πρῶμα πλώρα εἰς λιμένα τόσον καλόν;

— Τί λέγει ἐσένα ὄρμος; ὑπέλαβεν ὁ μαῦρος ἀρπάζων διὰ τῆς ἀπληστείας τῆς οἰκείας τῷ ἀμαθεῖ τὴν περίστασιν ὅπως ἐξελείψῃ τοῦ πνεύματος τοῦ ἀντιπάλου του τὴν ελαφρὸν πλάνην δι' ἧς συνέχεε τὸν ἐξωτερικὸν ναύλοχον τοῦ Νευπόρτ μετὰ τοῦ εὐρυτέρου ὄρμου τοῦ χωρίζοντος αὐτὸν ἀπὸ τὸν λιμένα, ὀλίγον δὲ φροντίζων, ὡς οἱ πλείστοι τοῦ εἴδους του, ἂν ἡ παρατήρησις δὲν ἐφηρμόζετο κατ' οὐδένα τρόπον εἰς τὸ ἀληθές τῆς ἐριδος θέμα· ἐγὼ νὰ μὴ ἀκούσῃ ποτε αὐτοῦ νὰ λέγουν ὄρμος ἐν θάλασσα με γύρω γύρω ξηρά!

— Ἄκουσέ μου, παρακαλῶ, κύρ ναύαρχε, ὑπέλαβεν ὀργίλως ὁ λευκὸς κλίνας πρὸς τὸν δεξιὸν ὄμον τὴν κεφαλὴν δι' ἧθους ἀπειλητικοῦ, ἂν καὶ ἀκόμη δὲ εἶχε καταδεχθῆ νὰ στρέψῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν εὐτελεῖ ἀντίπαλόν του· ἂν δὲν θέλῃς νὰ ἰδῆς σπασμένα τὰ κόκκαλά σου, δέσε καλὰ τὴν γλῶσσάν σου καὶ μὴ τὴν ἀφίγη· νὰ τρέξῃ τόσον πολὺ. Εἰπέτε μου, παρακαλῶ, ἔα μόνον

λόγον — ὁ λιμὴν εἶναι λιμὴν, καὶ ἡ θάλασσα εἶναι θάλασσα;

Καὶ ἐπειδὴ αἱ δύο αὐταὶ ἐρωτήσεις ἦσαν προτάσεις τὰς ὁποίας οὐδ' αὐτὸς ὁ ὀξύνοος Σκιπίων ἠδύνατο ν' ἀντικρούσῃ, φρονίμως ποιῶν ἀπέσχε πάσης ἀντιβῆσως ἀρκεσθεὶς μόνον εἰς συναινετικὴν τῆς κεφαλῆς κίνησιν, καὶ γελῶν τόσον ἐκθύμως διὰ τὸν θρίαμβον ὃν ἐνόμιζεν ὅτι ἐκέρδησε κατὰ τοῦ συντρόφου, ὡσεὶ ποτὲ δὲν εἶχε βαρυνθῆ ὑπὸ φροντίδος, οὐδὲ ἐκτεθῆ εἰς ἐξευτελισμούς ἢ εἰς προσβολὰς, ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον καὶ μετὰ τοσαύτης ὑπομονῆς ὑπενεχεθείσας.

— Ναι, ναι, ἐγγύγυσεν ὁ λευκὸς ἀναλαμβάνων τὴν πρῶτην του στάσιν καὶ σταυρόνων πάλιν τοὺς βραχίονας, τοὺς ὁποίους πρὸς ὦραν εἶχεν ἀποχωρήσῃ ὅπως πλειοτέραν δώσῃ τὴν ἔμφασιν εἰς τὴν ἀπειλήν τον' κάθεσαι τώρα κοὶ βουφῆς τὸν ἀέρα ὡς πεινασμένη κουρούνα ὡς νὰ μ' ἐνίκησες τάχα εἰς τὸ ζήτημα. Καὶ δὲν ἤξεύρεις ὅτι μαῦρος καὶ καὶ ἄλογον ζῶον εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ, διότι οὕτω τὰ ἔκαμιν ὁ Θεός· καὶ ὅτι ἕνας ναύτης ὅστις ἐπιετὴν θάλασσαν μὲ τὸ χουλιάρι καὶ παρέπλευσε τόσα ἀκρωτήρια φοβερά, ἔχει ἴσως τὸ δικαίωμα νὰ μεταχειρισθῇ τὴν φωνήν του, ἔστω καὶ ἀνωφελῶς, διὰ νὰ δώσῃ ἐν μάθημα εἰς ζῶον ὡς ἐσέ! σοῦ λέγω ὅτι ὁ φίλος ἐκεῖ, εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ λιμένος τούτου, δὲν ἤξεύρει τί θὰ εἰπῇ προσόρμησις, ἢ μάλλον, θὰ ἐρρίπτε τόνον πρὸς τὸ μεσημβρινὸν ἄκρον τοῦ μικροῦ ἐκείνου νησιδίου, τὸ ὁποῖον βλέπεις, καὶ σύρων τὸ πλοῖόν του ἔως ἐκεῖ θὰ τὸ προσώρμιζε μακρὸν πλατὺ εἰς τὸ μέρος αὐτό. Τώρα δὲ πρόσεξε καλὰ, ἀραπάκι μου, καὶ ἄκουσε τοὺς λόγους τοῦ πράγματος, προσέθετο διὰ φωνῆς γλυκειάς, ἀποδεικνύουσης ὅτι ὁ λαβῶν χώραν μικρὸς ἐκεῖνος ἀκροβολισμὸς δὲν διήρκεσε περισσώτερον μιᾶς τῶν πολυαριθμῶν ἐκείνων καὶ αἰφνιδίαν καταγιγίδων, ἀ· ἀμφότεροι εἶχον ἰδεῖ καὶ αἰτινες συνήθως ὑπεχώρουν ἀμέσως εἰς τὴν γαλήνην. Ἀκολούθησε τὰς ἀναλογίας τῶν λόγων τοῦ ὁποίου σου κάμνω τὴν χάριν νὰ σοῦ εἰπῶ. Εἰς τὸ μέρος αὐτὸ ἦλθεν ἢ διὰ κάτι τι ἢ διὰ τίποτε, ἀλήθεια; Ἰποθέτω ὅτι αὐτὸ τὸ παραδέχεσαι καὶ σύ. Τὸ λοιπὸν, ἂν ἦλθε διὰ τίποτε, τότε περιττὸν ἦτο καὶ νὰ προσορμισθῇ διόλου ἢ μποροῦσε νὰ τὸ βραστάξῃ εἰς τὸ πέλαγος, καὶ τότε καὶ ἐγὼ δὲν θὰ εἶχα νὰ εἰπῶ τίποτε· ἀλλ' ἐὰν ὁμοῦς ἦλθε διὰ κάτι τι ἢ μποροῦσε νὰ τὸ προμηθευθῇ εὐκολώτερον, ἂν προσωρμιζέτο εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐκεῖ, περὶ τοῦ ὁποίου σου ἔλεγα, παρὰ ὅπου ὑπῆγε καὶ ἐσκαρώθη εἰς τὸ μέρος αὐτό. Τώρα, ἂν ἔχῃς τίποτε ν' ἀντιτάξῃς εἰς τοὺς ὀρθοὺς λόγους μου, εἰπέτο καὶ εἶμαι ἔτοιμος νὰ σε ἀκούσω ὡς ἄνθρωπος φρονίμος καὶ ὑπομονητικὸς.

— Ἄνεμος φυσήσῃ ἀπὸ ἐκεῖ, ἀπεκρίθη ὁ μαῦρος ἐκτείνας τὸν βραχίονα πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν σημεῖον τοῦ ὀρίζοντος, καὶ πλοῖον θελήσῃ νὰ σηκωθῇ γρήγορα, γρήγορα· πῶς μακρύνῃ πολὺ διὰ νὰ εἴρῃ ἄερα; Ἄ! ἀποκριθῆς εἰς αὐτό. Ἐσὺ, πολ-

λὰ ἔξεύρεις, κύριος Δίε, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἰδῆς πλοῖον πηγαίνει εἰς τὰ δόντιζ του ἄνεμος, οὔτε δὲν ἀκούσης πῆθηκα νὰ ὀμιλῇ.

— Ὁ μαῦρος ἔχει δίκαιον, ἀνέκραξεν ὁ νέος ὅστις, ὡς φαίνεται, εἶχεν ἀκούσει πᾶσαν τὴν συζήτησιν, ἐνῶ πρὸς ἄλλο μέρος ἐφαίνετο προσηλωμένος. Ὁ πλοίαρχος τοῦ σωματεμπορίου ἔμεινεν εἰς τὸν ἐξωτερικὸν ὄρμον, γνωρίζων ὅτι κατὰ τὴν ὥραν αὐτὴν τοῦ ἔτους σχεδὸν πάντοτε ὁ ἄνεμος πνέει δυτικῶς, καὶ βλέπετε πῶς ἔχει γυρισμένας τὰν κεραίας του, ἐνῶ εἶναι φανερώτατον, ὡς ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν τὰ ἱστία του εἶναι μαζευμένα, ὅτι ἔχει πλήρωμα πολυαριθμῶν. ἤξεύρετε νὰ μ' εἰπῆτε, φίλοι μου, ἂν ἔχῃ ῥιμμένην ἄγκυραν ἢ κρατεῖται ἀπὸ ἀπλοῦν κάλων;

— Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχατε τὸν νοῦν του αὐτοῦ ὁ πλοίαρχος διὰ νὰ μὲνῃ τὸσον ἀνηκτά χωρὶς νὰ ρίψῃ μίαν ἄγκυραν μεγάλην ἢ τοῦλάχιστον ἐν προαγκύριον (empennelle), ἀπεκρίθη ὁ λευκὸς νομίζων, κατὰ τὴν ἰδέαν του, ὅτι δὲν ὑπῆρχε μεγαλύτερα τῆς ἰδικῆς του ἐξουσία ὅπως ἀποφασίση περὶ τοῦ τοιούτου. Εἶχα ἰδεῖ ἔως τώρα ὅτι δὲν ἐγνώριζε τί θὰ εἰπῇ ὄρμος, ἀλλὰ ποτὲ δὲν θὰ ἐπίστευα ὅτι, ἄνθρωπος ὅστις διατηρεῖ τοιαύτην καλὴν τάξιν εἰς τὴν ἐξάρτησιν τοῦ πλοίου του ἤθελεν ἐμπιστευθῆ αὐτὸ εἰς τὴν δύναμιν ἀπλοῦ κάλου πρὸς χάριν ἐνὸς ἀνέμου καὶ νὰ κινδυνεύῃ νὰ τὸ ἴδη κυλιόμενον πρὸς ὄλους τοὺς ἀνέμους καὶ περιστρεφόμενον ὡς τὸ πωλιᾶριον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἦτο δεμένον εἰς μακρὸν σχοινίον, καὶ τὸ ὁποῖον εἶδαμεν καθ' ὁδὸν ἐπιστρέφοντες διὰ ξηρᾶς ἀπὸ Βοστώνης.

— Αὐτοὶ ρίψαν μίαν ἄγκυρα καὶ ἀφῆσαν ὅλα τὰ ἄλλα εἰς τὸν τόπον του, εἶπεν ὁ μαῦρος οὐ ὁ ὀφθαλμὸς ἠτένιζεν εἰς τὸ πλοῖον ὡς πραγματογνώμονος, ἐνῶ ἐξηκολούθει ἀναρρίπτων τοὺς χάλικας του· αὐτοὶ διαθέσαν ὅλα διὰ νὰ ἢμπορέσαν τρέξῃ γρήγορα, γρήγορα, ὅταν θελήσαν! καὶ ἐμένα θέλει νὰ βλέψῃ τὸν Δίε νὰ τρέχῃ ἐπάνω εἰς ἵππον δεμένον εἰς δένδρον!

Καὶ ὁ μαῦρος παρεδόθη ἐκ νέου εἰς τὴν ἐπιθυμίαν του καὶ διεσήμανεν αὐτὴν μάλιστα διὰ τὰ λαντεύσεων τῆς κεφαλῆς καὶ σφοδρῶν γέλωτος ῥήξεων, ὡσεὶ ὀλόκληρος ἢ ψυχὴ του ἐμαγεύετο ἐκ τῆς ποικίλης εἰκόνας, ἢ ἢ βάνασος φαντασία του τῶ παρίστη, καὶ ἐκ νέου ἐπίσης ὁ σύντροφός του τὸν ἐφιλοδώρισε διὰ τινῶν ἀπειλῶν σεμνοπρεπεστάτων. Ὁ δὲ νέος ὅστις μέχρις ἐκείνου ὀλίγον εἶχεν ἀναμιχθῆ εἰς τὰς ἐριδας καὶ τοὺς ἀστεῖσμούς τῶν δύο ἀντιπάλων, ἀφείκε αὐτοὺς ἔστρεψε καὶ πάλιν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ πλοίου ὅπερ, κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἐφαίνετο ὅτι τῶ ἐνεποιεῖ διαφέρον παράδοξον. Διὸ κινήσας τότε καὶ αὐτὸς τὴν κεφαλὴν, ὡσεὶ αἱ ἀμφιβολίαι του ἤγγιζαν εἰς τὸ τέλος των, εἶπεν, ἄμα τοῦ μαύρου ἢ εὐθυμία κατεσίγασε.

— Ναι, Σκιπίων, σὺ ἔχεις δίκαιον, τὸ πλοῖον

ἵσταται ἐπ' ἄγκυραν καὶ εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ἀναπετάσῃ τὰ ἱστία του εἰς μίαν στιγμήν. Ἐντὸς δέκα λεπτῶν ἢμπορεῖ νὰ εὐρεθῇ ἐκτὸς τῶν βολῶν τῆς κανονιστοειχίας, ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ μόνον μίαν φυματιλὴν ἄνεμον.

— Φαίνεται ὅτι εἶσαι ἀξιόλογος κριτὴς περὶ τὰ τοιαῦτα, εἶπεν ὀπισθεν αὐτοῦ φωνῆ ἄγνωστος.

Ἐπιστραφεὶς δὲ ζωηρῶς ὁ νέος παρετήρησε κατὰ πρῶτον τὴν παρουσίαν τῶν νεοελθόντων. Καὶ ὁμοῦς ἢ ἐκπληξίς δὲν ἦν ὅλη ἐδική του, καθότι εἶχε πᾶν δίκαιον ν' ἀπαίτησῃ τὸ μέρος του καὶ ὁ φιλόδαλος ῥάπτῃς, ὅστις, τόσον ἦτο προσηλωμένος εἰς τὸ ν' ἀρπάσῃ καὶ τὰ ἐλάχιστα κινήματα τῶν δύο διαλεγόμενων, ὥστε οὐδ' αὐτὸς εἶχεν ἐνοήσῃ τὴν ἄφιξιν τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις μάλιστα διέφυγε δυστυχῶς τοῦ καταλόγου τῶν γνωστῶν του.

Ἦν δὲ ὁ ἄνθρωπος οὗτος τριακοντούτης ἢ τεσσαρακοντούτης τὴν ἡλικίαν, τὸ δὲ ἦθος, ὡς καὶ ἢ ἐνδυμασία του ἦσαν τοιαύτης φύσεως, ὥστε νὰ διεγείρῃσιν τὴν ἄλλως εἰς ἐνέδραν ἤδη εὐρισκομένην περιέργειαν τοῦ πολυπράγμονος ῥάπτου. Τὸ ἀνάστημά του, καὶ τοὶ ἰσχνὸν, ἀνήγγελλε ῥώμην ἐξίστιον, ἂν καὶ μόλις ὀλίγον ὑπεράνω τοῦ μετρίου ἀνεπτυγμένου. Ἡ ἐπίδερμίς του εἶχε λευκότητα γυναικειᾶς, ἀλλὰ γραμμαὶ βαθέος ἐρυθροῦ χρώματος διατέμνοντες τὸ πρόσωπόν του καὶ κυρίως ἐπὶ τῶν πλαγίων τῆς ὠραίας καὶ ὀλίγον καμπύλης ῥινός του συγκεντρούμεναι ἀφῆρουν ἀπ' αὐτὸ πᾶσαν θηλυπρέπειαν. Ἡ κόμη του ἦτο ξανθῆ, ἐπιπτε δὲ κατὰ πυκνοῦς καὶ ὠραίους βοστρύχους ἐπὶ τῶν ὠμων του. Τὸ στόμα του καὶ ὁ πῶγων ἦσαν μὲν ἐντελοῦς κανονικότητος ἀλλ' ἴσως εἰς τὸ ἐν αὐτῶν διεγράφετό τις ἔκφρασις ὑπεροψίας καὶ εἰς ἀμφοτέρωτα ἔκφρασις φιληδονίας. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν γλαυκοὶ, γλυκεῖς δὲ συνήθως, ἐνίοτε ἐφαίνοντό πως ὡς τοξέουντες ἄγριόν τι καὶ βλοσυρὸν βλέμμα. Ὁ πῖλός του ὑψηλὸς καὶ κωνοειδῆς καὶ ὀλίγον πλαγίως ἐστραμμένος παρεῖχεν εἰς τὴν φυσιογνωμίαν του ἔκφρασιν τινῶν θρασυτήτος. Ἐπενδύτης δὲ βραχὺς μὲν, πράσινος δὲ τὴν χροιάν καὶ περὶ τὴν ὀσφὺν ἐσφιγμένος, περισκελιδὲς ἐκ δέρματος πτωκείου καὶ ὑποδήματα ὑψηλὰ καὶ διὰ περυσιστήρων ὠπλισμένα, ἀπήρτιζον τὸν ἱματισμὸν του. Εἰς δὲ τὴν χεῖρα ἐκράτει μαστιγίον, ὅπερ ἐπαίξεν εἰς τοὺς δακτύλους τὴν στιγμήν καθ' ἣν κατὰ πρῶτον παρετηρήθη, χωρὶς νὰ φανῇ παντελῶς διαταραχθεὶς ὡς ἐκ τῆς ἐκπλήξεως ἢ ἢ αἰφνιδίως ἐμφάνησιν του προὔξενσε.

— Δέγω, κύριε, ὅτι εἶσαι κριτὴς ἀξιόλογος περὶ τὰ τοιαῦτα, ἐπανέλαβεν ἀφοῦ μαρτυρικῶς καὶ ἀταράχως ὑπέμεινε τὸ ψυχρὸν βλέμμα τοῦ νέου αὐτοῦ. Ὀμιλεῖς ὡς ἄνθρωπος συναισθανόμενος ὅτι ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφέρῃ τὴν γνώμην του.

— Καὶ μὴπως δὲ εὐρίσκεις παράδοξον τὸ νὰ ἀγνοῇ τις ἐπιστήμην τὴν ὁποίαν ἐξήσκησε καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν;

— Ὄχι, ἀλλὰ παράδοξον μοῦ φαίνεται ν' ἀ-

κούω διδόμενον τὸ πομπῶδες ὄνομα τῆς ἐπιστήμης εἰς τέχνην, τὴν ὁποίαν ἢμπορῶ νὰ ὀνομάσω καθαρῶς μηχανικήν. Τοῦλάχιστον ἢμεῖς οἱ νομικοὶ, ἐφ' ὧν συγκεντρούνται τὰ ἰδιαίτερα μειδιάματα τῶν σοφῶν ἀκαδημιῶν, δὲν τὴν ὀνομάζομεν ἄλλως.

— Ἐστω λοιπὸν, ὀνομάσῃ τὴν καὶ τέχνην καὶ ὅπως ἀγαπᾷς, διότι ὁ ναύτης δὲν θέλει νὰ ἔχῃ τι κοινὸν μὲ τοὺς σοφοὺς τοῦ εἴδους σας, ἀπήνησεν ὁ νεανίας καὶ τῶ ἔστρεψε τὰ νῶτα δι' ἠθους δυσαρρεσκείας τὴν ὁποίαν οὐδ' ἐπειράθη νὰ ἀποκρούσῃ.

— Ἴδου νέος μὲ νοῦν! ἐψ.θύρισε ὁ ἄλλος διὰ τόνου ταχέως καὶ μετὰ μειδιάματος συναινετικοῦ. Φίλε, ἀ· μὴ συγχυζώμεθα δι' ἐν λεξίδιον ἀσημαντον καὶ ἀδιάφορον. Ὁμολογῶ τὴν ἐντελῆ ἀμάθειάν μου ὡς πρὸς τὴν ναυτικὴν καὶ εὐχαρίστως θὰ ἐλάμβανόν τινα μαθήματα ἀπὸ ἀνθρώπων τόνου ἐγκρατῆ τῆς εὐγενούς ἐπιστήμης, ὡς σύ. Νομίζω ὅτι ἐλάλεις περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν τὸ πλοῖον ἐκεῖνο ἔχει ἰρριμμένην τὴν ἄγκυράν του καὶ περὶ τῆς εὐταξίας ἢ τις ἐπικρατεῖ τόσον εἰς τὰ ἱστία ὅσον καὶ εἰς τὸ σκάφος;

— Εἰς τὸ σκάφος; ἀνέκραξεν ὁ νέος ναύτης παρτηρήσας κατὰ πρόσωπον τὸν ἐρωτῶντα διὰ τοῦ αὐτοῦ ὡς καὶ πρὸ μιᾶς στιγμῆς ἦθος.

— Μάλιστα, εἰς τὰ ἱστία καὶ εἰς τὸ σκάφος, ἐπανέλαβεν αὐτὸς ἀταράχως.

— Ἐγὼ θαυμάζω τὴν ἐξάρτησιν τοῦ πλοίου, ἢ τις μὲ φαίνεται ἐν ἐντελεῖ εὐταξία, ἀλλὰ δὲν δι' ἄγχιζομαι ὅτι δύναμαι νὰ κρίνω καὶ περὶ τοῦ σκάφους ἀπὸ τόνου ἀπόστασιν.

— Ἐγὼ λοιπὸν ἠπατώμην· ἀλλὰ θὰ συγχωρήσῃς εἰς τὴν ἀμάθειαν μαθητοῦ, διότι ὀμιλῶ περὶ τῆς ἐπιστήμης. Ἐγὼ, ὡς σοὶ εἶπον, δὲν εἶμαι παρ' ἀνάξιός τις δικηγόρος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Α. Μεγαλειότητος, πεμφθεὶς ἐνταῦθα δι' ἐντολὴν ἰδιαίτην. Ἐὰν δὲν προέκυπτεν ἄθλιόν τι λογοπαίγνιον, ἠδυνάμην νὰ προσθέσω — δὲν ἔφθασα ἀκόμη τὴν ἔδραν τοῦ δικαστοῦ.

— Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι θὰ φθᾶσῃς μετ' ὀλίγον εἰς τὴν ἐντιμον ταύτην θέσιν, ἐπανέλαβεν ὁ ἄλλος, ἐὰν οἱ ὑπουργοὶ τῆς Α. Μ. γνωρίζουν νὰ ἐκτιμῶσι τὴν μετριόφρονα ἰκανότητα, ἐκτός, τῆ ἀληθείας, ἂν πρότερον δὲν σοὶ συμβῇ.

Ὁ νεανίας, ἔδραξε τὸ χεῖλος, ὕψωσεν ὑπερμέτρως τὴν κεφαλὴν, καὶ ἤρχισε βαδίζων διὰ τῆς ὁδοῦ, ἀκολουθοῦσάμενος ὑπὸ τῶν δύο ναυτῶν τῶν συνοδευόντων αὐτὸν, οἵτινες διετήρουν τὴν αὐτὴν ἀπάθειαν. Ὁ δὲ ξένος, ὁ φέρων τὸν πράσινον ἐπενδύτην, ἠκολούθησε διὰ τοῦ βλέμματος πάντα αὐτῶν τὰ διαβήματα ἀταράχως καὶ μάλιστα, κατὰ τὸ φαινόμενον, μετ' ἀορίστου τινὸς εὐχαριστήσεως, θωπεύων τὸ ὑπόδημα διὰ τοῦ μαστιγίου. καὶ φαινόμενός ὅτι ἐσκέπτετο ὡς προσπαθῶν νὰ συνάψῃ τὴν συνδιάλεξιν.

— Νὰ κρεμασθῶ! εἶπε τέλος μετὰ τῶν ὀδόντων του ὡς ἴν' ἀπαρτίσῃ τὴν φράσιν ἢν ὁ

νός ἀφῆκεν ἀτελῆ. — Παράδοξον, ὁ ἀστεῖος αὐτὸς νὰ τολμήσῃ νὰ προεῖπῃ εἰς ἐμὲ τοιαύτην ὑψωσιν!

Καὶ προφανῶς ἠτοιμάζετο νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ, ὅτε ἠσθάνθη χεῖρα τεθείσαν ἀρκετὰ οἰκείως ἐπὶ τοῦ βραχίονός του καὶ ἠναγκάσθη νὰ σταθῇ. Τῆς χεῖρός ταύτης ἰδιοκτῆτης ἀδιαφιλονεικῆτος ἦτον ὁ φίλος ἡμῶν καὶ γινώριμος Ὁμέσπης.

— Ἐχῶ λόγον νὰ ἐμπιστευθῶ εἰς τὸ οὖς σας, εἶπεν οὗτος συνοδεύσας τὰς λέξεις ταύτας διὰ νεύματος ἐκφράζοντος ὅτι εἶχε νὰ τῷ διακοινώσῃ ἀπόρρητον σπουδαιότατον ἕνα μόνον λόγον, κύριε, ἀφοῦ εἴσθε εἰς τὴν ἰδιαιτέραν ὑπηρεσίαν τῆς Μεγαλειότητός του. — Γεῖτον Ταπεινέ, προσέθετο ἔπειτα διὰ τόνου λίαν ὑποχρεωτικοῦ καὶ προστατευτικοῦ, ἡ ἡμέρα ἔγυρε πλέον καὶ φοβοῦμαι μήπως ἀργήσῃ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν οἰκίαν σου. Τὸ κορίτσι θὰ σοῦ δώσῃ τὰ ἐνδύματά σου καὶ ὁ Θεὸς μετὰ σοῦ, φίλε μου. Τίποτε ἐξ ὧσων ἤκουσες ἢ εἶδες μὴ εἴπῃς πρὶν τὰ πληροφορηθῆς ἀπὸ ἐμὲ τὸν ἴδιον θετικῶς. Διότι δὲν εἶναι ἴδιον δύο ἀνθρώπων, οἵτινες ἔλαβον τοιαύτην πείραν ὡς ἐκ τοῦ παρόντος φοβερῶς πολέμου, νὰ μὴ φυλάξωσι μυστικὸν ἐνῶ μάλιστα ἀκόμη δὲν εἶναι βέβαιον. Ἰγίαινε, παιδίον μου! τοὺς ἀσπασμούς μου πρὸς τὸν πατέρα σου καὶ πρὸς τὴν μητέρα σου. Καλὴν ἐντάμωσιν, καλὴ μου φίλε, καλὴν ἐντάμωσιν.

Καὶ ἀποχαιρετήσας οὕτω τὸν σύντροφόν του, ὁ Ὁμέσπης περιέμεινεν ἐν εὐγενεῖ στάσει, ὅπως ὁ καταπεπληγμένος χωρικός ἀπομακρυνθῆ, πρὶν ἢ στρέψῃ τοὺς ὀφθαλμούς ἐκ νέου πρὸς τὸν πρασινοφοροῦντα ξένον. Οὗτος εἶχε μείνει ἀκίνητος εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, διατηρῶν ἀμίμητον ψυχρότητα ἐπὶ τοῦ προσώπου του, μέχρις ὅτου ἐπιστραφεὶς ἀπέβηκε πάλιν πρὸς αὐτὸν τὸν λόγον ὁ ῥάπτης, οὗ τινος ἐφαίνετο καταμετρήσας τὰς διανοητικὰς διαστάσεις καὶ τὸν χαρακτῆρα δι' ἐνὸς μόνου τῶν ταχέων βλεμμάτων του.

— Εἶπτε, Κύριε, ὅτι εἴσθε ὑπῆρξας τοῦ Βασιλέως, ἠρώτησεν ὁ Ὁμέσπης ἀποφασισμένος νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῶν δικαιωμάτων ἅτινα ὁ ξένος ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἐπὶ τῆς ἐμπιστοσύνης του, πρὶν ἐπιχειρήσῃ νὰ τῷ ἐκθέσῃ ἀποκαλύψεις ἐπικινδύνους ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει.

— Δύναμαι νὰ εἶπω περισσότερον ἀκόμη, κύριε· εἶμαι ὁ ἐξ ἀπορρήτων αὐτοῦ.

— Λοιπὸν εἰς τὸν ἐξ ἀπορρήτων τῆς Μεγαλειότητός του ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὁμιλῶ! Ὡς ἀλλ' αὐτὸ εἶναι εὐτυχία ἧτις μοῦ διαπερᾶ τὰ βῆθη τῆς καρδίας, ἀπεκρίθη ὁ τεχνίτης φέρων τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς κόμης καὶ προσκυνῶν σχεδὸν ἐδαφιαίως εὐτυχία ὑπέμετρος, προνόμιον μέγα.

— Ὅπως δὴποτε, φίλε μου, ἀναδέχομαι ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως νὰ σὰς εἶπω ὅτι σὰς χαίρω.

— Ὡ! τοιαύτη εὐγενεστάτη συγκατάβασις ἦτον ἱκανὴ νὰ ἀνοίξῃ ὅλας τὰς πτυχὰς τῆς καρδίας μου, καὶ ἂν αὐτὴ δὲν περιεῖχεν εἰμὴ προδοσίας καὶ ἀτιμίας. Εἶμαι λοιπὸν εὐτυχῆς, Ἐντιμότατε, καὶ

δὲν ἀμφιβάλλω ποσῶς περὶ τούτου, ὑπέριμον ὑποκείμενον, ὅτι ἡ περίπτωσις αὕτη θὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀπόδειξις τῆς εἰς τὸν Βασιλέα ἀφοσιώσεώς μου, γινομένη μάλιστα ἐνώπιον ἐξόχου ὑποκειμένου τὸ ὁποῖον ἐλπίζω ταπεινῶς, ὅτι θὰ ἀξιῶσῃ νὰ διαβιβάσῃ εἰς τὰ βασιλικά ὄψα τοὺς ταπεινοὺς λόγους μου.

— Ὁμιλήσατε ἐλευθέρως, κύριέ μου, διέκοψεν ὁ ξένος λέγοντα τὸν ἀγαθὸν ῥάπτῃν, ὅστις ἀπνευστὶ σχεδὸν καὶ ἐν πολλῇ τῇ ἀξιοπρεπείᾳ ἐξέφευρεν ἅπασαν τὴν ἀνωτέρω περίοδον· ἐξακολουθήσατε, τῷ εἶπε μετὰ συγκαταβάσεως ἡγεμονικῆς ἂν καὶ ἄλλος τις ὀλιγώτερον ἀπλοῦς καὶ ὀλιγώτερον ἢ ὁ ῥάπτῃς κατηλειμμένος ὑπὸ τοῦ γεννωμένου μεγαλείου του, ἤθελε παρατηρήσει ὅχι μὲν πολλὴν δυσκολίαν, ὅτι αἱ μακρᾶι αὐταὶ διαβεβαιώσεις περὶ ἀφοσιώσεως ἤρχιζαν νὰ ἐξαντλώσιν τὴν ὑπομονὴν τοῦ ὁμιλήσαντος ἄνευ ἐπιφυλάξεων, φίλε μου· τὸ αὐτὸ πράττομεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν αὐλήν. Ἐπειτα, κτυπῶν τὸ ὑπόδημά του διὰ τοῦ μαστιγίου, εἶπε καθ' ἑαυτὸν στρέφων ἐλαφρῶς ἐπὶ τῶν πτερυγῶν του ἐν ἀκηδία. — Ἄν τὸ πιστεύῃ εἶναι περισσότερον ἀνόητος ἀπὸ τὸ τραπέζιον του.

— Πόσον εὐγενῆς εἴσθε, κύριέ μου! καὶ πόσον μεγάλη ἀπόδειξις ἐπιεικίας ἐκ μέρους τοῦ ἐκ λαμπροτάτου ὑποκειμένου σας τὸ νὰ θέλετε νὰ μὲ ἀκροασθῆτε! Βλέπετε λοιπὸν τὸν μέγαν ἐκεῖνο πλοῖον ἐκεῖ κάτω εἰς τὸν ἐξωτερικὸν ὄρμον τοῦ νομίμου τούτου λιμένος;

— Τὸ βλέπω, καὶ φαίνεται ὅτι εἶναι ἀντικείμενον τῆς γενικῆς προσοχῆς μεταξὺ τῶν ἀξίων κατοίκων τοῦ τόπου τούτου.

— Μεγάλῃ τιμῇ κάμνετε εἰς τὴν ἀγγίνοιαν τῶν συμπολιτῶν μου, κύριε. Εἶναι σήμερον πολλὰ ἡμέραι ἀφ' ὅτου τὸ πλοῖον αὐτὸ εὐρίσκειται εἰς τὴν θέσιν εἰς ἣν καὶ τώρα τὸ βλέπετε, καὶ ψυχὴ ζῶσα ἐκτὸς ἐμοῦ δὲν συνέλαβε τὴν παραμικρὰν ὑπόψιαν.

— Τῷ ὄντι; εἶπεν ὁ ξένος δάκνων τὴν λαβὴν τοῦ μαστιγίου καὶ προσηλώσας τὸ ἀκτινοβολοῦν βλέμμα του ἐπὶ τῶν χαρακτῆρων τοῦ ἀγαθοῦ τούτου ἀνδρός, οἵτινες ἦσαν κατὰ γράμμα ἐξηγούμενοι ὡς ἐκ τῆς σπουδαιότητος τοῦ μυστικοῦ του. Καὶ ὁποῖου εἶδους εἶναι τάχα αἱ ὑποψίαι σας;

— Ἀκούσατε, κύριε, ἴσως ἔχω καὶ ἄδικον, καὶ εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ὁ Θεὸς ἄς μοῦ τὸ συχωρήσῃ· ἀλλ' ἰδοὺ οὔτε περισσότερον, οὔτε ὀλιγώτερον, τί ἰδέα μοῦ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο. Τὸ πλοῖον αὐτὸ περναῖ μετὰ τῶν ἀγαθῶν κατοίκων τοῦ Νέου Λιμένος ὡς σωματεμπορικόν, τὸ δὲ πλήρωμά του ὡς μετερχόμενον τὸ ἄθωον καὶ ἄκακον ἐμπόριον τῶν ἀνδραπόδων ὥστε καὶ πλοῖον καὶ πλήρωμα ἔλαβαν λαμπρὰν ὑποδοχὴν ἐνταῦθα, τὸ μὲν πρῶτον προσορμισθὲν εἰς καλὸν ὄρμον, τὸ δὲ δεύτερον διασκορπισθὲν εἰς τὰ οἰνοπώλαια καὶ τὰ ἐμπορικά. Ἀλλὰ, ἄς μὴν περάσῃ κἂν ἀπὸ τὴν ἰδέαν σας δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἡ γελῆσιον ἢ παρ-

ταλώνιον ἐβγῆκεν ἀπὸ τὰς χεῖράς μου δι' αὐτοῦ; τοὺς ἀνθρώπους· ὅχι, μὰ τὴν ζωὴν μου, ὅχι· καί, διὰ νὰ τὰ μάθετε μάλιστα καλῆτερα, οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν ἔχουν δοσοληψίας παρὰ μὲ ἕνα ῥάπτῃν ὀνομαζόμενον Τάπαν, ὅστις προσελκύει ὅλους τοὺς ἐργοδότας, λέγων εἰς αὐτοὺς ἀνοησίας καὶ συκοφαντίας κατ' ἐκείνων οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν καλλίτερον ἀπ' αὐτὸν τὴν τέχνην τῶν ὄχι, βεβαιωθῆτε ὅτι οὔτε βελόνῃ δὲ ἐπέρασα διὰ κανένα ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ τοῦ πλοίου.

— Εὐτυχία σας εἶναι ὅτι δὲν ἀνακατεύθητε διόλου μὲ αὐτοὺς τοὺς ἀστεῖους, ἀπεκρίθη ὁ ξένος· ἀλλ' ἐλησμονήσατε νὰ μοῦ ἐξηγήσετε τὰς ὑπονοίας σας περὶ τῶν ὁποίων θέλω ὁμιλήσει εἰς τὸν βασιλέα.

— Μάλιστα, θὰ ἔλθω, ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον, εἰς τὸ σπουδαῖον αὐτὸ ζήτημα. Καὶ πρέπει νὰ ἠξεύρετε, Εὐγενέστατε καὶ ἀξιοσέβαστε κύριε, ὅτι ἐγὼ τὸν ὁποῖον βλέπετε, εἶδα καὶ ὑπέφερα πολλὰ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Α. Μεγαλειότητος. Ἐπέρασα πέντε πολυχρονίους καὶ καταστρεπτικούς πολέμους, χωρὶς νὰ λογαριάσω ἄλλας συμφορὰς καὶ περιστάτικα, ὁποῖα ἀρμόζει εἰς εὐπειθῆ ὑπήκοον νὰ ὑποφέρῃ ὑπομονητικῶς καὶ ἀγογγύστως.

— Περὶ ὧν αὐτῶν τῶν ἐκδουλεύσεων θὰ ὁμιλήσω λεπτομερῶς εἰς τὸν βασιλέα· ἀλλὰ, ἀξιότιμε φίλε μου, ἐλάφρυνε τὸ πνεῦμά σου καὶ ἐκμυστηρέσου μου τὰς ὑποψίας σου.

— Εὐχαριστῶ τὸ ἀξιότιμον ὑποκείμενόν σας, καὶ ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω τὴν πρὸς τὸν μικρὸν ἐμὲ συγκατάβασιν καὶ ἀγαθότητά σας· ἀλλὰ ἡ βία μου εἰς τὸ νὰ ζητήσω τὴν ἐλάφρωσιν, περὶ τῆς ὁποίας μὲ λέγετε, μὲ ἐσύγγιξε τόσον πολὺ, ὥστε μ' ἔκαμε νὰ λησμονήσω τὸν ἀρμόδιον καὶ κατάλληλον τρόπον τοῦ νὰ ἐλαφρώσω τὴν ψυχὴν μου. Πρέπει νὰ ἠξεύρετε λοιπὸν, ἀξιοσέβαστε ἄρχων, ὅτι χθὲς, εἰς τοιαύτην ὥραν, ἐνῶ ἐκαθήμενον μόνος εἰς τὸ ἐργαστήριόν μου, ἐσκεπτόμην μὲ τὸν ἐκυτόν μου... διὰ τὸ φέρσιμον αὐτοῦ τοῦ ζηλοῦ τοῦ γείτονός μου, ὅστις ἐπῆρεν εἰς τὸ ἐργαστήριόν του ὅλους τοὺς νεοελθόντας ξένους, διότι, Κύριε, ὁ νοῦς δουλεύει καὶ ὅταν αἱ χεῖρες μένουν ἀργαί· καθήμενος λοιπὸν ἐκεῖ καὶ σκεπτόμενος μὲ τὸν ἐκυτόν μου, ὡς πᾶς φρόνιμος ἄνθρωπος, περὶ τῶν δυστυχιῶν τούτου τοῦ κόσμου καὶ περὶ τῆς μεγάλης πείρας τὴν ὁποῖαν ἀπέκτησα εἰς τὸν πόλεμον, διότι, πρέπει νὰ ἠξεύρετε, γενναίωτατε ἄρχων, ὅτι, χωρὶς νὰ ὁμιλήσω περὶ τοῦ περιστάτικου τὸ ὁποῖον συνέβη εἰς τὸ βασιλεῖον τῶν Μήδων καὶ τῶν Περσῶν, καὶ περὶ τῆς ταραχῆς ἧτις ἠκολούθησεν εἰς τὸ Ἐδιμβούργον, ἐπέρασα πέντε πολυχρονίους καὶ καταστρεπτικούς.

— Ἰπάρχει τῷ ὄντι εἰς τὴν ὁμιλίαν σας ὑφὸς τι πολεμικόν, ἀντέλεξεν ὁ ξένος ὅστις κατέβαλε προφανῶς ἀγῶνας ὅπως καταστείλῃ τὴν ὀλογὴν αὐξάνουσαν περιέργειάν του. Ἀλλὰ ἐπειδὴ

καὶ ὁ καιρὸς μου εἶναι πολυτιμότερος, ἐπεθύμουν περισσότερον νὰ μάθω κατὰ τὸ παρὸν τί ἔχετε νὰ εἰπῆτε περὶ τοῦ πλοίου αὐτοῦ.

— Μάλιστα, κύριέ μου, λαμβάνει τις ὑφὸς πολεμικὸν ἀφοῦ εἶδε τόσους πολέμους... Ἀλλ' ἰδοὺ ἐφθάσαμεν εὐτυχῶς εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ μυστικοῦ μου τὸ ὁποῖον ἀποβλέπει εἰδικώτερον αὐτὸ τὸ πλοῖον. Ἐκαθήμενον λοιπὸν ἐκεῖ σκεπτόμενος περὶ τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον οἱ ναῦται οὗτοι εἶχον ἀπατηθῆ ὑπὸ τοῦ γείτονός μου μὲ τὰ γλυκά του καὶ ψευδῆ λόγια· διότι, πρέπει νὰ τὸ ἠξεύρετε, αὐτὸς ὁ Τάπας, λέγει, λέγει... Ἐνα πλῆθος παιδῶν τὸ ὁποῖον δὲν εἶδε παρὰ ἕνα καὶ μόνον πόλεμον!... Ἐσκεπτόμην λοιπὸν περὶ τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον μοῦ ἔκλεψε τοὺς νομίμους ἐργοδότας μου, ὅταν... τὸ ἕνα κεράσι σῦρε τὸ ἄλλο καὶ ἡ μῖα ἰδέα τὴν ἄλλην — τὸ φυσικὸν τοῦτο συμπέρασμα, — ὡς λέγει καθ' ἐξ ὁδομάδα ὁ σεβασμιωτάτος μας ἐφημέριος εἰς τὰς διδασχὰς του αἰ ὁποῖαι ῥαγίζουσι τὴν καρδίαν, — ὅταν, λέγω, μοῦ ἦλθεν αἰφνιδίως εἰς τὸ πνεῦμα ὅτι — ἂν οἱ ναῦται οὗτοι ἦσαν τίμιοι καὶ εὐσυνειδήτοι σωματέμποροι θὰ παρέδιδον ἐδῶ ἕνα πτωχὸν οἰκογενειάρχην καὶ θὰ ὑπήγαιναν νὰ ρίψουν τὰ νομίμως ἀποκτηθέντα χρήματά των εἰς τὰς χεῖρας ἐνὸς κακοτρόπου φλυαροῦ; Αὐτὴν τὴν ἐρώτησιν ἔκαμα εἰς τὸν ἐκυτόν μου καὶ ἀμέσως ἐδῶσα καὶ τὴν κατάλληλον ἀπόκρισιν· ναί, κύριε, διόλου δὲν εἰδίστασα νὰ ἀποκριθῶ, καὶ εἶπα ὅτι, ὅχι. — Τότε δὲ ἀπέβηκε φανερά τὴν ἐρώτησιν αὐτὴν εἰς τὸν νοῦν μου — Ἄν λοιπὸν δὲν ἦναι σωματέμποροι, τί εἶναι; Ἐρώτησιν τὴν ὁποῖαν, καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς θὰ τὸ παρεδέχετο ἐν τῇ ὑψηλῇ του συνέσει, εἶναι εὐκολώτερον νὰ κάμῃ τις παρὰ νὰ ἀποκριθῇ εἰς αὐτήν. Εἰς τὴν ὁποῖαν ἐρώτησιν ἀπεκρίθην — Ἐὰν αὐτὸ τὸ πλοῖον δὲν εἶναι οὔτε σωματεμπορικόν, οὔτε ἐκ τῶν συνηθῶν καταδρομικῶν τοῦ βασιλέως, εἶναι φωτεινότερον καὶ τοῦ ἡλίου ὅτι δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ τὸ πλοῖον τοῦ ἀτίμου ἐκεῖνου ληστοῦ, τοῦ Ἐρυθροῦ Πειρατοῦ τέλος πάντων.

— Τοῦ Ἐρυθροῦ Πειρατοῦ! ἀνέκραξεν ὁ ξένος ὁ προσινοφορῶν θορυβηθεὶς εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε ἡ προσοχή του, ἧτις ἤρχιζεν ἀποκάμνουσα ἐνεκα τῶν ἀδιεξόδων φλυαριῶν τοῦ ῥάπτου, ἐφάνη αἰφνης διεγερθεῖσα ὡς ἐν σκιρτήματι· Ὡ! αὐτὸ εἶναι βεβαίως μυστήριον ἀξιζόν ἰσοσταθμὸν τοῦ χρυσοῦ. Ἀλλὰ πόθεν ἐκινήθη εἰς τοιαύτας ὑπονοίας;

— Ἐκ πλήθους λόγων, τοὺς ὁποίους ἀμέσως σὰς ἐκθέτω λεπτομερῶς καὶ κατὰ τάξιν. Καὶ κατὰ πρῶτον, διότι τὸ πλοῖον αὐτὸ εἶναι ὀπλισμένον· δεύτερον, διότι δὲν εἶναι νόμιμον καταδρομικόν, καθότι ἀλλῶς θὰ τὸ ἐμάνθανον ὅλοι, καὶ ἐγὼ πρῶτος, καὶ ἐπομένως θὰ ἐκέρδαινα καὶ ἐγὼ ὀλίγα χρήματα ἀπὸ τὸ πλοῖον τοῦ βασιλέως· τρίτον, διότι ἡ κτηνώδης καὶ ἄτακτος διαγωγή τῶν

δλίγων ναυτῶν, οἱ ὅποιοι ἐβγήκαν ἀπὸ αὐτὸ, ἐπιμαρτυρεῖ τὰς ὑποψίας μου, καὶ τέταρτον καὶ τελευταῖον, διότι ὅλοι οὗτοι οἱ λόγοι τὸ ἀποδεικνύουσι προφανέστατα. Τοιοῦτοι εἶναι, εὐγενέστατε κύριε, οἱ λόγοι καὶ αἱ ὑποψίαι μου, τὰ ὅποια σὰς παρακαλῶ ταπεινῶς νὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ υποβάλετε εἰς τὴν βασιλικὴν προσοχὴν τῆς Α. Μεγαλειότητος.

Τὰς ἀπεραντολόγους ταύτας ὑποθέσεις καὶ ἐκασίας τοῦ καλοῦ Ὀμέσπη ἤκουσεν ὁ πρασινοφροσῶν δικηγόρος μετὰ πλείστης ὄσης προσοχῆς, μ' ὅλον τὸν σκοτεινὸν καὶ συγκεχυμένον τρόπον καθ' ὃν ἡ εὐφραδὴς γλώσσα τοῦ ῥάπτου τὰς ἐξέθεσε. Τὸ δὲ διαπερατικὸν καὶ γοργὸν βλέμμα τοῦ ἀλληλοδιαδόχως μετεφέρετο ἀπὸ τοῦ πλοίου ἐπὶ τὸ πρόσωπον τοῦ λαλοῦ συντρόφου του, ἀλλὰ πολλαὶ παρήλθον στιγμαὶ ἄχωρὶς νὰ κρίνῃ κατάλληλον νὰ ἐπιφέρῃ κάμμιν ἀπόκρισιν. Τὸ φαιδρὸν καὶ ἄφροντι ἦθος, ὅπερ ἐπεκάθητο ἐπὶ τοῦ προσώπου του ὅτε παρουσιάσθη, καὶ ὅπερ διέμεινεν ἐπ' αὐτοῦ καθ' ὅλην τὴν συνδιάλεξιν, ἀντικατεστήθη ἤδη ὑπὸ συννοίας καὶ σκέψεως, ἀποδεικνυούσης ὅτι, ὅσον ἐλαφρόνους καὶ ἂν ἐράνη μέχρι τοῦδε, δὲν ἦτον ὁμως καὶ ἀνεπίδεκτος ὠρίμων καὶ βαθέων σκέψεων. Οἷχ' ἦτον ὁμως ἀμέσως ἀπέδρασε τὴν σοβαρότητα ταύτην καὶ ἀναλαβὼν ἐκφρασε μετέχουσον ἰσάκεις εἰλικρινείας καὶ εἰρωνείας, ἔθεσεν οἰκείως ἄμα καὶ προστατευτικῶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ ἀγαθοῦ ῥάπτου, ὅστις ἦν ὅλος φτία, καὶ ἀπεκρίθη.

— Φίλε μου, καθήκον τιμῆου καὶ εὐπειθοῦς ὑπηκόου τοῦ βασιλέως ἐξεπληρώσατε, καὶ αἱ εἰκασίαι σας αὐταὶ ἔχουσι μεγίστην σπουδαιότητα. Σὰς εἶναι βεβαίως γνωστὸν ὅτι προστέθη βραβεῖον μεγάλης ποσότητος χρημάτων εἰς τὸν ὅστις παραδῶσῃ ἢ καταγγεῖλῃ εἰς τὴν ἀρχὴν ἓνα μόνον τῶν συντρόφων τοῦ Πειρατοῦ καὶ ὅτι μεγαλοπρεπέσταται καὶ βασιλικάι ἀμοιβαὶ περιμένουσιν ἐκείνον ὅστις παραδῶσῃ ὅλην αὐτὴν τὴν σπεῖραν τῶν κακούργων εἰς τὰς χεῖρας τοῦ δημίου. Εἶναι μάλιστα πιθανώτατον ὅτι καὶ ἰδιαιτέρον τι δαίγμα τῆς βασιλικῆς εὐαρεσκείας θέλει ἀκολουθήσῃ τὴν τοιαύτην ἐκδούλευσιν, καὶ παράδειγμα ἔχομεν τὸν Φίψ, ἄνθρωπον εὐτελεστάτης καταγωγῆς, ὅστις ἔλαβε τὸν τίτλον ἱππότου . . .

— Ἱππότου ! ἀνεβόησεν ἐν ἐκστάσει ὁ ῥάπτης.

— Ναι, ἱππότου, ἐπανέλαβεν ὁ ξένος φλεγματικώτατα, ἐκλαμπροτάτου καὶ ἐντιμοτάτου ἱππότου. Ὅποῖον εἶναι τὸ βαπτιστικὸν σας ὄνομα;

— Τὸ δότην μου ὄνομα θέλετε νὰ εἰπῆτε, χαριέστατε ἄρχων; ὀνομάζομαι Ἐκ-ωρ.

— Καὶ τὸ οἰκογενειακόν, ὁ τίτλος ὁ διακριτικὸς τῆς οἰκογενείας σας;

— Πάντοτε μὰς ὠνόμασαν Ὀμέσπας.

— Λοιπὸν, Σίρ (1) Ἐκτωρ Ὀμέσπης ! ἰδοὺ ὄνομα.

(1) Τίτλος ἀριστοκρατικὸς ἐν Ἀγγλίᾳ ὅχι πολὺ κατώτερος τοῦ λόρδου.

μα τὸ ὅποῖον ἀποτελεῖ ὠραῖον καὶ ἁρμονικὸν ἦχον' ἀλλὰ διὰ νὰ ἦσθε βέβαιος ὅτι θὰ ἀπολαύσετε ὅλας αὐτάς τὰς ἀμοιβὰς χρειάζεται μεγάλη ἐγχευμυθία, φίλε μου, ἄκρα σιωπῆ. Θαυμάζω τὴν ὀξυνοίαν σας καὶ τὸν λογικώτατον εἰρμὸν τῶν συλλογισμῶν σας, καὶ παραδέχομαι καθ' ὀλοκληρίαν τὰ ἀκαταμάχητα συμπεράσματά σας. Τόσον εὐκρινῶς καὶ λογικῶς ἀπεδείξατε τὰς ὑπονοίας σας, ὥστε καὶ ἐγὼ ἐπείσθην καὶ εἶμαι τόσον βέβαιος ὅτι τὸ πλοῖον αὐτὸ εἶναι ὁ Πειρατῆς, ὅσον καὶ ὅτι σὰς ἀκούω ἤδη ὀνομαζόμενον Ἱππότην' τὰ δύο ταῦτα πράγματα εἶναι στενῶς συνδεδεμένα εἰς τὸ πνευμά μου' ἀλλ' εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον νὰ φερθῶμεν εἰς τὴν περίστασιν ταύτην με φρόνησιν Σὰς ἤκουσα λέγοντα ὅτι εἰς κανένα δὲν ἐξεμυστηρεύθητε τὸ ἀποτέλεσμα τῶν βαθέων καὶ σοφῶν σας παρατηρήσεων.

— Εἰς ψυχὴν ζώσαν. Ὁ Τάπας αὐτὸς εἶναι! ἔτοιμος νὰ ὁμώσῃ ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ τοῦ πληρώματος εἶναι τίμιοι σωματέμποροι.

— Θαυμάσια ! Ἀλλὰ πρέπει πρῶτον νὰ βεβαιωθῶμεν ἐντελῶς περὶ τῆς ὀρθότητος τῶν εἰκασιῶν μας καὶ ἐπειτα σκεπτόμεθα περὶ τῆς ἀνταμοιβῆς. Ἐλθετε λοιπὸν νὰ με εὐρητε ἀπόψε, τὴν ἕνδεκάτην ὥραν τῆς νυκτός, εἰς τὴν γλώσσαν ἐκείνην τῆς ξηρᾶς ἣτις προχωρεῖ πρὸς τὸν ἐξωτερικὸν ὄρμον. Ἀπὸ ἐκεῖ θὰ κάμωμεν τὰς παρατηρήσεις μας, καὶ ἄπαξ διαφωτισθεῖσάν ὅλων τῶν ἀμφιβολιῶν μας, θὰ ὁμιλήσωμεν αὐριον τὸ πρωὶ καὶ οἱ λόγοι μας θὰ ἀντηγήσουν ἀπὸ τὰς Ἀποικίας τοῦ Κόλπου μέχρι τῶν Καταστημάτων τῆς Ὀγλεθόρπης. Ἐως τότε ἄς ἀποχωρισθῶμεν, διότι δὲν εἶναι φρόνιμον νὰ μὰς βλέπουσιν ἐπὶ πλέον συνδιαλεγόμενους. Ἐνθιμείσθε τὰς συμβουλευτικὰς παρατηρήσεις μου — Σιωπῆ, ἀκριβεία καὶ εὐνοια τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ τὸ σύνθημά μας.

— Σὰς προσκυνῶ ταπεινῶς, ἀξιοτίμιε ἄρχων, εἶπεν ὁ ῥάπτης προσκυνῶν ἑδαφιαίως, ἐνῶ ὁ δικηγόρος τῆς Α. Μ. ἔφερεν ἀμελῶς πῶς τὴν χεῖρα πρὸς τὸν πῖλον.

— Ἰγιαίνετε, κύριε Ἱππότα, ἀπεκρίθη ὁ ξένος μετὰ μειδιάματος ἄρατου, καὶ ἀποχαριετήσας αὐτὸν διὰ χαριστάτου κινήματος τῆς χειρὸς ἀνῆλθε τὴν ὁδὸν βραδέως καὶ ἔγινεν ἄφαντος ὀπίσω τοῦ μεγάρου τῶν Ὀμεσπῶν, ἀφείς τὸν ἀρχηγὸν τῆς ἀρχαίας ταύτης οἰκογενείας, ὡς τὸ ἔπαθον καὶ πολλοὶ ἄλλοι τῶν ἀνιόντων καὶ ἀναμφιβόλως καὶ τῶν κατιόντων του, τοσοῦτον ἀπερρόφημένον ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος τοῦ μέλλοντος μεγαλείου του καὶ τόσον τετυφλωμένον ἐκ τῆς ἀνοησίας, ὥσε, μολοντότι φυσικῶς εἶδε καὶ δεξιά καὶ ἀριστερά, οἱ ὀφθαλμοὶ ὁμῶς τῆς ψυχῆς του ἦσαν ἐντελῶς ἐσκοτισμένοι ἐκ τῶν καπνῶν τῆς φιλοδοξίας. . . .

(Ἀκολουθεῖ)

ΠΕΡΙ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

(Συνέχεια ὄρα φυλ. 57.)

Ταῦτ' εὖν αὐτοῖς, ἐξακολουθεῖ ὁ Ἀθηναῖος, εἰθισαν οἱ παλαιοὶ οὐ τρυφῆς καὶ περιουσίας χάριν, ἀλλὰ θεωροῦντες τὴν ἐκάστου κατὰ τὸν βίον σκληρότητα καὶ τὴν τῶν ἡθῶν αὐτοῖς αὐστηρίαν, ἣτις αὐτοῖς παρέπεται διὰ τὴν τοῦ περιέχοντος ψυχρότητα καὶ γυμνότητα τὴν κατὰ πλείστον ἐν τοῖς τόποις ὑπάρχουσαν, οἱ καὶ συνεξομοιοῦσθαι περὶ κάμεν πάντες ἄνθρωποι' διὸ καὶ κατὰ τὰς ἠθικάς διαστάσεις πλείστον ἀλλήλων διαφερόμεν ἦσθαι, μὲρφαίς καὶ χρώμασι' πρὸς δὲ τοῦτοις συνόδους κοινὰς καὶ θυσίας ἀνδράσι καὶ γυναίξι κατεῖθισαν, ἔτι δὲ χοροὺς παρθένων καὶ παίδων σπεύδοντες τὸ τῆς φύσεως ἀτέραμνον διὰ τῆς τῶν ἔθισμῶν κατασκευῆς ἐξημεροῦν καὶ πραῦναι' ὦ Κυναιθεῖς ὀλιγορήσαντες εἰς τέλος καὶ τοὶ σκληρότατον παρὰ πολὺ τῆς Ἀρκαδίας ὁμοῦ τῷ τόπῳ καὶ τὸν ἀέρα ἔχοντες, πρὸς μὲν αὐτάς τὰς ἐν ἀλλήλοις παρατριβὰς καὶ φιλοτιμίας ὀρηκσάντες τέλος ἀπεθηριώθησαν οὕτως, ὡς μέγιστα ἀσεδήματα παρὰ μόνους αὐτοῖς γίνεσθαι. Καθ' οὗ δὲ καιροῦ τὴν μεγάλην σφαγὴν ἐποίησαντο, εἰς ἃς τε πόλεις Ἀρκαδικὰς κατὰ τὴν δίοδον εἰσῆλθον οἱ μὲν ἄλλοι παραχρῆμα πάντες αὐτοὺς ἐξεκρήρυσαν, Μαντινεῖς δὲ καὶ μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτῶν καθαρμὸν τῆς πόλεως ἐποίησαντο σφαγία περιγαγόντες κύκλῳ τῆς χώρας ἀπάσης !

Ἀλλὰ μὴ νομίσωμεν ὅτι ἡ Μουσικὴ τῶν Ἑλλήνων ἦτον ὁμοίᾳ τῆς σημερινῆς, ἐκείνη ἦτον ἐπισημὴ πολὺ ἐκτενεστέρα πρὸ ὅσων δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν, καθότι συνίστατο ἀπὸ τὴν ποιητικὴν, τὴν ὀρχιστικὴν, τὴν μιμητικὴν καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τέχνην τινὰ ἄγνωστον ἤδη, δι' ἧς ἐμάνθανον τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν γραφὴν καὶ τὴν ἀνάγνωσιν με σημειᾶ τινὰ κατὰ τὰς τινεθμένα, ἄπερ ἐδείκνυον καὶ τὴν φωνὴν καὶ τὰ σχήματα καὶ τὰς κινήσεις τοῦ σώματος. Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ἐτιμᾶτο εἰς Ἀρκαδίαν ἡ μουσική, ὥστε ἐθεωρεῖτο ἄτιμος ὁ μὴ γινώσκων αὐτὴν, διὰ νὰ γνωρίζωσι δὲ οἱ ἄρχοντες τὰς προόδους τῆς νεολαίας εἰς αὐτὴν τὴν συνήθειαν κατ' ἑαυτοὺς εἰς ἰδίαν ἐσορτὰς καὶ ἐνώπιόν των ἐξετάζοντο καὶ ὅσοι μὲν ἐφαίνοντο προοδεύοντες ἐτιμᾶντο, ὅσοι δὲ ἀμελεῖς ἐτιμωροῦντο, διότι οἱ ἄρχοντες, πεπεισμένοι ὅτι ἡ γοητευτικὴ αὕτη τέχνη ἡ εἰς τὸσας ἄλλας ὑποδαιρούμενη μόνη δύναται νὰ προφυλάττῃ τὸ ἔθνος ἀπὸ τὴν ἐπιβροχὴν τοῦ κλίματος καὶ ἀπὸ τὰς κατασχεσεις, ἐπίσειον ὅτι ἡ ἰδία θέλει ἀναδείξει αὐτοὺς συγχρόνως καὶ ἀνδρείους ὑπερμάχους τῆς πατρίδος αὐτῶν καὶ δὲν ἀπέτυχον τῶν ἐλπίδων των, καθότι ὅλοι οἱ νομοθέται τῆς Ἀρκαδίας ὡς οἱ Νικόδομος καὶ Λυκομήδης, Πυ-

ρίας τε καὶ Τυρωνίδης, Ἀντιφάνης καὶ Κροῦτος, Φιλόξενος καὶ Τιμόθεος, Κερκίδας καὶ Διαγόρας καὶ ἄλλοι, οἵτινες ὑπῆρξάν συγχρόνως καὶ ἄρχοντες, εἶδον ὅτι ὁ ὀρεσίβιος λαὸς τῆς Ἀρκαδίας ὁ γεννηθεὶς μεταξὺ ὀρέων χιονοσκεπέστων καὶ πεδιάδων εὐφρόων, πολλῶν ποταμῶν καὶ λιμνῶν καὶ δασῶν καὶ ἄλσεων καὶ θηρίων, ἐγένετο διὰ τῆς μουσικῆς οἷος προσεδόκουν, καθότι αὕτη ὠδήγει πάσας αὐτῶν τὰς πράξεις, καθότι μόνη αὕτη ἠδύνῃθι νὰ ἐξυπνήσῃ τὰ πάθη καὶ νὰ τὰ καταπαύῃ ὅταν ἔδει, νὰ μεγαλύνῃ τὰ ἦθη καὶ τὰς ἀρετάς καὶ νὰ ἐλατῶνῃ τὰς κακίας, ἄρα ὅλος ὁ βίος τοῦ Ἀρκαδος, ἦτο ἡ μουσικὴ καὶ ἀληθῶς οὔτε νύξ οὔτε ἡμέρα, οὔτε θάλαμος, ἢ ψύχρα, οὔτε εὐτυχία ἢ δυστυχία ἠδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ καταγίνηται ἀενάως ἵνα ἐξευγενισθῇ διὰ τοῦ θεσπέσιου τούτου νόμου, κληροδοτηματος τῶν τοιοῦτων νομοθετῶν των καὶ ὅταν ὠδήγουν τὰς πολυαριθμους αὐτῶν ποίμνας εἰς τὴν βροσκὴν καὶ ὅταν με τὸς βόας των ἀπήρχοντο εἰς τὰ πεδία πάντοτε ἐνησχολοῦντο εἰς τὴν διδασκαλίαν αὐτῆς ἐπιτυχέστερον διότι διὰ νόμων αὐστηροτάτων ἐπεξέτεινον καθεκᾶσθην τὰς προόδους αὐτῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὴν μουσικὴν καὶ μόνην δὲν ἠδύναντο οἱ Ἀρκαδες ν' ἀφιερῶσιν ὅλον αὐτῶν τὸν βίον, καθότι εἶχον ἀνάγκην τροφῆς οὐχὶ μόνον διὰ τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ σῶμα καὶ καθότι ἡ ἀκατάπαυστος χρῆσις ὀποιοῦδήποτε τερπνοῦ ὠρελίμου καὶ ἀγαπητοῦ γήνιου πράγματος φέρει πάντοτε τὸν κόρον καὶ αὐτὴν τὴν ἀηδίαν, ἐπειδὴ εἶναι φθιρτὰ καὶ προσωρινὰ, διὰ τοῦτο ἐθεσπίσθη ἀπὸ τοῦς πρώτους τῆς Ἀρκαδίας νομοθέτας ὥστε σύγχρονον ἐνασχόλημα τῆς ἀνατροφῆς τῶν Ἀρκαδῶν, ἔπρεπε νὰ ἦναι καὶ ἡ Γεωργία καὶ ἡ ποιμενικὴ τὰς ὁποίας καὶ ἡ φύσις διέταξεν ὡς ἐνσπίρασα εἰς τὴν γῆν αὐτῶν, πάντα τὰ πρόσφορα μετὰ τῆς ἐμπειρώσεως των καὶ τὰς ὁποίας καὶ ἡ Δήμητρα καὶ ὁ Τριπτόλεμος καὶ ὁ Πᾶν ἐδίδαξαν εἰς τοὺς πρώτους κατοίκους τοῦ τόπου τούτου, οἵτινες πρὸς εὐγνωμοσύνην ὅλα τὰ ὄρη καὶ ὅλας τὰς πεδιάδας εἶχον ἀφιερῶσαι εἰς αὐτοὺς καὶ πλῆθος ἐσορτῶν πρὸς τιμὴν των εἶχον καθιερώσαι, καθ' ἃς οἱ μᾶλλον προοδευτικοὶ ἐτιμᾶντο λαμβάνοντες δῶρον ἀναλόγως τῆς προόδου αὐτῶν, δάμαλιν, ἢ βούν, ἢ κριὸν ἢ πρόβατον ἢ αἶγα ἀπὸ τοῦς ἄρχοντας. Βλέπομεν λοιπὸν ὅτι εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν ποιμενικὴν οἱ Ἀρκαδες ἐδιδάσκοντο ν' ἀφιερῶσιν ὅλην αὐτῶν τὴν φροντίδα τῆς διατροφῆς των εἰς δὲ τὴν μουσικὴν ὅλην αὐτῶν τὴν νοσητικὴν καὶ ἠθικὴν πρόδοον' «Μουσικὴν γὰρ, προσθέτει ὁ Πολύβιος, τὴν γε ἀληθῶς μουσικὴν, πᾶσι μὲν ἀνθρώποις ὄφελος δοκεῖν. Ἀρκάσι δὲ καὶ ἀναγκαῖον. Οὐ γὰρ ἠγῆτέον μουσικῆ, ὡς ἔφορος φησὶν ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς ὅλης πραγματείας οὐδαμῶς ἀρμόζοντα λόγον αὐτῷ ῥίψας ἐπ' ἀπάτη καὶ γοητεία παρεσιχθῆαι τοῖς ἀνθρώποις, οὐδὲ τοὺς παλαιοὺς Κρητῶν καὶ Λακεδαιμονίων, αὐτὸν καὶ

φυθμόν εις τόν πόλεμον, ἀντί σάλπιγγος εικῆ νομιστέον εἰσαγωγῆν ».

Εἰς τὰς λοιπὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας πλὴν τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων δὲν εἶχόν τινα κλίσειν, ἀλλὰ καὶ τοὶ πτωχοὶ τῶν ἀγαθῶν ἄπερ αὐταὶ παράγουσαν ἦσαν ὁμῶς πλουσιώτατοι ἀπὸ τὰς κινωρελεστῆρας ἀρετὰς τὰς ὁποίας ἐδιδάσκοντο, ὡς εἴρηται, ἀπὸ τοῦ γονεῖς αὐτῶν οἴκαδε καὶ ἀπὸ τοῦ ἀρχόντας αὐτῶν εἰς πάσας τὰς πολυπληθεῖς αὐτῶν ἐρετὰς καὶ πανηγύρεις, διὰ τοῦτο οὐδεὶς Ἑλληνικὸς λαὸς ἠδύνατο νὰ περὶβληθῆ μετὰ τοῦ Ἀρκάδας κατὰ τὴν φιλοξενίαν, τὴν φιλανθρωπίαν, τὴν ἀγαθότητα, τὴν ὑπομονὴν εἰς τοὺς πόνους καὶ τὰς δυστυχίας καὶ τὴν σωματικὴν ἐγκράτειαν καὶ ἀνδρείαν, ὅθεν καὶ ὁ Ξενοφῶν λέγει· «ὦς μόνους μεταξὺ αὐτοῖς Πελοπόννησος πατρίσ εἶη (μόνοι γὰρ αὐτόχθονες ἐν αὐτῇ οἰκίσειν) πλεῖστον δὲ φύλον τῶν Ἑλληνικῶν τὸ Ἀρκαδικὸν εἶη καὶ σώματα ἐγκρατέστατα ἔχοι. Καὶ ἀκίμωτάτους δ' αὐτοὺς ἀπεδείκνυε τεκμήρια παρεχόμενον ὡς ἐπικύρων ὁπότε δεηθῆεν τινες οὐδέναις ἤρουντο ἀντ' Ἀρκάδων, ἔτι δὲ οὐτε Λακεδαιμονίους ἄνευ αὐτῶν πώποτε ἐμβλεῖν εἰς τὰς Ἀθήνας, οὐτε Θηβαίους ἐλθεῖν ἄνευ Ἀρκάδων εἰς Λακεδαίμονα. Ὅπου δὲ βουλευθῆεν ἐξελθεῖν οὐ νύξ, οὐ χειμῶν, οὐ μῆκος ὁδοῦ, οὐκ ὄρη δύσδρατα ἀπεκώλυν αὐτούς. Ἰσχυρογνώμονες εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτῶν κατεφρόνουν ὅλους τοὺς κινδύνους καὶ τὰ ἐμπόδια. Πολλάκις συνεκρότησαν μάχας μετ' ἐκείνων καὶ πάντοτε μετ' ἐξείνων. Ὅταν δὲν εἶχον πόλεμον, ἐμισθοδοτοῦντο ἀπὸ ἄλλους λαοὺς χωρὶς νὰ κάμωσιν ἐκλογὴν τινα ἢ προτίμησιν καὶ πάντοτε ἀπεδείκνυον, ὡς σήμερον οἱ Ἑλβετοὶ, ὅτι ἦσαν τίμιοι καὶ πιστοὶ καὶ γενναῖοι καὶ φίλοι τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν καὶ τῆς πατρίδος τῶν. Ἐπειδὴ δὲ εἰς Βασιλεὺς αὐτῶν Ἀριστοκράτης ὁ Ὄρχομένιος εἰς τὸν δεῦτερον Μεσσηνιακὸν πόλεμον ἀπίστησεν εἰς τοὺς συμμάχους αὐτῶν Μεσσηνίους, οἵτινες ἕνεκα τούτου ἐνίκηθησαν ἀπὸ τοῦ Σπαρτιάτας, δὲν ἐδίστασαν ποσῶς τὴν ἀποφασίσωσιν ἐλιθοβόλησαν τὸν βασιλεῖα τῶν τὸν καταπατήσαντα τὴν τιμὴν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὸ γένος αὐτοῦ πᾶν ἠφάνισαν. Μόνοι ἀπὸ τοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐπολέμησαν εἰς τοὺς Μακεδονικοὺς πολέμους, οὐτε ἀνεγνώρισαν τὸν Φίλιππον ὡς ἀρχιστράτηγον τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὁ Φίλιππος, καὶ τοὶ τὰ μάλιστα δυσαρεστηθεῖς διὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ τοιοῦτου τολημητίου λαοῦ, καὶ τοὶ θελήσας νὰ τιμωρήσῃ τὴν ἐπιμονὴν αὐτοῦ, δὲν ἠδυνήθη ὁμῶς οὐτε διὰ τοῦ φόβου, οὐτε διὰ τῆς δυνάμεως νὰ τοὺς ἀναγκάσῃ νὰ τὸν ἀναγνωρίσωσιν. Εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ σοφὸς Σωκράτης γνωρίσας ὅτι εἰς θεὸς ὑπάρχει ὅστις εἶχε κτίσει τὸν κόσμον καταδικάσθη εἰς θάνατον διότι ἐδίδασκε τὴν ἀρχὴν ταύτην, εἰς τὴν Ἀρκαδίαν ὁμῶς οὐχὶ μόνον οἱ σοφοὶ ἄνδρες ἐτιμῶντο καὶ ἐδοξάζοντο, ἀλλ' ὅλοι σχεδὸν οἱ Ἀρκάδες ἐγνωρίζον καὶ πολλοὶ ἐπίστευον εἰς ἐν ὑπέρτατον ὄν, ὅπερ ἐπρα-

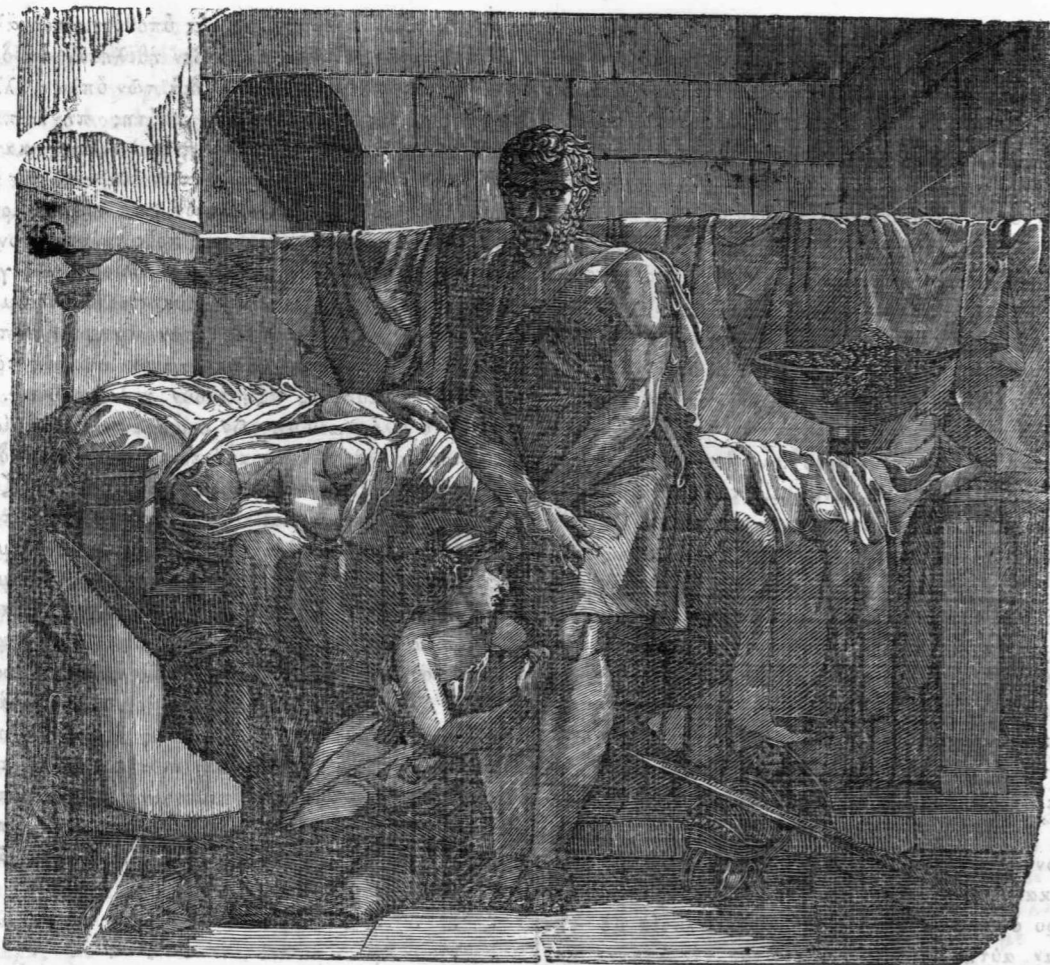
σκίνοιν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀγαθοῦ, καὶ τοῦ ὁποίου ναοὺς πολλοὺς καθιέρωσαν ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων. Πρῶτοι οἱ Ἀρκάδες εἰσῆξαν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν μονομαχίαν, πρῶτοι αὐτοὶ ἐνεδύθησαν πολεμικὸν ἐνδυμα καὶ πρῶτοι ἐφεύρον τὸν ὄπλισμόν, ὅθεν ὁ Ἐρροβός φησὶν· « Ἦτικον τὰ πολεμικὰ οἱ Μαντινεῖς καὶ Ἀρκάδες, τὴν τε στολὴν τὴν πολεμικὴν καὶ τὴν ὄπλησιν τὴν ἀρχαίαν ὡς εὐρόντων ἐκείνων ἔτι καὶ νῦν Μαντινικὴν ἀποκαλοῦσι. Πρὸς δὲ τούτοις καὶ ὄπλομαχίας μαθήσεις ἐν Μαντινεῖα πρῶτον εὐρέθησαν Δημέου τὸ τέχνημα καταδείξαντος ». Βασιλεύοντος εἰς Τεγεαίαν τοῦ Πολυμήτορος, οἱ Λακεδαιμόνιοι, πιστεύσαντες εἰς ἀμφίλογον χρησμὸν ἔχοντα οὕτως· Ἀρκαδίαν μ' αἰτεῖς μέγα μ. αἰτεῖς· οὗτοι ἴωσι. Πολλοὶ ἐν Ἀρκαδίῃ βαλανεργεῖοι ἄνδρες ἔασιν, οἱ σ' ἀποκώλυσουσιν· ἐγὼ δὲ τοι οὔτι μεγαίρω. Δώσωσι Τεγεῆν ποσειδόνον ὀρχήσασθαι, Καὶ καλὸν πεδίον σχοινίω διαμετρήσασθαι. ἐξεστράτευσαν κατὰ τῆς Ἀρκαδίας, ἔχοντες μετ' ἐαυτῶν καὶ ἀλύσεις διὰ νὰ δεσμεύωσι τοὺς κατοίκους καὶ σχοινία διὰ νὰ μετρήσωσι τὴν χώραν, κατὰ τὸν χρησμὸν, ἀλλ' οἱ Τεγεᾶται ὠπλίσθησαν πάντες, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, καὶ πολέμησαντες ἠμακλώτισαν τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ τὸν βασιλεῖα αὐτῶν Χαρίλαν καὶ τοῦτον μὲν ἠνάγκασαν νὰ ὀρκισθῆ ὅτι δὲν θέλει ἐκστρατεύσει πλέον κατ' αὐτῶν καὶ οὕτω τὸν ἀπέλυσαν ἄνευ λύτρων, τοὺς δὲ Λακεδαιμονίους δεσμεύσαντες μετὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἀλύσεις, ἐμέτρησαν καὶ μετὰ τὰ ἴδια αὐτῶν σχοινία τὴν πεδιάδα καὶ τοὺς ἠνάγκασαν νὰ δουλεύωσιν αὐτὴν ἕκαστος ἀναλόγως. Τοιαύτην δὲ ἀνδρίαν κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον ἔδειξαν οἱ Τεγεᾶται καὶ μάλιστα αἱ γυναῖκες, μία τῶν ὁποίων Μάρπισσα ὀνομαζομένη ὑπερέβη πάντας τοὺς πολεμιστὰς, ὥστε ἐθαυμαστώθησαν πανταχοῦ. Εἰς τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον ὑπὸ τὸν Ἀγαπήνορα ἔδειξαν τέρατα ἀνδρείας. Εἰς Πλαταιὰς ἐφιλονείκησαν καὶ μετ' αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους περὶ τῶν πρωτείων καὶ μολονότι οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τῆς ἐπιβροῆς διωρίσθησαν διοικηταὶ τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ἀπεδείχθη ὁμῶς ὅτι οἱ Ἀρκάδες, διὰ τῶν ἀνδραγαθημάτων αὐτῶν ἦσαν ἄξιοι νὰ τὴν διοικῶσιν. Εἰς τοὺς μετὰ ταῦτα συμβάντας πολέμους οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς ἐτρόμαζον ὅταν ἦσαν ἐχθροὶ αὐτῶν καὶ ἔχαιρον ὅταν τοὺς εἶχον συμμάχους. Εἰς τὴν Ἀρκαδίαν ὅλοι οἱ πολῖται εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ γνωμοδοτῶσιν εἰς τὴν συνέλευσιν, ὅλγοι ὁμῶς ἐξ αὐτῶν ἐφθάνον εἰς τὰς μεγίστας ἀξίας, καθότι ὀλίγοιτο ἦσαν καὶ οἱ ἐναρετώτεροι καὶ ἰκανώτεροι διὰ τὴν διοίκησιν. Ἡ Ἀρκαδία ἐγέννησε τοὺς καλτέρους γεωργούς καὶ ποιμένας, ἀπὸ τοῦ καρποῦ δὲ αὐτῶν, ἐτρέφετο πλῆθος Πελοποννησίων. Ἐνταῦθα ἤμασσαν διάφοροι ἐπίσημοι τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ποιήσεως διδάσκαλοι, ἐν οἷς διαπρέπουσιν οἱ Εὐάνδρος, Ἰππόθεος, Ἰσχος. Χερσίας καὶ Ἀρίσταρχος ὡς καὶ

αἱ γυναῖκες Λασθενία, Ἀνύτη καὶ Ἀξιοθέα. Οἱ Ἀρκάδες δὲν εἶχον κάμμιν διακρίσιν μεταξὺ τῶν ἀρρένων καὶ τῶν θηλέων τέκνων τῶν, ὅλοι καὶ παῖδες καὶ παιδίσκαι ἐδιδάσκοντο τὰ αὐτὰ ἤθη, τὰ αὐτὰ ἔθιμα καὶ τὴν αὐτὴν παιδείαν, καὶ ἐάν μὲν ὁ παῖς καὶ ὁ ἀνὴρ ἔφερε τὸ ἀροτρον εἰς τὸν ἀγρὸν ἢ παιδίσκη καὶ ἡ γυνὴ ὠδήγει τὸ ποιμνιον εἰς τὴν βοσκήν, ἀν ἐκεῖνος ἐπαίξε τὸν αὐλὸν συγκινητικώτατα, αὐτὴ ἐτάνυε τὰς χορδὰς τῆς κιθάρας τῆς καὶ ὑπὸ τὸν κρότον αὐτῆς τὸν ἐναρμόνιον ἐχόρευον οἱ σάτυροι καὶ αἱ νύμφαι ὑπὸ τὴν πρᾶσιαν καὶ τὴν σκιᾶδα, ἐάν μὲν ὁ ἀνὴρ ἀπῆρχετο νὰ πολεμήσῃ τὸν ἐχθρὸν, ἢ γυνὴ ὠπλισμένη διεφύλαττεν ἄγρυπνος τὴν οἰκίαν καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ τοὺς ἐφεστίους θεοὺς τῆς καὶ ἐάν ὁ ἐχθρὸς τὰς κατελάμβανεν εἰς τὰς ἐστίας αὐτῶν ὡς ἄλλαι ἀμαζόνες ἐπέπιπτον κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἐνίκων ἂν ὁ ἀνὴρ κατεδίωκε τὰς ἄρκτους καὶ τοὺς ἀγριοχοίρους, ἢ γυνὴ διὰ τῶν βελῶν αὐτῆς, ὡς ἄλλη Ἀρτεμις, ἐτόξευε τοὺς λύκους, τοὺς αἰτώδεις καὶ τ' ἄλλα ζῶα. Ἐάν ὁ ἀνὴρ εἰργάζετο διὰ νὰ προμηθεύσῃ εἰς τὴν οἰκογενεῖάν του τ' ἀνάγκαια ἐξοδα, ἢ γυνὴ ἐφρόντιζεν ἵνα περιορίζῃ αὐτὰ καὶ ἐνεργῆ ὅτι εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν ἀπητεῖτο μετὰ δαφίλειαν καὶ καθαριότητα, οὐδέποτε δὲ τις ἠδυνήθη νὰ κατηγορήσῃ τὰς γυναῖκας τῶν Ἀρκάδων, ὅτι παρεγνώρισαν τὰ χρέη καὶ καθήκοντά των. Πάντοτε σῶφρονες ἠγάπων τὸν ἔρωτα καὶ ὅλοι οἱ γάμοι σχεδὸν δι' ἔρωτος προηγουμένου διεσημαίνοντο. Ὅταν ἡ νέα Κλυτία μετὰ τὴν λύραν αὐτῆς ἐψάλλε τοὺς ἔρωτας τῆς Δάφνης καὶ τοῦ Λευκίππου, δὲν ἠδύνατο νὰ φαντασθῆ τις ὠραιότεραν συγκίνησιν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸν ἔρωτα. Οὐδὲν ἄλλο ὠραιότερον, ἔλεγον εἰς τὴν Ἀρκαδίαν, ἀπὸ τῆς Δάφνης εἶναι καὶ εἰς τὴν Ἠλείαν ἀπὸ τὸν Λευκίππον. Εἶδατε τὸν Λευκίππον πῶς περιπλέκει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοὺς πλοκάμους αὐτοῦ, πῶς ἐνδύεται ἐλαφρὸν καὶ παρθερικὸν χιτῶνα καὶ ἐξαρτᾷ ἐπὶ τῶν ὤμων του φαρέτραν καὶ μετ' αὐτὸ τὸ ἐπίπλαστον σχῆμά του διώκει μετὰ τὴν Δάφνην τοὺς δορκάδας καὶ τὰς ἐλάφους εἰς τὴν πεδιάδα καὶ τὰ θηρία εἰς τὰς φωλεὰς αὐτῶν. Εἶδατε τὴν Δάφνην ἥτις ἀπολέσασα τὸν ἐραστήν τῆς ἐκ τῆς ζηλοτυπίας τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς πόσῃ λύπῃ περιέπεσε. Ναὶ αὐτὴ, ἀπολέσασα τὸν ἐραστήν τῆς παρεκάλεσε τὴν γῆν νὰ τὴν δεχθῆ εἰς τὸν κόλπον τῆς καὶ αὐτὴ τὴν μετεμόρφωσεν εἰς τὸ δενδρίδιον ἢ Δάφνην. Τοιοῦτοι ὑπῆρξαν οἱ Ἀρκάδες, οἱ ἀντίζηλοι κατὰ τὴν ἀνδρίαν καὶ τὸ φιλελεύθερον τῶν Σπαρτιατῶν, οὐχὶ ὡς οὗτοι δι' αὐστηρᾶς δημοσίου ἀνατροπῆς, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀπλότητος καὶ ἐπιμελείας, οὐχὶ διὰ τῆς βίας καὶ τῆς αὐστηρότητος, οὐχὶ διὰ τοῦ τρόμου καὶ τῆς τιμωρίας ἀλλὰ διὰ τῆς φυσικῆς κλίσεως εἰς τὸ ἀγαθοποιεῖν καὶ διὰ τῶν φροντίδων τῶν πατέρων τῶν οἰκογενειῶν καὶ τῶν πατέρων τοῦ ἔθνους, οἵτινες ποτὲ δὲν ἐδίδασκον ἢ τὴν ἀγάπην τῶν ἀρετῶν, οἵτινες ποτὲ δὲν ἐσυγ-

χώρησαν τὴν ἐπέμβασιν εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν ἄλλων πολιτειῶν, οἵτινες ποτὲ δὲν ἠθέλησαν νὰ δοξάσωσι τὴν πατρίδα αὐτῶν διὰ τῶν ὄπλων ἀλλὰ διὰ τῆς ἠθικῆς τῆς ἀκενώτου ταύτης πηγῆς πάσης ἀνθρωπίνης μεγαλειότητος, καὶ οἵτινες κατὰ Πολύβιον· « βουλόμενοι μαλάττειν καὶ κερᾶν τὸ τῆς φύσεως αὐθαδέες καὶ σκληρὸν, τὰ τε προειρημένα πάντα παρῆσθαγον καὶ πρὸς τούτοις συνόδους κοινὰς καὶ θυσίας πλείστας ἀνδράσι καὶ γυναῖξὶ κατεῖθεσαν, ἔτι δὲ χοροὺς παρθένων ὁμοῦ καὶ παιδῶν καὶ συλλήθδην πᾶν ἐμυχανήσαντο, σπεύδοντες τὸ τῆς ψυχῆς ἀτέραμνον διὰ τῆς τῶν ἐθισμῶν κατασκευῆς ἐξημεροῦν καὶ πρᾶνεῖν. » Διὰ τοῦτο βλέπομεν ἐκ τῶν σωζομένων τεμαχίων τῆς ἱστορίας καὶ τῶν παραδόσεων ὅτι ἡ Ἀρκαδία ἐνῶ ἅπασα ἢ Πελοπόννησος ὑπέκυψεν εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Σπαρτιατῶν καὶ εἰς τὰς διαίρεσεις καὶ τὴν διαφθορὰν, ἔμεινεν ἀπρόσβλητος ὡς ὅσας τις μεταξὺ τῶν ἐρήμων τῆς Ἀφρικῆς ἢ τοῦ νέου κόσμου καὶ ἀνδισώζοντο ὅλα τὰ κλασσικὰ συγγράμματα τῶν προπατόρων μας, ἠθέλαμεν ἴδει ὅτι ὁ περικλεέστερος λαὸς τῆς Ἑλλάδος ἴσως ἦ ὁ Ἀρκαδικός. Ἀλλοίμονον ὁμῶς! πόσα κειμήλια τῆς ἀνθρωπίνου μεγαλειότητος ὁ χρόνος ἐξηφάνισε καὶ πόσα ἄρα θέλει ἐξαφανίσει ἐνόσω πολλοὶ τῶν σημερινῶν σοφῶν λαῶν, ἐπιμένοντες ἕνεκα καταχθονίου πολιτικῆς, νὰ περιθάλωσιν καὶ ὑπερασπίζωνται ἐν τῇ πόλει τοῦ Κωνσταντίνου, ἄλλον ὄχλον.

..... (ἀκολουθεῖ).

Ο ΜΑΡΚΟΣ ΣΕΞΤΟΣ.
Ἡ
Ἡ ἐπάνοδος τοῦ προγεγραμμένου
Εἰκὼν Γουερίνου.
Ἐκτεθεῖσα εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς Ακαδημίας τῶν τεχνῶν ἐν Παρισίοις, τῷ 1807 ἢ ὀπισθεν, εἰκονογραφία ἔτυχε γενικοῦ θαυμασμοῦ καὶ μεταξὺ τῶν ζωγράφων καὶ μεταξὺ τοῦ κοινου, καὶ μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐξεθεῖσεν αὐτὴν αἱ ἐφημερίδες. Τὸ ἱστορικὸν αὐτῆς ἀμφισβητεῖται, διότι ὁ Μάρκος Σεξτός εἶναι Ῥωμαῖος λίαν ἀγνώστος. Ἦν, λέγουσιν, ἐν τῶν πρώτων θυμάτων τοῦ Σύλλα, καὶ τίποτε περισσώτερον δὲν γνωρίζουν. Ἡ ὑπόθεσις λοιπὸν ἅπασα ἐπενόηθη ὑπὸ τοῦ ζωγράφου. Ἀλλὰ πολλοὶ ἐθεώρησαν τὴν εἰκονογραφίαν ταύτην ὡς ἀλληγορίαν πολιτικὴν. — Διότι, ἐνῶ ὁ Γουερίνης ἐξήσκει τὴν εὐφύην του, οἱ συμπολιταὶ τοῦ Γάλλου, οὗ οἱ ἐπαναστατικοὶ σπαραγμοὶ εἶχον διασκορπίσει καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην, ἐπανερέφον εἰς τὰς ἐστίας των, ἀλλ' ὅποια ἐπάνοδος διὰ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν! Ἐπανερχόμενοι δὲν εὕρισκον πλέον οὔτε ἄσυλον, οὔτε οἰκογένεαν. Εἰς τὰ μέρη ὅπου εἶχον διέλθει τὴν νηπιότητα, τὴν νεότητά των,

Ο ΜΑΡΚΟΣ ΣΣΕΤΟΣ.

εις τὰ μέρη όπου είχαν αφήσει πᾶν ὅ,τι ἀγαπητόν
εις αὐτούς, πλέον δὲν εὗρισκον ἢ τὴν ἐρημίαν, τὴν
καταστροφὴν καὶ τὸν θάνατον!

Ἡ ὁμοιοπάθεια διήγειρε τὴν συμπάθειαν τοῦ κοι-
νοῦ πρὸς τὰς δυστυχίας ταύτας, καὶ ὁ Μάρκος Σέξ-
τος ἐπερᾶν ὡς τρομερὰ ἀλληγορία, καὶ μὲ τὰς ἐ-
πιφωνήσεις τοῦ θαυμασμοῦ ἀνεμίχθησαν λυγμοὶ
καὶ θρήνοι,

Ἡ νεκρὰ ἐκείνη γυνὴ, ὁ σύζυγος αὐτὸς ὁ παρα-
καίρως ἀνακληθεὶς ἀπὸ τὴν ἐξορίαν καὶ ὅστις μέ-
νει ὠχρὸς, ἀκίνητος, ἄλαλος, ὅλος βεθυσιμέ-
νος εἰς τὴν ἀπελπισίαν του, ἀποτελοῦσιν ἀξιοθαύ-
μαστον τραγωδίαν ὑπόθεσιν καὶ ὁ τρόμος ὃν ἐμ-
πνέει θὰ ὑπερέβαιεν ἴσως τὰ ὄρια ἅπερ ἡ τέχνη
πρέπει νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς ἑαυτὴν, ἂν τὸ ἀποτέλεσμα
δὲν ἐκολάζετο διὰ τῆς γλυκαίας ἀντιπαραθέσεως
τῆς νεανίδος ταύτης τῆς λειποθυμημένης. — Τοῦ-
λάχιστον ὁ δυστυχὴς ἐξοριστὸς δὲν ἀπώλεσε τὸ
πᾶν δεσμὸς τις πὸν συνδέει ἐτι μὲ τὴν ζωὴν.
Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς εἰκόνας.

Ὁ δὲ Πέτρος Γουερίνης ἐγεννήθη εἰς Παρισίους
τῷ 1774, ἐμαθήτευσε δὲ παρὰ τῷ Ρενώλτ. Ἐγρα-
ψατὴν *Φαίδρα* καὶ τὸν *Ἰππόλυτον* καὶ τὴν *προσ-
φωρὰν τοῦ Ἀσκληπιοῦ* τῷ 1802. Τῷ 1808 τὸν
Βοκαπάρτην συγγραφοῦντα εἰς τοὺς στασιαστὰς

τοῦ Καίρου. Τῷ 1810 τὴν *Ἀνδρομάχην*, τὴν *Ἀυ-
γὴν* καὶ τὸν *Κέφαλον*. Μεταξὺ δὲ τῶν λαμπρο-
τέρων ἔργων του κατὰριθμοῦνται ἡ *Κλυταιμῆ-
στρα ἐτοιμὴ τὰ δολοφονήσῃ τὸν Ἀγαμέμνονα*, ὁ
Αἰνίας καὶ ἡ *Διδώρη*, ὁ *Ὀρφεὺς κλαίων ἐπὶ τοῦ
τάφου τῆς Εὐρυδίκης* κ.λ.

Ὀνομασθεὶς δὲ καθηγητὴς τῆς Ἀκαδημίας τῶν
ὠραίων τεχνῶν τῷ 1814, ἐκλεχθεὶς, τῷ 1815,
μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου, ὁ Γουερίνης ἐπέμφθη τῷ
1822 εἰς Ῥώμην ὡς διευθυντὴς τῆς Γαλλικῆς Ἀ-
καδημίας. Ἐπιστρέψας εἰς Παρισίους τῷ 1829
ὠνομάσθη βαρῶνος, ἀπέθανε δὲ εἰς Ῥώμην τῷ 1833.

ΧΡΟΝΙΚΑ.

Εἰς δὲμινον σιωπὴν ἡ ἀνάγκη μᾶς ὑπέβαλε
τὸν κανόνα τοῦτον θρησκευτικῶς ἐκπληρώσαντες,
παρασιάζομεθα ἔμπροσθεν ὑμῶν, ἀναγνώσται, ὅ-
πως σκιαγραφῆσωμεν μὲ τὴν συνήθη ἀμερολη-
ψίαν μας τὰ ἐν τῇ Εὐρώπῃ συμβάντα. — Θέλο-
μεν μεταβῆ ἀπὸ τὴν Δύσιν εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ
ἀπὸ τὴν Ἄρκτον εἰς τὴν Μεσημβρίαν ταξιδεύον-

τες διὰ ξηρᾶς πιθανὸν νὰ περιπλανηθῶμεν ἐπ' ὀ-
λίγον εἰς τὸ ἀπέρχοντο χάος τῆς οἰκουμένης, ἀλ-
λὰ διὰ τῆς πυξίδος ἣν ἀπεκτῆσαμεν ἐν τῇ Ἀνα-
τολῇ θὰ εἰσελθῶμεν ἀβλαβῶς εἰς τὸν λιμένα τῶν
εἰδήσεων.

Τὸ μέγα δράμα τῆς Ἀνατολῆς οὐ μόνον δὲν ἐ-
τελείωσεν εἰσέτι, ἀλλ' ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ λαμβάνει
νέας περιπλοκάς. Ἡ μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Πρωσ-
σίας διαφορὰ ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς συνθήκης
τῆς 2. Δεκεμβρίου π. ἔ. καθ' ἣν ἡ πρώτη ἐζητεῖ
τὴν συγκέντρωσιν στρατοῦ εἰς τὰ σύνορά της, ἡ
νάγκασεν αὐτὰς νὰ ἐγκαλέσωσι τὸ ζήτημα εἰς
τὴν Γερμανικὴν Δίαιταν. Αἱ δύο αὐταὶ Δυνάμεις
δι' ἀπέριον διακοινώσεων τῶν διεσάφιζαν ἐκάστη
κατὰ τὸ δοκοῦν τὴν ἔννοιαν τῆς συνθήκης, ἡ μὲν
Αὐστρία ὑπόστηρίζουσα ὅτι ἐπαπειλεῖται ἡ ἐπι-
κράτειά της διὰ τῆς εἰσβολῆς ῥωσικοῦ στρατοῦ,
ἡ δὲ Πρωσία δι' ὑποχρηζομένη ὅτι κανεὶς κίνδυ-
νος δὲν ὑπάρχει. Τὸ ζήτημα ἐτέθη εἰς τὴν Δίαι-
ταν οὕτως « Ὁ Γερμανικὸς στρατὸς πρέπει νὰ κιν-
ησῆ; ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Γερμανίας ἐπαπειλεῖ-
ται; » — Ἡ Δίαιτα ἀπερᾶνθη ὀριστικῶς ὅτι ὁ
στρατὸς της πρέπει νὰ ἐτοιμασθῇ μόνον. Οὕτως
ἡ Πρωσία ὑπερίσχυσε λαβούσα τὴν πλειονοψη-
φίαν τῶν Γερμανικῶν Κρατῶν, ἡ δὲ Αὐστρία,
μὴ δυνθεῖσα νὰ κατορθώσῃ τὸν σκοπὸν της με-
τεχειρίσθη ἄλλο μέσον. — Ἐπροσκάλεσεν ὅσα
κράτη τῆς Γερμανίας θελήσωσιν, ἀσχέτως πρὸς
τὴν ἀπόρασιν τῆς Διαιτῆς, νὰ ἀκολουθήσωσιν αὐ-
τὴν, ἂν αἱ περιστάσεις τὴν ἀναγκάσωσι νὰ λάβῃ
τὰ ὄπλα κατὰ τῆς Ῥωσσίας, ἐγγυωμένη τὴν ἀκε-
ραιότητα τῶν χωρῶν αὐτῶν.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπουργικὴ κρίσις ἔλαβε χώραν κα-
τὰ συνέπειαν συζητήσεως ζωηρᾶς γενομένης ἐν τῇ
Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων, περὶ τῆς καταστροφῆς
τοῦ Ἀγγλικοῦ στρατοῦ ἐν Κριμαίᾳ. Ὁ Κ. Ρέβουκ
ἀπὸ τοῦ βήματος ἐστιγματίσεν τοὺς ἐν τοῖς πρά-
γμασι, κατῶρθωσε ν' ἀποδοκιμασθῇ τὸ ὑπουρ-
γεῖον διὰ μεγίστης πλειονοψηφίας καὶ ἐπέφερε
τὴν πτώσιν τῶν ὑπουργῶν Ρούσελ, Ἀβερδίνου,
Νιουκᾶςλ, ὁ δὲ Παλμερστὼν εἶχεν ἀναλάβει τὸν
σχηματισμὸν νέου ὑπουργείου. Ἐπὶ πολλὰς ἡμέ-
ρας ἡ Ἀγγλία ἔμεινε ἀνευ ὑπουργείου, τέλος ὁ
Παλμερστὼν ἔγινε Πρωθυπουργὸς προσθεὶς ἕνα μό-
νον ὑπουργὸν εἰς τοὺς ἦδη ὑπάρχοντας, τὸν Ἀρ-
δον Πανμούρ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἄλλ' ὁ βουλευτὴς Ρέβουκ δὲν ἔμεινε εὐχαρι-
στημένος. Κατῶρθωσε διὰ τῆς βουλῆς τὴν σύ-
στασιν ἀνακριτικῆς ἀρχῆς ὅπως ἐξετάσῃ τὰ τῆς
Κριμαίας. Ἐνδόσαντος δὲ τοῦ Παλμερστῶνος εἰς
τὴν πρότασιν ταύτην καὶ εὐχαριστηθέντος μόνον
νὰ ὀνομάσῃ ἐκ τῶν δέκα ἐννέα μελῶν τῆς Ἐπι-
τροπῆς τὰ ἐπτὰ ἡ Κυβέρνησις, οἱ τρεῖς ὑπουρ-
γοὶ Γλάδστον, Ἔρβερ, καὶ Γραχάμ παρητήθησαν
καὶ αὐθις. Οὕτω λοιπὸν ὁ Παλμερστὼν ἠναγκά-
σθη νὰ προσλάβῃ πάλιν τὸν Κ. Ρούσελ, ἔκτα-
κτον ἀπεσταλμένον εἰς τὴν ἐν Βιέννῃ σύνοδον,

καὶ τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῆς ὡς πρωθυπουργὸς νὰ
σχηματίσῃ ὀριστικῶς πλέον τὸ ὑπουργεῖον.

Ἐν Γαλλίᾳ πολὺς λόγος γίνεται περὶ τῆς πε-
ριοδείας τοῦ Αὐτοκράτορος τῶν Γάλλων ἐν Κρι-
μαίᾳ· πολλαὶ προετοιμασίαι γίνονται περὶ τού-
του, ἀλλ' αἱ γερμανικαὶ ἐφημερίδες βεβαιοῦσιν
ὅτι κατὰ τὸ παρὸν ἀνεβλήθη τὸ ταξίδιον τοῦτο.

Ἡ Σαρδηνία, δυνάμει συνθήκης συμμαχίας καὶ
ἐπιμαχίας τὴν ὁποίαν μετὰ τῶν Ἀγγλῶν ἐκλείσει,
στέλλει στρατὸν ἐκ δεκαπέντε χιλιάδων εἰς Κρι-
μαίαν. — Ἡ Πορτογαλλία, Ἰσπανία, εἰσέτι δὲν
ἀπήντησαν ὀριστικῶς εἰς τὰς προσαλήσεις τῶν
Ἀνακτοβουλίων Λονδίνου καὶ Παρισίων, ἡ δὲ Κυ-
βέρνησις τῆς Νεαπόλεως ἠρνήθη νὰ στείλῃ στρα-
τὸν καὶ νὰ λάβῃ μέρος, ὡς λέγεται, εἰς τὸν αἵμα-
τηρὸν τοῦτον πόλεμον.

Ἡ Ῥωσία διὰ τῆς τελευταίας αὐτοκρατορικῆς
διακηρύξεώς της προσεκάλεσεν ὅλον τὸν λαόν
της εἰς τὰ ὄπλα, διὰ νὰ σώσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν
της ἀπειλούμενην. Τὸ σωτήριον τοῦτο μέτρον με-
τεχειρίσθη, ὡς λέγει, διότι βλέπει τὰς δύο μεγά-
λας Δυνάμεις Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας ἐπιζητούσας
τὴν συμμαχίαν τῶν μικροτέρων Κρατῶν. Κατὰ
τὰς τελευταίας εἰδήσεις ἐκ Πιτροπούλεως ἡ Ῥωσ-
σία ἐκήρυξε τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Σαρδηνίας,
διότι ἐν εἰρήνῃ μετ' αὐτῆς εὐρισκομένη στέλλει
στρατὸν ἐν Κριμαίᾳ. — Ἐξ πόλεως τῆς Ῥωσσίας,
ἐπὶ κεφαλῆς ἔχουσαι τὴν Μόσχαν, προσέφερον
ἐκατὸν ἑβδομήκοντα ἑκατομμύρια ρούβλια ἀργυ-
ρᾶ διὰ τὰ ἐξόδα τοῦ πολέμου.

Ἐν Κριμαίᾳ ὀριστικὴ μάχη εἰσέτι δὲν ἐδόθη·
οἱ Ἀγγλογάλλοι καταγίνονται εἰς ἔργα κολοσ-
σαῖα· τὰ πάντα προμηνοῦσι τὴν λύσιν τοῦ δρά-
ματος τούτου. Οἱ Ῥώσοι, ὡς φαίνεται, δρα-
στηρίως ἐτοιμάζονται εἰς ἀντίστασιν καὶ στρα-
τὸς πολυάριθμος εὐρίσκεται ἤδη ἐν Κριμαίᾳ με-
τὰ τῶν δύο Μεγάλων Δουκῶν Μιχαὴλ καὶ Κων-
σταντίνου. Ἀφ' ἑτέρου οἱ Γάλλοι καθημερινῶς
λαμβάνουσι νέας ἐπικουρίας. — Ὁ Ὁμέρ πασᾶς
πρὸ ἡμερῶν ἔρθασεν εἰς Εὐπατόριαν καὶ ἠρωί-
κῶς ἀντεστάθη, ὡς λέγει ἡ διαταγὴ τοῦ στρα-
τάρχου Κανρομπέρ, εἰς τὴν προσβολὴν ἣν τῷ ἔ-
καμε τῇ 5 Φεβρουαρίου, ὁ Ῥωσικὸς στρατὸς.
Οἱ Ῥώσοι ὑπεχώρησαν ἐν τάξει χωρὶς νὰ κατα-
διωχθῶσιν ὑπὸ τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοῦ, ὁ Ὁ-
μέρ πασᾶς, ὡς λέγουσιν, ἔδειξεν εἰς τὴν περίπτω-
σιν ταύτην μεγίστην φρόνησιν.

Μὲ ὄλην τὴν φιλοπόλεμον ταύτην διάθεσιν
τῶν μεγάλων δυνάμεων τῆς Εὐρώπης ἡ περὶ Εἰ-
ρήνης ἐλπίς δὲν ἐξέλιπεν.

Ἐν Βιέννῃ συγκροτεῖται συμβούλιον τῶν με-
γάλων Κρατῶν Ἀγγλίας, Γαλλίας, Ῥωσσίας, Τουρ-
κίας, Αὐστρίας, ἴσως δὲ καὶ Πρωσσίας διὰ νὰ
σκεφθῇ κατὰ πόσον οἱ τέσσαρες ὄροι αὐτῶν παρεδέ-
χθη ἡ Ῥωσία ἐξασφαλίζουσι τὴν εἰρήνην τῆς Εὐ-
ρώπης καὶ ὁποῖαν ἐξήγησιν δίδει εἰς αὐτούς.
Ἀντιπρόσωποι τῆς μὲν Ἀγγλίας εἶναι ὁ Ρούσελ,
τῆς δὲ Ῥωσσίας ὁ Τιτώφ, τῆς Αὐστρίας ὁ Πρό-

ρίσκομεν σημειουμένην ἐν τοῖς ἑβδομαδιαίοις χρονικοῖς τοῦ Γαλλικοῦ Αἰῶνος, ὑπερβαίνει πάσας.

« Οὐδέποτε, φέρεται ἡ ἡμερίς αὕτη, ἡ φαντασία τῶν τεχνητῶν δὲν διηγήθη τοσοῦτον, ὅσον σήμερον. Ἐκάστη πρώτα φέρεται ἡμῖν μίαν ἀνακάλυψιν νέαν ἢ τοῦλάχιστον νέον τι σχέδιον. Ἴδου σήμερον ὅτι πρόκειται περὶ μεταφορᾶς ἐπιστολῶν καὶ ὄγκων μεγαλύτερων διὰ ταχύτητος ἑκατὸν λευγῶν τὴν ὥραν. Τὸ μέσον τοῦτο συνίσταται εἰς τὴν ἐντὸς σωλήνων καὶ διὰ μόνης τῆς πίεσεως τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος κυκλοφορίαν τῶν ἐπιστολῶν καὶ ἄλλων φακέλων.

« Θέλουσι στηθῆ, λέγει ὁ Κ. Βίκτωρ Μανιέ, δανειζόμενος τὰς λεπτομερείας αὐτὰς ἀπὸ τῶν ἐπιστημονικῶν τῆς Ἀγγλίας ἡμερησίων, δύο σωλῆνες παραλλήλως διευθυόμενοι ἀπὸ τῆς μίας μέχρι τῆς ἄλλης ἄκρας ἀποστάσεως δεδομένης. Οἱ σωλῆνες οὗτοι δύνανται νὰ τεθῶσιν εἴτε ὑπὸ τὴν ἐπιφανείαν εἴτε ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς καὶ νὰ κατασκευασθῶσιν ἀδιαφόρως ἐκ μετάλλου, ἐκ ξύλου ἢ ἐκ πλίνθων. Εἰς τὰ δύο ἄκρα τῆς γραμμῆς αὐτῆς ἢ καὶ εἰς τὰ μεταξύ ἀποστήματα, ἐὰν τοῦτο κριθῆ ἀναγκαῖον, ἀντλία, κινουμένη διὰ μηχανῆς ἀτμοῦ, θέλει ἀπορροφᾶ τὸν ἀέρα ἀπὸ τοῦ ἐνὸς σωλῆνος καὶ μεταθέτει αὐτὸν εἰς τὸν ἕτερον ὥστε νὰ διατηρῆ ταχύτατον ρεῦμα καὶ ἀδιάκοπον καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν καὶ τῶν δύο σωλήνων. Αἱ ἐπιστολαὶ καὶ οἱ φάκελοι οἱ εἰς τὸν ἐπιρροῆν τοῦ ρεύματος τούτου παραδιδόμενοι θέλουσιν ἐγκλεισθαι ἐντὸς σάκκων σφαιρικῶν ἐλαφροτάτων συνάμα καὶ ἰσχυρῶν, ἐκ καουτσούκ ἢ οἰασδήποτε ἄλλης ἐλαστικῆς οὐσίας κατασκευασμένων, οὕτως ὥστε οἰονδήποτε καὶ ἂν ἦ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ περιέχουσι, καὶ αἱ συγκρούσεις ὅσαι ἂν ὑποστῶσι, νὰ δύνανται, ὡς ἀερόσταται, νὰ λαμβάνωσι πάντοτε τὴν προτέραν αὐτῶν μορφήν. Αἱ σφαῖραι αὗται θέλουσιν εἶσθαι διαταμέτρου μικροτέρας τῶν σωλήνων· οὕτω ἐὰν οἱ σωλῆνες ἔχωσι διάμετρον 48 δακτύλων, οἱ σάκκοι θέλουσιν ἔχει μόνον δεκαπέντε· ἐπειδὴ δὲ θέλουσιν ὠθεῖσθαι οἱ σάκκοι οὗτοι διὰ τοῦ ρεύματος τοῦ ἀέρος ὡς ἀερόσταται ὑπὸ βιαίου ἀνέμου, νομίζουσιν ἐν γένει ὅτι σπανίως θέλουσι ἐγγίζει τὰ πλευρὰ τῆς σωληνώδους ὁδοῦ. — Ἴδου, ὅτι τὸ μέσον εἶναι ἄπλοῦν καὶ εὐκόλον, παρομοιάζει δὲ πολὺ πρὸς τὴν μέθοδον τῶν παιδίων ριπτότων βάρους διὰ σωλήνος ὑελίνου. Ἀλλὰ πῶς θέλει γίνεσθαι ἡ παραλαβὴ τῶν φακέλων;

« Εἰς τοὺς διαφόρους σταθμοὺς θέλουσιν ὑπάρχει πρὸς παραλαβὴν τῶν ἐπιστολῶν κιβώτια, ἅτινα ἀποτελοῦνται καὶ αὐτὰ μέρος τῶν σωλήνων, θέλουσιν εἶσθαι κατασκευασμένα ἐκ παχείας ὑέλου ἀφινούσης νὰ καθίσταται ὁρατὸν ὅτι τὰ κιβώτια θέλουσι περιέχει. Τὰ δύο ἄκρα τῶν δοχείων τούτων θέλουσι φέρεται θύρας ὀλισθηρὰς, αἵτινες δύνανται νὰ ἀνοιχθῶσι καὶ νὰ κλεισθῶσιν ἔξωθεν καὶ διὰ τῶν ὁποίων τὰ ρεῦματα τοῦ ἀέρος δύνανται νὰ παρεμπηδισθῶσιν ἢ ὀλοκλήρως ἢ ἐν μέρει.

Ἡ μία τῶν θυρῶν τούτων ἔσεται πλήρης, ἡ ἕτερα δὲ διατετυπημένη, ὅπως ὁ προηγούμενος τῶν σάκκων ἀπὸ χάνη μέρος τῆς ταχύτητός του, διερχόμενος τῶν στενῶν τούτων ἀνοιγμάτων, καὶ οὕτω οἱ σάκκοι εἰτέρωνται δι' ἥττονος βίας ἐντὸς τῶν δοχείων. Ἀμα φθάσῃ πλησίον τοῦ διατετυπημένου διαφράγματος ὁ σάκκος θέλει κινεῖ ἐμβολον, δι' οὗ κώδων θέλει κρούει. Ἀμέσως ὁ ὑπάλληλος, εἰδοποιούμενος, θέλει λαμβάνει τὸν σάκκον, καὶ, ἐὰν δὲν ἀνήκη εἰς αὐτὸν, θέλει τὸν εἰσάγει εἰς ἕτερον μέρος, ὅθεν θέλει ἐξακολουθεῖ τὴν πορείαν του.

« Ἐὰν τὸ σύστημα τοῦτο ἐφαρμοσθῆ ἐντὸς τῶν πόλεων ἐντὸς πέντε λεπτῶν δύναται τις νὰ γράψῃ ἐπιστολὴν καὶ νὰ λάβῃ ἀπάντησιν ἀπὸ τοῦ εἰς ἃν ἐπιγράφεται αὕτη. Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη εἶναι σπουδαιότερα τοῦ ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου, ὅστις ἀρκεῖται ὅπως ἀναγγέλλῃ ξηρῶς τὰ γεγονότα ἄνευ περαιτέρω ἐξηγήσεως καὶ διασαφήσεως. »

Ὁ Αὐτοκράτωρ Κόμοδος, υἱὸς τοῦ Ἀντωνίνου μετωνόμασεν ἑαυτὸν Ἡρακλεῖα, υἱὸν τοῦ Διός. Ἐπομένως, θέλων νὰ μιμηθῆ τὸν ἥρωα τούτον, ἐξήρχετο ὁρᾶν λέοντος ἐνδεδυμένος καὶ ῥόπαλον κρατῶν, ὅπως, ἔλεγε, δαμάζῃ τὰ τέρατα ὅσα ἀπήντα. Τὰ ἄθλια δὲ ταῦτα τέρατα ἦσαν οἱ πτωχοὶ καὶ ἀνάπηροι, τῶν ὁποίων τοὺς πόδας διέταττε καὶ ἔδεον, ἔπειτα διένειμεν αὐτοῖς σπόγγους καὶ τοὺς ἠνάγκαζε νὰ τοὺς ρίπτουν ἀντὶ λίθων κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ μετὰ ταῦτα ἐπέπιπτε κατὰ τῶν δυστυχῶν τούτων καὶ τοὺς ἄφινεν ἡμιθινεῖς [ἐκ ῥοπαλισμῶν.

Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Ροδόλφος ἠγόρασεν ἀντὶ ἑκατὸν δουκάτων λατινικὸν τι βιβλίον ὅπερ εἶχε διεγείρει τὴν περιέργειαν πάντων διὰ τῆς ἐπιγραφῆς του, ἧτις ἦν — *Biblion τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ι. Χ. μετ' εἰκονογραφιῶν καὶ χαρακτηρῶν ὑπ' οὐδεμιᾶς συνισταμένον ἕλης* — *Liber passionis D. N. I. C. cun figuris et characteribus ex nulla materia compositis*). Ἴδου δὲ τοῦ αἰνίγματος τούτου ἡ λύσις. Τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου ἦσαν ἐκ περγαμηνῆς, εἰς ἃν εἶχον χαραξίει δι' ὀξείας ἐργαλείου τὰ γράμματα, εἰς τῶν ὥστε, τιθεμένου ὀπισθεν ἑκάστου φύλλου, μαύρου χαρτίου, ἢ ἀντικυρζομένου εἰς σκιάν, ὅλαι αἱ λέξεις ἐφαίνοντο εὐδιακρίτως καὶ εὐκόλως ἀνεγινώσκοντο. Μετὰ τὴν μεγάλην ταύτην ἀνακάλυψιν ἀγνοοῦμεν ἂν ὁ αὐτοκράτωρ ἠὲ χάριστήθη πολὺ διὰ τὸ ἀπόκτημά του.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

Ὁ Ἄγγελος τοῦ Γαιανθρακωρυχείου. — Ἐρυθρὸς Πειρατὴς, συνέχεια. — Περὶ Ἀνατροφῆς τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων. — Χρονικά. — Ποικίλα.

Εἰκονογραφία. — Κατάβασις εἰς τὸ Ἀνθρακωρυχεῖον. Ὁ Μάρκος Σίξτος.